

แนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก
ในสินค้าอุตสาหกรรมยานยนต์ของกรมศุลกากร
**Customs Department Procedures to Prevent Intellectual Property
Infringement at Import-Export Borders for Automobile Industry**



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2554

แนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก
ในสินค้าอุตสาหกรรมยานยนต์ของกรมศุลกากร

Customs Department Procedures to Prevent Intellectual Property Infringement
at Import-Export Borders for Automobile Industry



สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2554



© 2555

วิไลลักษณ์ คำโนนกอ
สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สารนิพนธ์

โดย

นางสาววิไลลักษณ์ คำโนนกกอก

เรื่อง

แนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก
ในสินค้าอุตสาหกรรมยานยนต์ของกรมศุลกากร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมภารัชฎ์ วิเศษสมิต)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร. กริชผกา บุญเฟื่อง)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร. ใจรัก เอื้อชูเกียรติ)

ชื่องานวิจัย : แนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
ณ จุดนำเข้า-ส่งออกในสินค้าอุตสาหกรรมยานยนต์ของกรมศุลกากร
ชื่อผู้วิจัย : นางสาววิไลลักษณ์ เค้าโนนกอก
ชื่อคณะและสถาบัน : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
รายชื่อที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัมภารัชฎ์ วิเศษสมิต
ปีการศึกษา : 2554
คำสำคัญ : ศุลกากร จุดนำเข้า-ส่งออก

บทคัดย่อ

กรมศุลกากรได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญามาตลอด โดยเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเสริมสร้างความปลอดภัยทางการค้าระหว่างประเทศและปกป้องความปลอดภัยของสังคมจากการผ่านของสินค้าที่จะต้องป้องกันปราบปรามสินค้าไม่พึงประสงค์ที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และทางไปรษณีย์ ภายใต้วิสัยทัศน์ ศุลกากรมาตรฐานโลก

จากการศึกษาพบว่า การพิจารณาความผิดทางศุลกากรนั้นจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ การพิจารณาความเป็นไปในลักษณะของกรรมเดี่ยวผิดกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษ โดยปกติแล้วการพิจารณาความผิดนั้นๆ กฎหมายศุลกากรมีบทลงโทษหนักสุด แต่ในบางกรณีปรากฏว่า มีโทษตามกฎหมายอื่นที่มากกว่ากฎหมายศุลกากร จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่าจะพิจารณาระงับคดีในชั้นศุลกากรได้หรือไม่ และการแก้ไขความผิดและบทลงโทษ ตามร่างแก้ไขร่างพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับต่างๆ ในเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของไทยนั้น จะมีเพียงลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้า เท่านั้น แต่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้นมีสิทธิ การผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งการควบคุมดูแลเรื่องการนำเข้านั้นเป็นหน้าที่ของกรมศุลกากรโดยตรง จึงควรที่จะมีกฎหมายเพื่อรองรับในส่วนการคุ้มครองสิทธิบัตร ณ จุดนำเข้าส่งออก

ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวทางแก้ไขในเรื่องการเปรียบเทียบดพ้องร้องคดีกรณีกระทำ ความผิดเดี่ยวผิดกฎหมายหลายบท หากความผิดตามกฎหมายศุลกากรมีโทษต่ำกว่ากฎหมายอื่นแล้ว ควรมีการกำหนดลักษณะเกณฑ์เปรียบเทียบดพ้องร้องตามกฎหมายศุลกากร ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการแก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากร ตามร่างพ.ร.บ.ศุลกากร ฉบับที่... พ.ศ... ในฉบับต่างๆ นั้น การกำหนดโทษและความผิดตามกฎหมายศุลกากร ให้เป็นไปใน

แนวทางเดียวกันเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่
ผู้นำเข้าหรือส่งออกที่จะได้ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และควรมีการคุ้มครองในเรื่อง
สิทธิบัตรและการออกแบบผลิตภัณฑ์ ณ จุดนำเข้าส่งออกโดยประสานร่วมมือไปยังกรม
ทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางร่วมกันและ
หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานร่วมกัน



Title : Customs Department Procedures to Prevent Intellectual Property Infringement at Import-Export Borders for Automobile Industry

Author : Miss Wilailuck Khownonkok

School : Law, Bangkok University

Advisor : Asst. Prof. Dr. Ampharat Visessmit

Academic year : 2554

Keywords : Customs, the import-export borders

Abstract

Customs Department, as a Facilitator and a Promoter, has always prioritized and supported Government Policy on Intellectual Property Protection by ensuring international trade safety and social safety at the import-export borders. There are some unwanted goods and infringed goods to be screened before entering the country by land, sea, air transport or even via post under the visions and the world's standard control.

The study finds that customs offence relates to several legislated laws and can be considered as the divisible offence. Therefore, the relevant laws with the severest punishment shall be applied. In most cases, the severest punishments of those offences are under customs law. However, in some cases, there are more severe punishments under other relevant laws and this causes difficulty in finalizing the offence whether it can be completed solely by the customs process or not. Another difficulty is from the fact that the intellectual property protection at the import-export borders currently covers only copyrights and trademarks while the Patent Act B.E. 2522 states that the Patent Holder solely has the right to make, use, sell, possess for sale, possess for proposal or import to the Kingdom and the mentioned clause is relevant to Customs scope of work. Therefore, there should be the additional specified legislation under Customs Act to be aligned with the Patent Act on patent right protection at the import-export borders.

I suggested that the customs law should be more specific especially the clause regarding the offences and penalties instead of considering the customs offence as the divisible offence and to be interpreted and punished by other relevant laws with higher rate of punishment. All the customs laws themselves should be amended in the same direction for better understanding and more convenient practice to be followed by the customs officers, the exporters and the importers. Customs Department should also cooperate with Department of Intellectual Property to find the solution and share the working procedures to efficient control of the intellectual property protection.



กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมภารัฐ วิชาเศษสมิต และดร. กฤษผกา บุญเฟื่อง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ คำปรึกษา ข้อคิดทางวิชาการ รวมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียบเรียงจัดทำการศึกษาอิสระฉบับนี้จนสำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระที่ได้เมตตาให้ความรู้แนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขการศึกษาอิสระนี้ให้ถูกต้องมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและขอขอบ พระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้เขียน รวมถึงเจ้าของผลงานเขียนในหนังสือ วารสาร บทความในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอิสระฉบับนี้ทุกท่าน ที่ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้า ตลอดจนได้อ้างอิง ผลงานทางวิชาการ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียบเรียงการศึกษาอิสระฉบับนี้เป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ หากการศึกษาอิสระเล่มนี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้เขียนขอมอบความดีทั้งหมดเป็นกตเวทิต์คุณแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้วางรากฐานการศึกษาอันเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตให้กับผู้เขียน ส่วนข้อบกพร่องทั้งหลายผู้เขียนขอน้อมรับและขอกราบขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

วิไลลักษณ์ คำโนนกกอก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.7 นิยามศัพท์.....	5
บทที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	
ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ในประเทศไทย	6
2.1 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537.....	6
2.2 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522	13
2.3 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2522.....	19
2.4 พระราชบัญญัติส่งออกป็นอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร พ.ศ. 2522.....	26
2.5 ประมวลกฎหมายอาญา.....	28
2.6 กฎหมายศุลกากรต่อสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ที่ส่งออก-นำเข้ามา ในราชอาณาจักร.....	30
2.6.1 ลักษณะการนำเข้า-ส่งออก การผ่านพิธีการศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	30
2.6.2 การดำเนินคดีทางศุลกากรเกี่ยว กับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา.....	43

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 3	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	
	ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ในต่างประเทศ	71
3.1	พันธกรณีตามข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS).....	71
3.2	กฎหมายศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ขององค์การศุลกากรโลก.....	75
3.3	กฎหมายศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ของศุลกากรสหรัฐอเมริกา.....	80
3.4	กฎหมายศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของศุลกากรญี่ปุ่น...	101
3.5	กฎหมายศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ของศุลกากรในกลุ่มประชาคมอาเซียน.....	105
3.6	ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	109
บทที่ 4	วิเคราะห์ปัญหากฎหมายศุลกากรในการส่งออก-นำเข้า	
	ในอุตสาหกรรมยานยนต์.....	114
4.1	ปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก.....	114
4.2	วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมาย.....	118
4.2.1	ปัญหากฎหมายศุลกากรในการนำเข้า-ส่งออก ในอุตสาหกรรมยานยนต์ตามกฎหมายไทย.....	118
4.2.2	ปัญหากฎหมายศุลกากรในการนำเข้า-ส่งออก ในอุตสาหกรรมยานยนต์เปรียบเทียบต่างประเทศ.....	125
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	128
	บทสรุป.....	128
	ข้อเสนอแนะ.....	131
	บรรณานุกรม.....	132
	ภาคผนวก.....	134
	ก ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่...)พ.ศ.	135
	ประวัติผู้ทำวิจัย.....	141

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมศุลกากรได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญามาตลอด โดยเป็นผู้อำนวยความสะดวกเสริมสร้างความปลอดภัยทางการค้าระหว่างประเทศและปกป้องความปลอดภัยของสังคมจากการผ่านของสินค้าที่จะต้องป้องกันปราบปรามสินค้าไม่พึงประสงค์ที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และทางไปรษณีย์ ภายใต้วิสัยทัศน์ ศุลกากรมาตรฐานโลก¹

จากการที่ประเทศไทย ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ทำให้ต้องปฏิบัติตามข้อตกลง TRIPs (Trade-related aspects of Intellectual Property Rights) โดยให้ศุลกากรมีอำนาจในการหยุดยั้งสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและสามารถตรวจค้น กักสินค้าหรือหยุดการส่งสินค้าใด ๆ ที่ต้องสงสัยว่าจะละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้ประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากขึ้น นอกจากนั้นประเด็นดังกล่าวยังถูกบรรจุในการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กับประเทศต่างๆ ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน บาร์เรน อินเดียนา เปรู สหรัฐฯ ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และกลุ่มประเทศอื่นๆ ในกรอบอาเซียน เช่น อาเซียน-จีน อาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ ไทย-ญี่ปุ่น รวมถึงกลุ่มเขตเศรษฐกิจ เช่น BIMSTEC EFTA APEC และกลุ่มประชาคมอาเซียน ซึ่งสถานการณ์ด้านทรัพย์สินทางปัญญาในปัจจุบันพบว่ามีมูลค่าความเสียหายจากสินค้าปลอมและสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ทั่วโลกสูงถึง 350 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 7% ของมูลค่าการค้าโลก โดยเฉพาะในหมวดอุตสาหกรรมเครื่องจักรซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมยานยนต์ เฉพาะทวีปเอเชียมีมูลค่าความเสียหายประมาณ 7.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ จึงเกิดการผลักดันจากผู้ผลิตยานยนต์ และภาครัฐบาลประเทศต่างๆ เพื่อให้เกิดการคุ้มครองนวัตกรรมใหม่ การใช้เงินทุนในการวิจัยและพัฒนาทั้งด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ เมื่อได้รับผลกำไร ก็จะนำมาลงทุนสำหรับการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้เกิดวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีระบบคุ้มครองสิทธิจึงมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้คนภายในประเทศมีความต้องการการคิดเชิงนวัตกรรมมากขึ้น และยังก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการเข้ามาลงทุนจากต่างประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่ถูกจับตามองเป็นพิเศษจากปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมีผลต่อการส่งออก รวมทั้งการเจรจาการค้าและอื่นๆ ในขณะที่ประเทศ

¹ กรมศุลกากร, ยุทธศาสตร์/แผนงาน (2554). ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2555, จาก <http://portal.customs.net/intranet/jsp/Home.jsp>.

ไทยถูกผลักดันให้เพิ่มการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาสูงขึ้น แต่ทรัพย์สินทางปัญญาที่ควร จะได้รับความคุ้มครองของไทยกลับมีน้อยมากจึงเป็นเรื่องที่ต้องผลักดันให้มีการสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ ซึ่งมี แนวโน้มสูงขึ้นทั้งจากการปลอมแปลงสินค้าจากผู้ผลิตภายในประเทศ และนำเข้าจาก ต่างประเทศ อาทิ เช่น น้ำมันเบรค จานเบรค ผ้าเบรค ลูกหมาก เป็นต้น คิดเป็นมูลค่าความเสียหายกว่า 1,000 ล้านบาท นอกจากนี้ การใส่ชื่อไหล่รถยนต์ปลอมนอกจากจะส่งผลกระทบต่อ ประสิทธิภาพของผู้ขับขี่ยานยนต์ ผู้ใช้ถนนและประชาชนทั่วไปแล้วยังก่อให้เกิดมลพิษต่อ สิ่งแวดล้อม อีกทั้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศ ซึ่งปัจจุบันมี ยอดผลิตรถยนต์ 1,200,000 คัน มูลค่ารวมประมาณ 4.8 ล้านล้านบาท ประกอบด้วยอะไหล่ ชิ้นส่วนยานยนต์คิดเป็นมูลค่า 2.5 แสนล้านบาท²

การดำเนินการตามแนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกรมศุลกากร และการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า – ส่งออก นั้น เป็นไปตามข้อตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights : TRIPs) ที่ต้องการให้ประเทศสมาชิกให้ ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามสินค้าที่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นซึ่งนำเข้ามาในหรือ ส่งออก หรือส่งผ่านประเทศสมาชิก

แต่สำหรับระเบียบข้อบังคับที่ออกมาโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายไทย กิติ ได้มุ่งเน้นที่จะป้องกันทั้งในด้านการนำเข้าและการส่งออกสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ควบคู่กันไปเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของข้อตกลง TRIPs ทุกประการ (แม้ใน ข้อ 51 ของ TRIPs จะระบุเพียงถ้อยคำว่า “ บรรดาสมาชิกอาจกำหนดให้มีกระบวนการอย่างเดียวกัน เกี่ยวกับการระงับการปล่อยสินค้าที่ละเมิดที่มีจุดหมายเพื่อการส่งออกจากดินแดนของตน โดย เจ้าหน้าที่ศุลกากร ” เท่านั้น) และในประการที่สำคัญยิ่ง บทบัญญัติของกฎหมายไทยได้กำหนด โทษทางอาญาที่หนักทั้งโทษจำคุก และโทษปรับ (ซึ่งหลายๆ ประเทศในอเมริกาและยุโรปกลับ ถือเป็นคดีความทางแพ่งเท่านั้น) อีกทั้งสถิติการจับกุมสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของ เจ้าหน้าที่ศุลกากรของไทยไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่ละเมิดสิทธิบัตร สินค้าที่ละเมิดเครื่องหมาย การค้า หรือสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ จะมีทั้งการลักลอบนำเข้าและส่งออก แต่อุปสรรคของการใช้ มาตรการตามข้อตกลง TRIPs ก็มีอยู่หลายประการ นอกจากนี้ตามกฎหมายบัตรอาเซียน ซึ่งมีผล บังคับใช้เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2550 กำหนดให้มีการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้แล้ว เสร็จภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งภายใต้วัตถุประสงค์ดังกล่าวมีเป้าหมายทางทรัพย์สิน

² ศูนย์สารสนเทศยานยนต์. (2555).ทรัพย์สินทางปัญญาในอุตสาหกรรมยานยนต์. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2555 จาก <http://data.thaiauto.or.th/iu3/>.

ทางปัญญาารวมอยู่ด้วยไทยจึงมีการเตรียมความพร้อม ด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อนำไปสู่ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียนภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

กรมศุลกากรมีอำนาจดำเนินการสืบสวนและปราบปรามสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการนำเข้าส่งออกสินค้าประเภทลิขสิทธิ์และเครื่องหมายการค้า การจับกุมผู้กระทำผิดเฉพาะเครื่องหมายการค้าปลอมเท่านั้น แต่ในอุตสาหกรรมยานยนต์มีทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า แต่การละเมิดสิทธิบัตร ก็ไม่อาจทำให้ตรวจสอบได้ ณ จุดนำเข้าส่งออกได้³

ระบบการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ของไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับจึงมีผลให้เกิดสภาพปัญหา คือ มีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องเนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้น มีกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ขณะเดียวกันจุดนำเข้าส่งออก มีกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง เป็นผู้กำกับดูแล แต่ลิขสิทธิ์ไม่ได้กำหนดมอบหมายให้อำนาจชี้ขาดการละเมิดให้หน่วยงาน ซึ่งควบคุมจุดนำเข้าส่งออก แต่ในทางปฏิบัติได้มีระเบียบกำหนดให้พนักงานสอบสวนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยและหากผู้ทรงสิทธิใช้สิทธิผ่านกระบวนการยุติธรรมก็จะมืองค์กรศาลเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทำให้มีกระบวนการหลายขั้นตอน อีกทั้งการเตรียมความพร้อมเพื่อนำไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกรมศุลกากรและสภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะ การนำเข้า-ส่งออก สินค้าในอุตสาหกรรมยานยนต์

2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานการทางศุลกากรและสภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะการนำเข้า-ส่งออก สินค้าในอุตสาหกรรมยานยนต์

3. เพื่อทราบถึงแนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกรมศุลกากรและสภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

³ กรมศุลกากร, ศูนย์ประสานงานทรัพย์สินทางปัญญา (2554). ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2555. แหล่งที่มา <http://www.iprcustoms.com/>.

1.3 สมมติฐานการศึกษา

การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออกของไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับแต่มีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องเนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามีกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงาน ที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ เดียวกันจุดนำเข้าส่งออกมีกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง เป็นผู้กำกับ ดูแล แม้กรมศุลกากรจะได้มีการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติกรมศุลกากร พ.ศ. ... เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมทรัพย์สินทางปัญญาทุกประเภท

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เพื่อศึกษาข้อ 51-60 ของ TRIPs ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ศึกษาป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ตามพระราชบัญญัติศุลกากร และร่างพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับแก้ไข พ.ศ.... คำสั่งและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก มาตรการทางศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาขององค์การศุลกากรโลก มาตรการทางศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของศุลกากรสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และประชาคมอาเซียน

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาโดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในกฎหมายศุลกากร ศึกษาร่างพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับแก้ไข พ.ศ.... โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ ระเบียบประกาศกรมศุลกากร คำพิพากษาศาลฎีกา บันทึกของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตลอดจนตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและสภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะการนำเข้า-ส่งออก ในอุตสาหกรรมยานยนต์

2. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามแนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและสภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน

ปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะการนำเข้า-ส่งออกในอุตสาหกรรมยานยนต์

3.ทำให้เกิดความรู้ แนวคิด ที่จะนำไปปรับปรุงข้อต่อของแนวทางการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและการป้องกันปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และลดอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ

1.7 นิยามศัพท์

สินค้าละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา หมายความว่า สินค้าละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าหรือสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งเป็นของต้องห้ามในการนำเข้าหรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

สินค้าละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า หมายความว่า สินค้าที่ปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นที่จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมายไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร

สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ หมายความว่า สินค้าที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

จุดนำเข้า-ส่งออก หมายความว่า ท่าหรือที่ใดๆ ในราชอาณาจักร ที่เป็นท่าหรือที่สำหรับการนำเข้าหรือส่งออก หรือนำเข้าและส่งออก ซึ่งของประเภทใดๆ หรือทุกประเภท ทางทะเลหรือทางบก หรือให้เป็นท่าหรือที่สำหรับการส่งออกซึ่งของที่ขอคืนอากรขาเข้า หรือของที่มีทัศนียภาพ สนามบินใดๆ ในราชอาณาจักรที่เป็นสนามบินศุลกากร และหมายความรวมถึงเขตศุลกากรของท่า ที่หรือสนามบินศุลกากร ด่านตรวจ ด่านศุลกากร ท่าทอดเรือภายนอก⁴

ของต้องห้าม⁵ หมายความว่า ของซึ่งมีกฎหมายห้ามการนำเข้าหรือส่งออก กล่าวคือ การ นำเข้าหรือส่งออกไม่มีทางจะกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ของต้องจำกัด ซึ่งบางครั้งเรียกว่า ของต้องจำกัด นั้น ได้แก่ ของซึ่งการนำเข้าหรือ ส่งออกอาจจะกระทำได้โดยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดควบคุมของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

⁴ มานิต วิทยาเต็ม, *ภาษีและกฎหมายศุลกากร*. พิมพ์ครั้งที่ 5, (โรงพิมพ์บูรพาศิลป์ : พ.ศ. 2532), หน้า 208.

⁵ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 4

บทที่ 2

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ในประเทศไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ในประเทศไทย ณ ที่นี้จะนำเฉพาะกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในส่วนที่จะเกี่ยวพันกับกฎหมายศุลกากร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (COPYRIGHT ACT B.E. 2537)

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ลิขสิทธิ์ คือ สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะทำการใดๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น⁵

ตามพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้คำจำกัดความของ ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิทางวรรณกรรม ศิลปกรรม และประดิษฐกรรม ซึ่งผู้เป็นต้นคิดได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย; (กฎ) สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่กฎหมายรับรองให้ผู้สร้างสรรค์ทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ตนได้ทำขึ้น อันได้แก่ สิทธิที่จะทำซ้ำ ดัดแปลง หรือนำออกโฆษณาไม่ว่าในรูปลักษณะอย่างใดหรือวิธีใด รวมทั้งอนุญาตให้ผู้อื่นนำงานนั้นไปทำเช่นว่านั้นด้วย⁶

ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ริเริ่มโดยการใช้สติปัญญาความรู้ ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะของตนเองในการสร้างสรรค์ โดยไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น โดยงานที่สร้างสรรค์ต้องเป็นงานตามประเภทที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้คุ้มครอง โดยผู้สร้างสรรค์จะได้รับความคุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์โดยไม่ต้องจดทะเบียน⁷

ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น โดยการแสดงออกตามประเภทงานลิขสิทธิ์ต่างๆ ลิขสิทธิ์เป็นงานหรือความคิดสร้างสรรค์ในสาขาวรรณกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม งานภาพยนตร์ หรืองานอื่นใดในแผนกวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ลิขสิทธิ์ยังรวมทั้ง สิทธิข้างเคียง (Neighboring Right) คือการนำเอางานด้านสิทธิออกแสดง เช่น นักแสดง ผู้บันทึกเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ในการบันทึกหรือถ่ายทอดเสียงหรือภาพ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer Program หรือ Computer Software) คือ ชุดคำสั่งที่ใช้

⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537 [online], 2553 แหล่งที่มา www.krisdeka.go.th

⁶ ราชบัณฑิตยสถาน, ลิขสิทธิ์ [online], 2553 แหล่งที่มา www.royin.go.th

⁷ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, ลิขสิทธิ์ [online], 2553 แหล่งที่มา www.ipthailand.go.th.

กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อกำหนดให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงาน งานฐานข้อมูล (Database) คือ ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ⁸

ดังนั้นสรุปได้ว่า ลิขสิทธิ์ หมายถึง สิ่งที่กฎหมายให้ความคุ้มครองโดยผู้เจ้าของผลงาน หรือผู้สร้างสรรค์ ถือเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น อัน ได้แก่ งานหนังสือ งานศิลปะ ดนตรีและการบันทึกเสียง ภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ต ซึ่งงานเหล่านี้ถือเป็นผลงานที่เกิดจากการใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการสร้างสรรค์งานให้เกิดขึ้น

2.1.1 ลักษณะของงานอันมีลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แบ่งประเภทของงานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ ออกได้ ดังนี้

- งานวรรณกรรม เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์
1. งานนาฏกรรม เช่น การรำ การเต้น หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็น เรื่องราว แสดงไป
 2. งานศิลปกรรม เช่น งานด้านจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สถาปัตยกรรมภาพถ่าย ภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ศิลปะประยุกต์ และรวมทั้งภาพถ่ายและ แผนผังของงานดังกล่าวด้วย
 3. งานดนตรีกรรม เช่น ทำนองและเนื้อเรื่อง หรือ ทำนองอย่างเดียว และ รวมถึงโน้ตเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว
 4. งานโสตทัศนวัสดุ คืองานอันประกอบด้วยลำดับของภาพรวมถึงเสียง ประกอบงานนั้นด้วย ถ้ามี เช่น วีดีโอเทป แผ่นเลเซอร์ดิสก์ เป็นต้น
 5. งานภาพยนตร์
 6. งานบันทึกเสียง คือ งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดงหรือเสียงอื่นใดแต่ไม่รวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น เช่น เทปเพลง แผ่นคอมแพคดิสก์ เป็นต้น
 7. งานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น การนำออกเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือโทรทัศน์
 8. งานอื่นใดอันเป็นงานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ⁹

⁸ นพมาศ การภักดี, “ทรัพย์สินทางปัญญาเรื่องที่ควรรู้”,วารสารศูนย์บริการทางวิชาการ 11,4(ตุลาคม-ธันวาคม 2546): 24-25.

⁹ วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์ , รวมคำอธิบายพร้อมตัวบทกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา , สำนักพิมพ์ทิพย์ดารา,พิมพ์ครั้งที่ 3,2548 ,46.

2.1.2 การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ มีหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องคือ งานสร้างสรรค์ที่ได้เริ่มทำขึ้น จะได้รับการคุ้มครองในทันที (Automatic Protection) โดยไม่ต้องผ่านพิธีการใดๆ รวมถึงการจดทะเบียน หากงานนั้นเข้าข่ายงานอันมีลิขสิทธิ์ตามที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์นั้น กฎหมายลิขสิทธิ์มีหลักการสำคัญ 2 ประการเกี่ยวกับการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์คือ หลักสัญชาติ และหลักดินแดน¹⁰

ก) หลักสัญชาติ

- ผู้สร้างสรรค์จะได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น หากเป็นคนสัญชาติไทย หรือสัญชาติของประเทศภาคีอนุสัญญา ว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญา ว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย นั่นคือ อนุสัญญากรุงเบอร์ลิน และข้อตกลงว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS)

- กรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องจัดตั้งตามกฎหมายไทย

ข) หลักดินแดน

- กรณีที่ยังไม่ได้โฆษณางาน ผลงานส่วนใหญ่สร้างสรรค์ขึ้นในไทยหรือประเทศ ที่เป็นภาคีอนุสัญญากรุงเบอร์ลิน หรือข้อตกลง TRIPS

- กรณีที่ได้โฆษณาแล้ว การโฆษณาครั้งแรกทำขึ้นในประเทศไทย หรือประเทศภาคีอนุสัญญากรุงเบอร์ลิน หรือข้อตกลง TRIPS

หากมีการโฆษณาไปแล้วครั้งแรกในประเทศที่มีใช้ภาคีดังกล่าว ผู้สร้างสรรค์จะได้รับการคุ้มครองต่อเมื่อมีการโฆษณางานนั้นในประเทศไทย หรือประเทศภาคีภายใน 30 วันนับแต่โฆษณาครั้งแรก จากหลักเกณฑ์การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนสร้างสรรค์ได้ตามเงื่อนไขดังนี้

กรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องมีสัญชาติไทย หรืออยู่ในราชอาณาจักร หรือเป็นผู้มีสัญชาติ หรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น

กรณีที่มีการโฆษณางานแล้ว การโฆษณางานนั้นครั้งแรกได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา ว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่

¹⁰ สุวิมล พิชญ์ไพบุลย์,กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (เทคนิคกรุงเทพฯ)

ด้วย หรือในกรณีที่การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำนอกราชอาณาจักร หรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา ว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หากได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีอยู่ด้วยภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก หรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (1) ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก (มาตรา 8)

1. การได้มาทางนิติกรรม ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งผู้มีลิขสิทธิ์สามารถจำหน่ายโอนและผู้รับโอนก็ย่อมได้มาซึ่งลิขสิทธิ์นั้น ดังนั้น ลิขสิทธิ์จึงสามารถโอนให้แก่กันได้โดยทางนิติกรรม ไม่ว่าจะเป็นการโอนลิขสิทธิ์ทั้งหมดหรือแค่บางส่วนและจะโอนโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้ หากมิได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอนให้ถือว่าเป็นการโอนที่มีกำหนดระยะเวลาสิบปี แต่การโอนทางนิติกรรมนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน

2. การได้มาทางมรดก เมื่อผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เสียชีวิต ทว่างานงานนั้นยังคงได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ต่อไปตามกำหนดระยะเวลาการให้ความคุ้มครองที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น แม้เจ้าของลิขสิทธิ์เสียชีวิต ลิขสิทธิ์ย่อมโอนไปยังทายาทตามกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์ผู้นั้น ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกองมรดก

3. งานอันเกิดจากการจ้างแรงงาน การสร้างสรรค์งานในการที่จ้าง (Work in the course of employment) กฎหมายกำหนดให้ลิขสิทธิ์นั้นเป็นของลูกจ้างผู้สร้างสรรค์งาน ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือตกลงกันเป็นอย่างอื่น แต่นายจ้างก็มีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามวัตถุประสงค์ของการจ้างงาน (มาตรา 9)

4. งานอันเกิดจากการทำของ (Commissioned Works) เป็นหลักเกณฑ์เฉพาะให้ผู้ว่าจ้างได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ภายใต้สัญญาจ้างทำของ เว้นแต่ผู้รับจ้างซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์กับผู้ว่าจ้างได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา 10)

5. หน่วยงานของรัฐ หรือท้องถิ่น ลิขสิทธิ์เป็นของหน่วยงานดังกล่าว เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่นด้วยลายลักษณ์อักษร (มาตรา 14)

6. กรณีเอางานที่มีลิขสิทธิ์อยู่แล้วมาดัดแปลง โดยได้รับอนุญาตจากลิขสิทธิ์ผู้ที่ได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานดัดแปลงที่เกิดขึ้นใหม่ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่งานเดิมที่ถูกดัดแปลง (มาตรา 11)

7. กรณีรวบรวม หรือประกอบเข้ากันของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับอนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือฐานข้อมูล (Database) ซึ่งได้รวบรวมโดยการคัดเลือก หรือจัดลำดับ โดยมีได้ลอกเลียนงานของผู้อื่น ลิขสิทธิ์จะตกแก่ผู้รวบรวม แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงาน หรือข้อมูล หรือสิ่งอื่นใดของผู้สร้างสรรค์ ที่ถูกนำมารวบรวมเข้ากันนั้น (มาตรา 12)

2.1.3 การคุ้มครองลิขสิทธิ์

เมื่อลิขสิทธิ์เป็นสิทธิในทางทรัพย์สิน เจ้าของลิขสิทธิ์ จึงมีสิทธิใช้ประโยชน์หรือกระทำการต่างๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์เดี่ยวในการกระทำต่อไปนี้¹¹

- 1.) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- 2.) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- 3.) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง
- 4.) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น
- 5.) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตามข้อ 1 - 3 โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขที่กำหนดจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้

หากเจ้าของลิขสิทธิ์อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในงานนั้น เจ้าของลิขสิทธิ์ยังสามารถที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธินั้นได้อีก เว้นแต่ในหนังสืออนุญาตให้ใช้สิทธินั้นได้ระบุเป็นข้อห้ามไว้ เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถที่จะโอนลิขสิทธิ์ของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นได้ โดยการโอนจะมีกำหนดเวลาหรือจะตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้ โดยจะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าหนังสือนั้นไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ ให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลา 10 ปี เว้นแต่เป็นการโอนกันทางมรดก

อายุของการคุ้มครองลิขสิทธิ์จะมีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีก 50 ปี นับตั้งแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ถ้างานใดมีผู้สร้างสรรค์มากกว่า 1 คน ก็ให้ลิขสิทธิ์นั้นยังคงมีอยู่จนกว่าผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายจะถึงแก่ความตาย และให้มีอายุต่อไปอีก 50 ปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย แต่ถ้าถึงแก่ความตายหมดก่อนที่งานนั้นจะได้มีการโฆษณา ก็ให้ลิขสิทธิ์นั้นมีอายุ 50 ปี นับตั้งแต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก

2.1.4 ข้อยกเว้นของการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ลิขสิทธิ์นั้นมีอายุ 50 ปี นับตั้งแต่ได้มีการสร้าง สรรค์แต่ได้มีการโฆษณางานนั้นภายในระยะเวลา 50 ปี นับแต่ได้สร้างงานนั้น ให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปี นับตั้งแต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรกหรือกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ ให้ลิขสิทธิ์นั้นมีอายุ 50 ปี นับตั้งแต่ได้สร้างงานนั้น แต่ถ้างานนั้นได้มีการโฆษณาภายในระยะเวลา 50 ปี นับแต่สร้างงาน ให้มีอายุ 50 ปี นับแต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก

¹¹ วิชา รัฐ ศรีพิบูลย์ , รวมคำอธิบายพร้อมตัวบทกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา , สำนักพิมพ์ทิพย์ดารา, พิมพ์ครั้งที่ 3,2548 ,49.

ในกรณีที่เป็นการถ่ายภาพ ใสตทัศน์วัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียงหรืองาน แพร่ภาพ ให้มีอายุ 50 ปีนับแต่สร้างงานนั้น หรือถ้าได้มีการโฆษณาครั้งแรกภายในเวลา 50 ปี นับแต่สร้างงาน ให้มีอายุ 50 ปีนับแต่การโฆษณาครั้งแรก¹²

ลิขสิทธิ์ในงานเกี่ยวกับศิลปะประยุกต์ มีอายุ 25 ปีนับแต่สร้างงาน หรือถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นภายในเวลา 25 ปีนับแต่สร้างงาน ให้ลิขสิทธิ์นั้นมียอายุ 25 ปี นับตั้งแต่การ โฆษณาครั้งแรก

ลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างขึ้นโดยการจ้าง หรือตามคำสั่ง ให้มีอายุ 50 ปีนับแต่ วันที่สร้างงาน ถ้ามีการโฆษณางานนั้นภายในเวลา 50 ปีนับตั้งสร้างงาน ให้ลิขสิทธิ์มีอายุ 50 ปี นับแต่วันโฆษณาครั้งแรก

การโฆษณางานที่มีลิขสิทธิ์ที่จะเป็นการเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์นั้น จะต้องเป็นการโฆษณาโดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์เท่านั้น และเมื่ออายุแห่งการ คุ้มครองลิขสิทธิ์ครบกำหนดในปีใด ถ้าวันที่ครบกำหนดไม่ตรงกับวันสิ้นปี หรือกรณีที่ไม่ทราบ ว่าวันใดเป็นวันที่ครบกำหนด ให้ลิขสิทธิ์นั้นยังคงมีอยู่ต่อไปจนกว่าจะถึงวันสิ้นปี

2.1.5 การละเมิดลิขสิทธิ์และข้อยกเว้นของการละเมิดลิขสิทธิ์

2.1.5.1 การกระทำที่ถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์

- 1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- 2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- 3) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา
- 4) จัดทำใสตทัศน์วัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่ เสียง แพร่ภาพทั้งหมดหรือบางส่วน
- 5) แพร่เสียง แพร่ภาพซ้ำทั้งหมด หรือบางส่วน
- 6) จัดให้ประชาชนฟัง หรือชมงานแพร่ภาพโดยเรียกเก็บเงินหรือ ผลประโยชน์อื่นทางการค้า

2.1.5.2 การกระทำที่ไม่ถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์

การกระทำบางอย่างต่อไปนี้กฎหมายถือว่าไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ คือ

- 1) การกระทำใดๆก็ตาม หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมี ลิขสิทธิ์นั้นตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมาย ของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ และในกรณีต่อไปนี้

- 1.1) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

¹² เรื่องเดียวกัน, 70.

1.2) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเอง และบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท

1.3) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

1.4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นลิขสิทธิ์ในงานนั้น

1.5) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อความเป็นประโยชน์ในพิจารณาของศาล หรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

1.6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไรหรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่าย หรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียน หรือในสถานศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

1.8) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

2) การกล่าว คัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควร จากงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

3) การกระทำแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาจากงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ คือ

3.1) วิจัย หรือศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

3.2) ใช้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

3.3) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

3.4) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชน โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น

3.5) ทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในจำนวนที่สมควร โดยบุคคลผู้ซึ่งได้ซื้อหรือได้รับโปรแกรมนั้นมาจากบุคคลอื่นโดยถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษา หรือป้องกันการสูญหาย

3.6) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏเพื่อพิจารณาของศาล หรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการ

พิจารณาดังกล่าว

3.7) นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการ
ถามและตอบในการสอบ

3.8) ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในกรณีที่เป็นแก่การใช้

3.9) จัดทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อเก็บรักษาไว้
สำหรับการอ้างอิงหรือค้นคว้าเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน

4) การนำงานนาฏกรรม หรือดนตรีกรรม ออกแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน
ตามความเหมาะสม โดยมีได้จัดทำขึ้นหรือดำเนินการเพื่อหากำไร เนื่องจากการจัดให้มีการ
เผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น และมีได้จัดเก็บค่าเข้าชมไม่ว่าโดยทางตรง หรือโดยทางอ้อม และผู้ที่
แสดงในงานนั้นมิได้รับค่าตอบแทนในการแสดงนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากว่าเป็น
การดำเนินการโดยสมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณกุศล
การศึกษา การศาสนา หรือการสังคมสงเคราะห์¹³

2.1.6 ความผิดและบทกำหนดโทษที่เกี่ยวกับการนำเข้าส่งออก

มาตรา 31 ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้อย่างใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์
ของ ผู้อื่น กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อหากำไร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิด
ลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำได้ดังต่อไปนี้

(4) นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา 70 ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 31 ต้องระวางโทษปรับตั้ง
แต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำต้อง
ระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ

2.2 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (PATENT ACT B.E. 2522)

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายของ "สิทธิบัตร" และ "อนุ
สิทธิบัตร" ไว้ ดังนี้

"สิทธิบัตร" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์หรือการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ประกอบด้วยลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด

¹³ เรื่องเดียวกัน, 72-82.

"อนุสิทธิบัตร" หมายความว่า หนังสือสำคัญที่ออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ที่ประกอบด้วยลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด¹⁴ จากความหมายดังกล่าวสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรคือเป็นแบบของการให้ความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายในลักษณะที่เป็นเอกสารสิทธิชนิดหนึ่งเพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ปัจจุบัน กฎหมายสิทธิบัตรไทยกำหนดสิ่งที่ขอรับสิทธิบัตรได้มี 2 ประเภท คือ

1) การประดิษฐ์ (Inventions) หมายถึง การคิดค้นหรือคิดทำขึ้น อันเป็นผลให้ได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีใดชิ้นใหม่ หรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้ดีขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ กรรมวิธี¹⁵ การประดิษฐ์ ได้แก่ ความคิด (Idea) ของผู้ประดิษฐ์ ซึ่งทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ (Products) หรือกรรมวิธี (Processes) ขึ้น และยังหมายความรวมถึงการทำให้ดีขึ้นซึ่งผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีซึ่งมีอยู่แล้วจะเห็นได้ว่าผลงานที่จะได้รับความคุ้มครองด้านสิทธิบัตรการประดิษฐ์ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่เป็นผลงานที่มีคุณสมบัติทางกายภาพโดยที่ผลงานหรือสิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นดังกล่าว จะเป็นลักษณะของระบบกลไก ชุดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ตัวผลิตภัณฑ์ รวมทั้งองค์ประกอบของสาร (Composition of Matter Feature)

(2) กรรมวิธี หมายถึง วิธีการกระบวนการหรือกรรมวิธีในการผลิตหรือการเก็บรักษาให้คงสภาพหรือให้มีคุณภาพดีขึ้นหรือปรับสภาพให้ดีขึ้นซึ่งผลิตภัณฑ์และรวมถึงการใช้กรรมวิธีนั้น ด้วย¹⁶ อาจกล่าวได้ว่ากรรมวิธี คือ ขบวนการหรือขั้นตอนแห่งการกระทำต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือหลายสิ่ง เพื่อทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ขึ้น หรือการเก็บ รักษา หรือทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดีขึ้น เช่น วิธีการผลิตเหล้าองุ่น วิธีการเก็บรักษาผล ไม้ เป็นต้น

ในกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร ได้ยกเว้นการประดิษฐ์บางอย่างที่จะขอรับการคุ้มครองไม่ได้ไว้ดังนี้

- ก. จุลชีพและส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของจุลชีพที่มีอยู่ตามธรรมชาติ สัตว์ พืช หรือสารสกัดจากสัตว์หรือพืช
- ข. กฎเกณฑ์และทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- ค. ระบบข้อมูลสำหรับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์
- ง. วิธีการวินิจฉัย บำบัด หรือรักษาโรคของมนุษย์หรือสัตว์
- จ. การประดิษฐ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี อนามัย

¹⁴ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 3 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 3.

¹⁵ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 วรรคสอง มาตรา 3 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 3.

¹⁶ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 วรรคสาม มาตรา 3 พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 3.

หรือสวัสดิภาพของประชาชน¹⁷

2) การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Designs) หมายถึง รูปร่างของผลิตภัณฑ์ หรือองค์ประกอบของลวดลาย หรือสีของผลิตภัณฑ์ อันมีลักษณะพิเศษสำหรับผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถใช้เป็นแบบสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรวมทั้งหัตถกรรมได้¹⁸ อาจกล่าวได้ว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ รูปร่างหรือลักษณะภายนอก (External Aspects) ของผลิตภัณฑ์ การให้ความคุ้มครองแก่การออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นการให้ความคุ้มครองสำหรับคุณค่าในทางพาณิชย์อันเกิดขึ้นจากความสวยงามของลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์ ส่วนการให้ความคุ้มครองแก่การประดิษฐ์เป็นการให้ความคุ้มครองสำหรับสาระสำคัญภายในของผลิตภัณฑ์โดยปกติ

สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ยกเว้นมิให้คุ้มครอง ได้แก่

- (1) แบบผลิตภัณฑ์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (2) แบบผลิตภัณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา¹⁹

2.2.1 การขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร

การขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร มีรายละเอียดดังนี้

การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1) การประดิษฐ์ขั้นใหม่ หมายถึง การประดิษฐ์ที่ไม่เป็นงานที่ปรากฏ อยู่แล้ว ซึ่งได้แก่ การประดิษฐ์ที่ไม่เหมือนกับสิ่งที่มีหรือแพร่หลาย หรือเปิดเผยอยู่แล้ว นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดความหมายของ "งานที่ปรากฏอยู่แล้ว" (Prior Arts) ให้ หมายถึง การประดิษฐ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) การประดิษฐ์ที่มีหรือใช้แพร่หลายอยู่แล้ว ในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตรและไม่ว่าการเปิดเผยนั้นจะกระทำโดยเอกสาร สิ่งพิมพ์ การนำออก แสดงหรือการเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วยประการใดๆ

(2) การประดิษฐ์ที่มีผู้ขอรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรไว้แล้วนอกราชอาณาจักรเป็นเวลาเกิน 18 เดือน ก่อนวันขอรับสิทธิบัตร แต่ยังมีได้มีการออกสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรให้

(3) การประดิษฐ์ที่มีผู้ขอรับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรไว้แล้วไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร และได้ประกาศโฆษณาแล้วก่อนวันขอรับสิทธิบัตรในราชอาณาจักร²⁰

¹⁷ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 9 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่

2) พ.ศ. 2535.

¹⁸ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 วรรคสี่ มาตรา 3 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ.

สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 3.

¹⁹ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 58.

2) การประดิษฐ์ที่มีขั้นตอนการประดิษฐ์สูงขึ้น (Inventive Step) หมายถึง การประดิษฐ์ที่ไม่เป็นที่ประจักษ์โดยง่าย (Obvious) แก่บุคคลที่มีความชำนาญในระดับสามัญ สำหรับงานประเภทนั้น²¹ กล่าวได้ว่าต้องไม่ใช่การประดิษฐ์ที่อาจคิด หรือทำได้โดยง่าย โดยผู้มีความธรรมดาในด้านนั้น ดังนั้นการพิจารณาเรื่องขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น ต้องพิจารณาถึงลักษณะ ของงานที่ปรากฏอยู่แล้วเปรียบเทียบกับมาตรฐานความชำนาญของบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญสามัญ ในส่วนของความหมายของบุคคลที่มีความชำนาญในระดับสามัญ หมายถึง บุคคลที่มีความหรือความชำนาญระดับปานกลางซึ่งทำงานค้านั้นๆ อยู่เป็นประจำ (Routinier)

3) การประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ในทางอุตสาหกรรมได้ (Industrial Applicability) หมายถึง การประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรม รวมทั้งหัตถกรรม เกษตรกรรม และพาณิชยกรรม²² หลักปฏิบัติของการประดิษฐ์ในกรณีนี้ คือ การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้นั้น จะต้องเป็นสิ่งที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้อีก (Reproducible) ด้วยวิธีการอย่างเดียวกัน และต้องเป็นสิ่งที่สามารถใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมด้วย (Practical)

สำหรับการขอรับอนุสิทธิบัตรต้องเป็นการประดิษฐ์ที่ประกอบด้วยลักษณะดังนี้ คือ เป็นการผลิตขึ้นใหม่ และเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม

2.2.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่จะขอรับความคุ้มครองได้ต้องเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่ออุตสาหกรรมรวมทั้งหัตถกรรม²³

การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งไม่เหมือนหรือคล้ายกันกับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามสิ่งดังต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ

- 1) แบบผลิตภัณฑ์ที่มีหรือใช้แพร่หลายอยู่แล้วในราชอาณาจักรก่อนวันขอรับ

สิทธิบัตร

- 2) แบบผลิตภัณฑ์ที่ได้มีการเปิดเผยสาระสำคัญ หรือรายละเอียดในเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ที่ได้เผยแพร่อยู่แล้ว ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักรก่อนวันขอรับสิทธิบัตร

²⁰ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 3 และ พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 4.

²¹ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 7.

²² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 8.

²³ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 56.

3) แบบผลิตภัณฑ์ที่เคยมีการประกาศโฆษณาแล้วก่อนวันขอรับสิทธิบัตร

4) แบบผลิตภัณฑ์ที่คล้ายกับแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จนเห็นได้ว่า

เป็นการเลียนแบบ²⁴

2.2.3 ผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร คือ บุคคลดังต่อไปนี้

1 ผู้ประดิษฐ์ ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์หรือทนายทนายของบุคคลดังกล่าว

2 นายจ้างหรือหน่วยราชการ องค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจในกรณีที่ ผู้ประดิษฐ์เป็นลูกจ้างตามสัญญาจ้าง

3 ผู้รับโอนสิทธิการขอรับสิทธิบัตรจากบุคคลตาม 1 หรือ 2²⁵ โดยผู้รับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรยื่นขอรับต่อ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2.2.4 คุณสมบัติของผู้ขอรับสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร

บุคคลซึ่งจะขอรับสิทธิบัตรได้ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1 มีสัญชาติไทยหรือเป็นนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

2 มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตร ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

3 มีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยหรือนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทยขอรับสิทธิบัตรในประเทศนั้นได้

4 มีภูมิลำเนาหรืออยู่ในระหว่างการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมอย่างแท้จริงและจริงจังในประเทศไทยหรือประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย²⁶

2.2.5 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร

ผู้ทรงสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตร มีสิทธิดังต่อไปนี้

1. สิทธิเด็ดขาด (Exclusive Rights) ในการแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรแต่เพียงผู้เดียว ตลอดช่วงอายุของการคุ้มครอง เช่น การผลิต การใช้ การจำหน่าย และการนำเข้ามาในราชอาณาจักร
2. สิทธิในการใช้คำว่า สิทธิบัตรไทย บนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความคุ้มครอง
3. สิทธิในการใช้คำว่า อนุสิทธิบัตรไทย บนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคุ้มครอง

²⁴ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 57.

²⁵ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 10, 11, 12 เฉพาะมาตรา 10 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 5.

²⁶ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 14 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 5.

4. สิทธิในการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร
5. สิทธิในการโอนสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรต่อบุคคลอื่น²⁷

2.2.6 การละเมิดสิทธิบัตร

การกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิบัตรได้มีบทบัญญัติระบุการละเมิดสิทธิบัตรไว้ดังนี้

1. กรณีสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์

ผู้ใดกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัตรโดยการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร

2. กรณีสิทธิบัตรกรรมวิธี

ผู้ใดกระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัตรโดยการผลิตใช้ขายมีไว้เพื่อขายเสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร

ทั้งสองกรณีข้างต้นมิให้ใช้บังคับแก่กรณีดังต่อไปนี้

1. การกระทำใดๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลองหรือวิจัย
ทั้งนี้

ต้องไม่ขัดต่อการใช้ประโยชน์ตามปกติของผู้ทรงสิทธิบัตรและไม่ทำให้เสื่อมเสียต่อประโยชน์อันชอบธรรมของผู้ทรงสิทธิบัตรเกินสมควร

2. การผลิตผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีดังที่ผู้ทรงสิทธิบัตรได้จดทะเบียนไว้ ซึ่งผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หรือผู้ใช้กรรมวิธีดังกล่าวได้ประกอบกิจการหรือมีเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่อประกอบกิจการดังกล่าวโดยสุจริต ก่อนวันยื่นขอรับสิทธิบัตรในราชอาณาจักร โดยผู้ผลิตหรือผู้ใช้กรรมวิธีไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรถึงการจดทะเบียนนั้น

3. การเตรียมยาเฉพาะรายการตามใบสั่งแพทย์ โดยผู้ประกอบการวิชาชีพ เวชกรรมหรือผู้ประกอบการโรคศิลป์ รวมทั้งการกระทำต่อผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าว

4. การกระทำใดๆ เกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียนยา โดยผู้ขอมีวัตถุประสงค์ที่จะผลิต จำหน่าย หรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ยาตามสิทธิบัตรหรือหลังจากสิทธิบัตรดังกล่าวสิ้นอายุลง

5. การใช้อุปกรณ์ ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรที่เกี่ยวกับตัวเรือ เครื่องจักร หรืออุปกรณ์อื่นของเรือของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ในกรณีที่เรือดังกล่าวได้

²⁷ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 36, 37, 38, 63 เฉพาะมาตรา 36 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. สิทธิบัตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535.

เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหรือโดยอุบัติเหตุ และจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ดังกล่าวกับเรือ นั้น

6. การใช้อุปกรณ์ ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรที่เกี่ยวกับการสร้าง การทำงาน หรืออุปกรณ์อื่นของอากาศยานหรือยานพาหนะของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตร ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ในกรณีที่อากาศยานหรือยานพาหนะดังกล่าวได้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหรือโดยอุบัติเหตุ

7. การใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร หากผู้ทรงสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรได้อนุญาตหรือยินยอมให้ผลิตหรือขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว

กรณีสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

ผู้ใดกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรแบบผลิตภัณฑ์ โดยการใช้แบบผลิตภัณฑ์หรือขาย หรือมีไว้เพื่อขาย หรือเสนอขาย หรือ นำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้แบบผลิตภัณฑ์ของผู้ทรงสิทธิบัตร เว้นแต่การใช้แบบผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัย²⁸

สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรและอนุสิทธิบัตรต่อผู้ละเมิด

หากเกิดการละเมิดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตร ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลผู้ละเมิดสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรระงับหรือละเว้นการละเมิดนั้นได้ และมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ละเมิดชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรได้อีกด้วย²⁹

2.3 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้ให้คำนิยามคำว่าเครื่องหมาย หมายถึง ภาพถ่าย ภาพวาด การประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือ ชื่อ กลุ่มของสี รูปร่าง หรือรูปทรงของวัตถุ หรือสิ่งเหล่านี้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน³⁰ และได้ให้ความคุ้มครองเครื่องหมาย 4 ประเภท คือ

²⁸ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 77 ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.

สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 35.

²⁹ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 77 ทวิ ตริ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.

สิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 มาตรา 35.

³⁰ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 3.

1) เครื่องหมายการค้า (Trade Mark) หมายถึง เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้เป็น ที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้า เพื่อแสดงว่าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่องหมาย การค้านั้นแตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

2) เครื่องหมายบริการ (Service Mark) หมายถึง เครื่องหมายที่ใช้หรือจะใช้ เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับบริการเพื่อแสดงว่าบริการที่ใช้เครื่องหมายของเจ้าของเครื่อง หมายบริการนั้นแตกต่างกับบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการของบุคคลอื่น

3) เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark) หมายถึง เครื่องหมายที่เจ้าของ เครื่องหมายรับรองใช้หรือจะใช้เป็นที่หมายหรือเกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการของ บุคคลอื่นเพื่อ เป็นการรับรองเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพ หรือคุณลักษณะอื่นใด ของสินค้านั้น หรือเพื่อรับรองเกี่ยวกับสภาพ คุณภาพ ชนิดหรือ คุณลักษณะอื่นใดของบริการ นั้น

4) เครื่องหมายร่วม (Collective Mark) หมายถึง เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการที่ใช้หรือจะใช้โดยบริษัทหรือรัฐวิสาหกิจในกลุ่มเดียวกัน หรือโดยสมาชิก ของสมาคม สหกรณ์ สหภาพ สมาพันธ์กลุ่มบุคคลหรือองค์กรอื่นใดของรัฐ หรือเอกชน³¹

2.3.1 การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการเครื่องหมาย รับรองและเครื่องหมายร่วม

เครื่องหมายการค้าอันพึงจดทะเบียนได้ต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้³²

1. เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะ อันได้แก่ เครื่องหมายการค้า อันมี ลักษณะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้า นั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น เครื่องหมายการค้าที่ประกอบด้วยลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดอัน เป็นสาระสำคัญดังต่อไปนี้ให้ถือว่ามึลักษณะบ่งเฉพาะ

1) ชื่อตัว ชื่อสกุลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นชื่อสกุลตามความหมาย อัน เข้าใจกันโดยธรรมดา ชื่อเต็มของนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรือชื่อในทาง การค้า ที่แสดงโดยลักษณะพิเศษ และไม่เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง

2) คำหรือข้อความอันไม่ได้เล็งถึงลักษณะหรือคุณสมบัติของสินค้า นั้น โดยตรง และไม่ใช่อักษรศาสตร์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

3) กลุ่มของสีที่แสดงโดยลักษณะพิเศษ หรือตัวหนังสือ ตัวเลข หรือคำที่ ประดิษฐ์ขึ้น

4) ลายมือชื่อของผู้จดทะเบียนหรือของเจ้าของเดิมของกิจการของ ผู้จดทะเบียนหรือลายมือชื่อของบุคคลอื่น โดยขออนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว

³¹ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 4.

³² พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 6.

5) ภาพของผู้จดทะเบียนหรือของบุคคลอื่น โดยได้รับอนุญาตจากบุคคลนั้นแล้ว หรือในกรณีที่บุคคลนั้นตายแล้ว โดยได้รับอนุญาตจากบุพการี ผู้สืบสันดาน และคู่สมรสของบุคคลนั้น

6) ภาพที่ประดิษฐ์ขึ้น³³

2. เครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มีดังนี้

1. ตราแผ่นดินพระราชลัญจกร ลัญจกรในราชการตราจกรี ตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตราประจำตำแหน่ง ตราประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือตราประจำจังหวัด
2. ธงราชการ ธงชาติของประเทศไทย ธงพระอิสริยยศ หรือธงราชการ
3. พระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย พระปรมาภิไธยย่อ พระนามาภิไธยย่อ หรือนามพระราชวงศ์
4. พระบรมฉายาลักษณ์หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท
5. ชื่อ คำ ข้อความ หรือเครื่องหมายใดอันแสดงถึงพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท
6. ธงชาติ หรือเครื่องหมายประจำชาติของรัฐบาลต่างประเทศ ธง หรือเครื่องหมายขององค์การระหว่างประเทศ ตราประจำประมุขของรัฐต่างประเทศ เครื่องหมายราชการ และเครื่องหมายควบคุมและรับรองคุณภาพสินค้าของรัฐต่างประเทศ หรือ องค์การระหว่างประเทศ หรือชื่อ และชื่อย่อของรัฐต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ของรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศนั้น
7. เครื่องหมายราชการ เครื่องหมายกาชาด นามกาชาดหรือกาเจนีวา
8. เครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายอื่นใด อันได้รับเป็นรางวัลในการแสดงหรือประกวด สินค้าที่รัฐบาลไทย ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐบาลของประเทศไทย รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศได้จัดให้มีขึ้น เว้นแต่ผู้จดทะเบียนจะได้รับเหรียญ ใบสำคัญ หนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือเครื่องหมายเช่นว่านั้นเป็นรางวัลสำหรับสินค้านั้น และใช้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องหมายการค้านั้น แต่ทั้งนี้ต้องระบุปฏิทินที่ได้รับรางวัลด้วย
9. เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย

³³ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 6.

10. เครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด หรือคล้ายกับเครื่องหมายดังกล่าวจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในความเป็นเจ้าของหรือแหล่งกำเนิดของสินค้าไม่ว่าจะได้จดทะเบียนไว้แล้วหรือไม่ก็ตาม

11. เครื่องหมายที่คล้ายกับ 1, 2, 3, 4, 5, 6 หรือ 7

12. สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

13. เครื่องหมายอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด³⁴

14. เครื่องหมายการค้าต้องไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้กำหนดหลักเกณฑ์มิให้รับจดทะเบียนเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นโดยสรุปดังนี้

1) เครื่องหมายเหมือนกัน หมายถึง เครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นคำๆ เดียวกัน หรือเป็นรูปๆ เดียวกัน หรือมีการสร้างการประดิษฐ์เครื่องหมายในลักษณะรูปแบบอย่างเดียวกัน จนทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่าเครื่องหมายดังกล่าวนั้นเป็นเครื่องหมายเดียวกันหรือเป็นเจ้าของเดียวกัน

(1) เครื่องหมายคล้ายกัน หมายถึง เครื่องหมายที่มีลักษณะของคำหรือรูปหรือทั้งคำทั้งรูปคล้ายคลึงกัน ซึ่งความคล้ายกันของเครื่องหมายนี้ หากยังสามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างเครื่องหมายนั้นได้ ก็อาจรับจดทะเบียนได้ แต่หากมีความคล้ายกันมากจนอาจทำให้สาธารณชนสับสน หรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้าแล้วเครื่องหมายนั้นก็ไม้อาจจดทะเบียนได้

(2) หลักเกณฑ์การพิจารณาความเหมือนหรือคล้ายของเครื่องหมายการค้ามีแนวปฏิบัติดังนี้

1. พิจารณาจากเสียงและสำเนียงเรียกขานของเครื่องหมายการค้า

2. พิจารณาจากรูปลักษณะของเครื่องหมายการค้า

3. พิจารณาจากการเรียงตัวอักษร หรือคำหรือการประดิษฐ์หรือการวางรูปของเครื่องหมายการค้า

4. พิจารณาจากการใช้เครื่องหมายการค้ากับตัวสินค้า

³⁴ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 8 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 7.

5. พิจารณาจากสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้า³⁵ นั้นพิจารณาจาก
เจตนาของผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

3. เครื่องหมายการค้าที่ได้ยื่นขอจดทะเบียนไว้ นอกราชอาณาจักร และได้ขอรับความ
คุ้มครองในราชอาณาจักรต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

1) ได้นำมาขอจดทะเบียนในราชอาณาจักรภายในหกเดือน นับแต่ได้ยื่น
คำขอจดทะเบียนนอกราชอาณาจักรไว้

2) ผู้ขอต้องมีสัญชาติไทย หากเป็นนิติบุคคลต้องมีสำนักงานแห่งใหญ่
ตั้งอยู่ในประเทศไทย

3) ผู้ขอต้องมีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลง
ระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

4) ผู้ขอต้องมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้สิทธิในทำนองเดียวกันแก่
บุคคลสัญชาติไทย หรือนิติบุคคลซึ่งมีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทย

5) ผู้ขอมีภูมิลำเนาหรือประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมอย่าง
จริงจังในประเทศไทย หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ
เกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย³⁶

4. ในกรณีที่มีการนำสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าออกแสดงในงานแสดงสินค้านระหว่าง
ประเทศที่จัดขึ้นในประเทศไทยหรือในประเทศที่เป็นภาคีอนุสัญญา เพื่อความตกลงระหว่าง
ประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยโดยส่วน
ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐของประเทศไทย หรือประเทศที่เป็นภาคีดังกล่าว
จัดขึ้น หรือรัฐบาลไทยรับรองการจัดงานแสดงสินค้านระหว่างประเทศนั้น และเจ้าของ
เครื่องหมายการค้าได้นำเครื่องหมายการค้า³⁷ นั้นมาขอจดทะเบียนในราชอาณาจักรภายในหก
เดือน นับแต่วันที่ได้นำสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าดังกล่าวออกแสดง

5 การขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง
และเครื่องหมายร่วม ขอจดทะเบียนต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ หรือ
สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่

³⁵ บรรยงค์ ลิ้มประยูรวงศ์, "เครื่องหมายการค้า," เอกสารประกอบการบรรยาย ตามโครงการ
เสริมสร้างความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา, สิงหาคม 2541, หน้า 11.

³⁶ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 27 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.
เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 9.

³⁷ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 28 ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ.
เครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 มาตรา 10.

2.3.2 สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วม

เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และ เครื่องหมายร่วมแล้ว เจ้าของเครื่องหมายนั้นมีสิทธิ ดังนี้

1 เป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายนั้นๆ สำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้³⁸ สำหรับเครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนบุคคลใดจะฟ้องคดีเพื่อป้องกันการละเมิดหรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนการละเมิดไม่ได้³⁹

2 ใ้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายของตนได้⁴⁰ เว้นแต่เจ้าของเครื่องหมายรับรองจะอนุญาตให้บุคคลอื่นเป็นผู้รับรองโดยใช้เครื่องหมายนั้นไม่ได้⁴¹

3 การโอนสิทธิในเครื่องหมายรับรองจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนแล้ว โดยผู้รับโอนสามารถแสดงต่อนายทะเบียนได้ว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะรับรองคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับว่าด้วยการใช้เครื่องหมายการรับรองนั้น⁴²

2.3.3 การละเมิดเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และ เครื่องหมายร่วม

ลักษณะการละเมิดพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ได้กำหนดการละเมิด ดังนี้

1 ละเมิดเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และ เครื่องหมายร่วมดังนี้ การปลอมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร⁴³

2 การเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือ เครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นนั้น⁴⁴

3 การนำเข้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อ จำหน่าย ซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมปลอม ตาม 1 หรือที่

³⁸ พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 มาตรา 44.

³⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 45.

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 68.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 90.

⁴² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 92.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 108.

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 109.

เลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของ บุคคลอื่นตาม 2 ให้บริการหรือเสนอให้บริการที่ใช้เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมปลอมตาม 1 หรือที่เลียนเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของ บุคคลอื่นตาม 2⁴⁵

2.3.4 สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมต่อผู้ละเมิด

ในกรณีที่มีการกระทำการละเมิดหรือกำลังจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันได้แก่ การปลอม หรือเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม หรือการนำเข้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้า ที่มีเครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่น หรือ ให้บริการ หรือเสนอให้บริการที่ใช้เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมปลอม หรือที่เลียนเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่น เจ้าของเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม มีสิทธิที่จะ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลผู้กระทำหรือกำลังจะกระทำการดังกล่าวระงับหรือละเว้นการกระทำ ดังกล่าวนั้นได้⁴⁶ และยังสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิดนั้นได้ด้วย

2.3.5 ความผิดและบทกำหนดโทษที่เกี่ยวกับการนำเข้าส่งออก

มาตรา 108 บุคคลใดปลอมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักรต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปีหรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 109 บุคคลใดเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมาย รับรองหรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักรเพื่อให้ประชาชน หลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ

มาตรา 110 บุคคลใด (1) นำเข้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วม ปลอมตามมาตรา 108 หรือที่เลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วม ของบุคคลอื่นตามมาตรา 109 หรือ

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน ,มาตรา 110.

⁴⁶ เรื่องเดียวกัน ,มาตรา 116.

2.4 พระราชบัญญัติส่งออกป็นอกและการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2522 (TRADEMARK ACT B.E. 2534)

ตามมาตราพระราชบัญญัติการส่งออกและการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2522 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ดำเนินการดังต่อไปนี้ในกรณีที่จำเป็นหรือสมควร เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจสาธารณสุขประโยชน์การสาธารณสุขความมั่นคงของประเทศความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดของรัฐ คือ

- 1) กำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการส่งออกหรือในการนำเข้า
- 2) กำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาต ในการส่งออกหรือในการนำเข้า
- 3) กำหนดประเภทชนิด คุณภาพ มาตรฐาน จำนวน ปริมาตร ขนาด น้ำหนัก ราคา ชื่อที่ใช้ในทางการค้า ตรา เครื่องหมายการค้า ถิ่นกำเนิด สำหรับสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า ตลอดจนกำหนดประเทศที่ส่งไปหรือประเทศที่ส่งมา ซึ่งสินค้านี้ดังกล่าว
- 4) กำหนดประเภทและชนิดของสินค้าที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษในการส่งออกหรือนำเข้า
- 5) กำหนดให้สินค้าใดที่ส่งออกหรือนำเข้าเป็นสินค้าที่ต้องมีหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า หนังสือรับรองคุณภาพสินค้า หรือหนังสือรับรองอื่นใดตามความตกลงหรือประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศ
- 6) กำหนดมาตรการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบในการส่งออกหรือนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อพิจารณาอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องการกำหนดมาตรการนำเข้าหรือส่งออกประกอบมาตรา 31(4) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งให้อำนาจในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ในการที่จะมีผู้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์กระทำการเพื่อนำเข้าสินค้าหรือส่งออกสินค้าอันเป็นการละเมิด ลิขสิทธิ์ด้วย ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้บทกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และอำนาจพนักงานศุลกากรในส่วนที่ว่าด้วยการตรวจของและการป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร การตรวจ คั้น การยึดและริบของ หรือการจับกุมผู้กระทำความผิด การสำแดงเท็จ และการฟ้องร้อง ให้ใช้บังคับแก่การส่งออกหรือการนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ตามมาตรา 16 และ มาตรา 17 กำหนดให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการดังต่อไปนี้ คือ

- 1) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่ผลิต หรือสถานที่เก็บ สินค้าหรือยานพาหนะของผู้ประกอบการส่งออกหรือนำเข้าหรือของบุคคลใดในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นหรือพระ

อาทิตยต์ก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจ ค้นหรือตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

2) เรียกเอกสาร หรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องจากผู้ประกอบการส่งออก หรือนำเข้าจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

4) สั่งให้บุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือ หลักฐานอื่นในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ สมุดบัญชี เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การค้นพบการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

นอกจากนี้มีการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ส่งออกหรือนำเข้าสินค้าตามมาตรา 5 (1) - (2) ไว้ในมาตรา 20 - 22 ของพระราชบัญญัตินี้ซึ่งเป็นโทษในทางอาญา และยังกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นโทษทางอาญาด้วยเช่นกัน

เพื่อให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการส่งออกและนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 กระทรวงพาณิชย์จึงออกประกาศกระทรวงว่าด้วยการส่งสินค้าออกไปนอกและการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับ ที่ 95) มีรายละเอียด คือ

1) การดำเนินการของเจ้าพนักงานศุลกากรในการกักและตรวจสอบสินค้าก่อนการตรวจปล่อยสินค้าออกไปนอก หรือส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้นำเข้าให้เจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ร้องขอต่อพนักงานศุลกากร เพื่อให้กักและตรวจสอบสินค้าก่อนที่พนักงานศุลกากรจะทำการตรวจปล่อยสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร หรือส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้นำเข้าในแต่ละครั้ง หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้านั้นทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนหรืองานที่ตนได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามข้อ 4 วรรคแรก จะเห็นว่าเป็นกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์สงสัยว่ามีผู้ละเมิดลิขสิทธิ์งานของตนก็ร้องขอต่อพนักงานศุลกากรให้ดำเนินการดังกล่าวได้ทันทีเพื่อกักและตรวจสอบสินค้านั้นไว้ก่อนตรวจปล่อยสินค้า ในการนี้ผู้ร้องขอมีสิทธิทราบชื่อที่อยู่ของผู้ส่งสินค้าออก ผู้นำเข้าสินค้า ผู้รับสินค้าและทราบจำนวนของสินค้า ตามข้อ 7 แต่ทั้งนี้ผู้ร้องขอ กักและตรวจสอบสินค้าต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ส่งสินค้าออก แก่ผู้นำเข้าสินค้าและต้องรับผิดชอบศุลกากรด้วย

สำหรับการดำเนินงานของเจ้าพนักงานศุลกากรนั้น ตามคำสั่งทั่วไปกรมศุลกากรที่ 27/2536 เรื่องระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ข้อ 1 กำหนดว่า เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทำการกักและตรวจสอบสินค้าโดยมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นเป็นสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ให้ผู้อำนวยความสะดวกหรือนายด่านศุลกากรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ณ ที่มีการนำของเข้า หรือส่งของออกเป็นผู้พิจารณาสั่งการว่าสมควรจะให้กักสินค้าตามคำขอหรือไม่ หากเห็นว่าสมควรก็ให้กักสินค้าตามคำขอ เมื่อเจ้า

พนักงานตรวจสอบสินค้าแล้วพบอย่างชัดเจนว่าสินค้านั้นเป็นของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ให้เจ้าพนักงานบันทึกการจับกุมในฐานะของ ต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักร หรือพยายามส่งของ ต้องห้ามออกไปนอกราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี และส่งกองคดีดำเนินตามระเบียบ

ถ้าพนักงานศุลกากรไม่อาจวินิจฉัยได้ว่า สินค้านั้นเป็นของที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ ตามคำสั่งทั่วไปกรมศุลกากรที่ 27/2536 ข้อ 5 วรรค 2 เมื่อได้รับคำร้องขอให้ส่งตัวอย่างให้พนักงานศุลกากรร่วมกับผู้ร้องขอซักตัวอย่างสินค้าแล้วให้ พนักงานศุลกากรบันทึกความเห็นในการวินิจฉัยเบื้องต้นโดยละเอียดเสร็จแล้วให้ส่งเรื่องให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาพิจารณาชี้ขาดพร้อมแนบหลักฐานคือ สำเนาเอกสาร หลักฐานของผู้ร้อง บันทึกความเห็นของพนักงานศุลกากรที่วินิจฉัยเบื้องต้น ตัวอย่างสินค้า และสำเนาเอกสารที่ได้จากผู้ร้องขอ เพื่อให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง กรณีเดียวกันนี้ถ้าผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้ามีข้อโต้แย้งกับผู้ซักสินค้า หากผู้ซัก กักสินค้าประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่กักของไว้ต่อก็ต้องไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน แล้วแจ้งให้พนักงานศุลกากรทราบโดยไม่ชักช้า ตามประกาศกรมศุลกากรที่ 28/2536 เรื่องระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

2) การดำเนินการของเจ้าพนักงานศุลกากร ก่อนการตรวจ ปลดปล่อยสินค้าที่มีการส่งออก ไปนอกหรือนำเข้าสินค้าในราชอาณาจักรโดยไม่มีการร้องขอให้กักหรือตรวจสอบสินค้าก่อน

กรณีนี้คือถ้าเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตจาก เจ้าของลิขสิทธิ์เห็นว่าการกระทำเพื่อส่งสินค้าออกไปนอกหรือนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนหรืองานที่ตนได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ฉบับที่ 95/2536 ให้บุคคลดังกล่าวร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนและแจ้งพนักงานศุลกากรเพื่อทราบภายในกำหนดเวลา 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ตรวจพบเป็นกรณีของการกระทำเพื่อให้ดำเนินการกับสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์กำลังส่งออกไปนอกราชอาณาจักรหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผู้ร้องขอไม่ทราบล่วงหน้าก่อนและไม่ได้แจ้งให้มีการกักและตรวจสอบสินค้าไว้ตามข้อ 4 ของประกาศ ถ้าเวลาที่กำหนดไว้ 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ตรวจพบข้างต้นนั้นเป็นเวลานอกเวลาราชการ หรือเป็นวันหยุดราชการ และไม่สามารถแจ้งให้พนักงานศุลกากรทราบให้ผู้ร้องขอรับความคุ้มครองแจ้งพนักงานศุลกากรในวันแรกที่เปิดทำการภายในเวลา 3 ชั่วโมงนับแต่เวลาให้แก่เปิดทำการ และถ้ายังไม่สามารถแจ้งพนักงานศุลกากรได้อีกในเวลาที่กำหนดว่ามีการแจ้งต่อพนักงานสอบสวนไว้ให้ พนักงานศุลกากรดำเนินการตรวจปล่อยสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร หรือส่งมอบ สินค้าผู้นำเข้าได้

2.5 ประมวลกฎหมายอาญา (CRIMINAL LAW)

ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติลักษณะความผิดเกี่ยวกับการค้าไว้โดยกำหนดความผิดสำหรับการกระทำอันเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าไว้ดังนี้

1.1 ผู้ใด

1.1.1 เอาชื่อ รูปรอยประดิษฐ์หรือข้อความใดๆ ในการประกอบการค้าของ ผู้อื่นมาใช้ หรือทำให้ปรากฏที่สินค้า หีบห่อ วัตถุที่ใช้ห่อหุ้ม แจ้างความ รายการแสดงราคาจดหมาย เกี่ยวกับการค้าหรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อ ว่าเป็นสินค้าหรือการค้า ของผู้อื่นนั้น

1.1.2 เลียนป้ายหรือสิ่งอื่นทำนองเดียวกันจนประชาชนน่าจะหลงเชื่อว่าเป็นสถานที่ การค้าของตนเป็นสถานที่การค้าของผู้อื่นที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง

1.1.3 ขี้ขาวแพร่หลาย ซึ่งข้อความเท็จเพื่อให้เสียความเชื่อถือในสถานที่การค้า สินค้าอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมของผู้หนึ่งผู้ใด โดยมุ่งหาประโยชน์แก่การค้าของตนต้อง วางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับความผิดตามมาตรา นี้เป็นความผิดอันยอมความได้⁴⁷

1.2 ผู้ใดปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่งได้จดทะเบียนแล้วไม่ว่าจะได้จดทะเบียน ภายในหรือนอกราชอาณาจักร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหก พันบาท⁴⁸

1.3 ผู้ใดเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น ซึ่งได้จดทะเบียนแล้วไม่ว่าจะได้จดทะเบียน ภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่ เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁴⁹

1.4 ผู้ใดนำเข้าในราชอาณาจักร จำหน่ายหรือเสนอจำหน่ายซึ่งสินค้าอันเป็นสินค้าที่มี ชื่อ รูปรอยประดิษฐ์ หรือข้อความใดๆ ตาม ข้อ 1.1 หรือสินค้าอันเป็นสินค้าที่มี เครื่องหมาย การค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตาม 1.2 หรือ 1.3 ต้องระวางโทษตาม 1.2 หรือ 1.3 ด้วย⁵⁰

จากบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นประกอบกับลักษณะของความผิดตามประมวล กฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของ ประชาชนจึงเห็น ได้ว่าการบัญญัติความผิดและโทษสำหรับการกระทำเกี่ยวกับเครื่องหมาย การค้าอันมีวัตถุประสงค์มุ่งที่จะให้ความคุ้มครองต่อสาธารณชนในอันที่จะปกป้องมิให้มีการ เสนอขายสินค้าที่อาจทำให้ประชาชนหลงผิดในตัวสินค้านั้น ขณะเดียวกันก็เป็นการให้ความ คุ้มครองแก่ของเครื่องหมายการค้าในอันที่จะถูกละเมิดจากบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน

⁴⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 272.

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 273.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 274.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน , มาตรา 275.

2.6. กฎหมายศุลกากรต่อสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่ส่งออก-นำเข้ามาในราชอาณาจักร

2.6.1 ลักษณะการนำเข้า-ส่งออก และการผ่านพิธีการศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

1. พิธีการศุลกากรนำเข้า

เมื่อมีการส่งสินค้าเข้ามาทางเรือและเรือที่บรรทุกของเข้ามาถึงเขตท่าที่จะทำการขนถ่ายสินค้า นายเรือหรือตัวแทนเรือดังกล่าวจะต้องรายงานเรือเข้าต่อพนักงานศุลกากรและทำการขนถ่ายสินค้าเข้าเก็บในคลังสินค้าเพื่อรอให้ผู้นำเข้าจัดทำใบขนสินค้าขาเข้าผ่านพิธีการนำเข้า ไปจากอารักขาของศุลกากรและชำระค่าภาษีอากรหรือวางเงินไว้เป็นประกันตามบทบัญญัติ มาตรา 40 วรรค 1 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ดังนั้น พิธีการออกของจึงเริ่มด้วยการทำและยื่นใบขนสินค้าประกอบด้วยเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบดังนี้⁵¹

1. ขั้นตอนการตรวจสอบพิธีการและประเมินอากร

(1) เอกสารที่ผู้นำของเข้าพึงต้องยื่นคือ

- ต้นฉบับใบขนสินค้าขาเข้าหรือใบขนสินค้าขาออกพร้อมสำเนา 3 ฉบับ
- บัญชีราคาสินค้า (INVOICE)
- ใบสุทธิการชำระเงิน (แบบ ล.ป. หรือ E.C. ของธนาคารแห่งประเทศไทย)

- ใบตราส่งสินค้า (B/L) - ใบส่งปล่อย (D/O)

- ใบอนุญาตสำหรับของต้องกักต (ถ้ามี)

(2) การรับใบขนสินค้า ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารและการสำแดง ในใบขนสินค้า

เมื่อเจ้าหน้าที่รับใบขนสินค้าจากผู้นำของเข้าแล้วจะต้องตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารซึ่งได้แก่ ใบขนสินค้าและเอกสารประกอบตามที่กล่าวมาแล้ว จากนั้นจะ ตรวจสอบรายการที่สำแดงในใบขนสินค้าซึ่งผู้นำของเข้าจะต้องสำแดงรายการให้ครบถ้วนและลงนามรับรองในใบขนสินค้าว่าข้อความที่แสดงไว้นั้นถูกต้องและเป็นความจริง เมื่อพนักงานศุลกากร ตรวจสอบถูกต้องแล้ว จะประทับตราออกเลขที่ใบขนสินค้าในต้นฉบับและสำเนาใบขนสินค้าทุก ฉบับรวมทั้งเอกสารประกอบใบขนสินค้า

(3) การตรวจสอบรายการสำแดงในใบขนสินค้ากับใบตราส่งสินค้า

⁵¹ คู่มือการปฏิบัติงานศุลกากร สำนักงานศุลกากรท่าเรือกรุงเทพ กรมศุลกากร

พนักงานศุลกากรจะตรวจสอบรายการสำแดงในใบขนสินค้ากับใบตราส่งสินค้าในสาระสำคัญ ดังนี้

- ชื่อ เรือนำของเข้า
- เลขที่ใบตราส่งสินค้า
- ที่มาแห่งเรือ
- ชื่อผู้นำของเข้า
- เครื่องหมายและเลขหมายหีบห่อ
- จำนวนและลักษณะหีบห่อ
- ชนิดของ
- วันนำเข้า
- น้ำหนักและขนาดของหีบห่อ

ในกรณีที่เป็นใบขนสินค้าล่วงหน้า รายการเกี่ยวกับเลขที่ใบตราส่งสินค้า และวันนำเข้ายังไม่ต้องสำแดงหากไม่ทราบแน่ชัด

(4) การตรวจสอบพิกัดอัตราศุลกากรและการประเมินอากร

ผู้นำเข้าจะต้องสำแดงพิกัดอัตราศุลกากรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ซึ่งมีทั้งอัตราอากรตามราคา อัตราอากรตามสภาพ อัตราอากรตามราคาและตามสภาพ

การประเมินอากร คือ การคำนวณค่าภาษีอากรที่พึงเรียกเก็บตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากรที่กำหนดไว้ในพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 โดยมีราคาเป็นฐานในการประเมินค่าภาษีอากร

(5) การตรวจสอบการคำนวณ

เมื่อใบขนสินค้าผ่านการตรวจสอบพิกัดอัตราศุลกากรและการประเมินอากรแล้ว พนักงานศุลกากรจะตรวจสอบการคำนวณ ดังนี้

- ตรวจสอบการคำนวณในบัญชีราคาสินค้า
- ตรวจสอบการสำแดงในใบขนสินค้ากับบัญชีราคาสินค้า
- ตรวจสอบอัตราแลกเปลี่ยนและการคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินไทย
- ตรวจสอบการแบ่งค่าขนส่ง ค่าประกันภัย และค่าใช้จ่ายอื่น
- ตรวจสอบการคำนวณเงินอากร ภาษีการค้า ภาษีบำรุงเทศบาลและค่าธรรมเนียมอื่น

การสั่งการตรวจ

การสั่งการตรวจ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการตรวจสอบพิธีการศุลกากร ก่อนที่ผู้นำของเข้าจะชำระอากรหรือวางประกันแล้วแต่กรณี แล้วตรวจปล่อยของไปจากอากร

ของศุลกากร การสั่งการตรวจเป็นการสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ตรวจปล่อยสินค้าได้ทราบว่า จะตรวจของรายนั้นอย่างไร เช่น สินค้านำเข้าเป็นเคมีภัณฑ์ซึ่งพอใจบัญชีราคาสินค้า ผู้สั่งการตรวจ จะต้องสั่งการตรวจว่า "ให้เปิดตรวจและซักตัวอย่างให้กองวิเคราะห์สินค้าพอใจก่อน ปล่อย" หรือ ของที่นำเข้าไม่มีปัญหาด้านราคาหรือพิกัดอัตราศุลกากรให้สั่งการตรวจว่า "ให้เปิดตรวจ" เป็นต้น

เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจปล่อยจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้สั่งการตรวจยังมีหน้าที่กำหนดวงเงินประกันสำหรับสินค้าที่มีปัญหาราคาหรือปัญหาพิกัดอัตราศุลกากรอีกด้วย

2. ขั้นตอนการชำระภาษีอากร

เมื่อใบขนสินค้าผ่านการตรวจสอบพิธีการแล้ว ผู้นำของเข้าจะนำไปชำระค่า ภาษีอากร ณ กองเก็บอากรโดยจะชำระเป็นเงินสดหรือเช็คก็ได้ เช็คที่จะรับชำระค่าภาษีอากร ได้แก่

- เช็คของธนาคารแห่งประเทศไทย
- เช็คที่ธนาคารเซ็นสั่งจ่าย
- เช็คที่ธนาคารค้ำประกัน
- เช็คที่ธนาคารรับรองหลังเช็ค

ในกรณีที่วางเงินประกันค่าภาษีอากร หากเป็นจำนวนเงินตั้งแต่ 20,000 บาท ขึ้นไป ผู้นำของเข้าอาจขอใช้หนังสือค้ำประกันของธนาคารแทนเงินสดและเช็คก็ได้

3. ขั้นตอนการตรวจปล่อยสินค้า

มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน คือ

- การท่าเรือแห่งประเทศไทย
- กรมศุลกากร ได้แก่ กองควบคุมยานและสินค้าและกองตรวจสินค้าขาเข้า

(1) การท่าเรือแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ดังนี้

- เก็บรักษาของที่ยังไม่ได้ตรวจปล่อย
- นำของที่เก็บรักษาออกมาให้เจ้าหน้าที่กองตรวจสินค้าขาเข้าตรวจ เมื่อมีคำสั่งจากกองควบคุมยานและสินค้าปรากฏในใบสั่งปล่อย
- มอบของที่ตรวจปล่อยแล้วให้แก่ผู้นำของเข้าเมื่อได้รับคำสั่งจากกอง ควบคุมยานและสินค้าปรากฏในใบสั่งปล่อย

(2) กองควบคุมยานและสินค้า และกองตรวจสินค้าขาเข้า

นอกจากมีหน้าที่สั่งให้การทำเรือฯ นำของออกมาให้เจ้าหน้าที่กองตรวจสินค้าขาเข้าตรวจและมีหน้าที่สั่งให้การทำเรือฯ ปล่อยสินค้าที่ตรวจปล่อยแล้ว กองควบคุมยานและสินค้ายังมีหน้าที่ตรวจสอบใบขนสินค้ากับบัญชีสินค้าสำหรับเรือก่อนเจ้าหน้าที่กองตรวจ สินค้าขาเข้าทำการตรวจของ

เมื่อใบขนสินค้าได้รับการตรวจสอบกับบัญชีสินค้าสำหรับเรือและ การท่าเรือฯ นำของออกมาให้ตรวจแล้ว เจ้าหน้าที่กองตรวจสินค้าขาเข้าจะทำการตรวจของนั้น โดย ปฏิบัติตามคำสั่งการตรวจของเจ้าหน้าที่กองพิธีการและประเมินอากร การเปิดตรวจ จะใช้อัตราเปิดตรวจตามที่กรมศุลกากรกำหนด เช่น กรณีพอใจบัญชีราคาสินค้า จำนวนไม่เกิน 10 หีบห่อ เปิดตรวจ 1 หีบห่อ เป็นต้น ในกรณีตรวจพบของไม่ตรงตามสำแดงในใบขนส่งสินค้า จะต้องเปิด ตรวจทุกหีบห่อ ผลการตรวจของ เจ้าหน้าที่กองตรวจสินค้าขาเข้าจะบันทึกไว้หลัง ใบขนสินค้า

(3) ร.ส.พ.

ร.ส.พ. คือ องค์การรับสินค้าและพัสดุภัณฑ์ เป็นรัฐวิสาหกิจ ประกอบ กิจการรับส่งสินค้าทั่วราชอาณาจักร ในปัจจุบัน ร.ส.พ. จะเป็นผู้ผูกขาดรับขนส่งของที่ ตรวจปล่อย แล้วจากการท่าเรือแห่งประเทศไทย ไปส่งยังสถานที่ของผู้นำเข้า (ปัจจุบันได้ ยกเลิกหน่วยงานนี้แล้ว)

1. พิธีการออกของที่นำเข้าโดยทางไปรษณีย์

การผ่านพิธีการศุลกากรเพื่อขอรับของขาเข้าทางด้านศุลกากรไปรษณีย์ สามารถ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กรณีต้องยื่นใบขนสินค้าขาเข้ากับกรณีไม่ต้องยื่นใบขน สินค้าขาเข้า แต่ใช้ใบแจ้งความไปรษณีย์ภัณฑ์บรรจุของต้องเสียอากร หรือ ใบแจ้งความพัสดุ ไปรษณีย์บรรจุของต้องเสียอากร แทนใบขนสินค้าขาเข้า โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกปฏิบัติ ดังนี้ คือ

ก. การตรวจปล่อยและเก็บค่าภาษีอากรโดยใช้ใบแจ้งความไปรษณีย์ภัณฑ์ บรรจุ ของต้องเสียอากร หรือ ใบแจ้งความพัสดุไปรษณีย์บรรจุของต้องเสียอากรแทนใบขน สินค้าขาเข้า

ข. การตรวจปล่อยและเก็บอากรไปรษณีย์ภัณฑ์โดยใช้ใบขนสินค้าขาเข้า
ธรรมดา

-การส่งของออกนอกราชอาณาจักรทางไปรษณีย์

ก. การฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์ไปต่างประเทศโดยไม่ ต้อง ผ่าน
ศุลกากร

การฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์ไปต่างประเทศ ให้กระทำได้ ณ ที่ ทำ การไปรษณีย์ทุกแห่งโดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบของพนักงานศุลกากรก่อน ตามระเบียบ ข้อบังคับของการสื่อสารแห่งประเทศไทย ซึ่งได้ทำความตกลงกับกรมศุลกากรไว้แล้ว ภายใต้ เงื่อนไข ข้อบังคับดังต่อไปนี้ คือ

(1) ไม่เป็นของต้องห้ามในการส่งออก

(2) ไม่เป็นของต้องกำกวดในการส่งออก คือ ของที่มีประกาศหรือกฎหมายบังคับว่าการส่งออกจะต้องได้รับอนุญาต

(3) ไม่เป็นของต้องเสียอากรขาออกหรือค่าภาคหลวงหรือค่าภาษีการค้าในการส่งออก

(4) การส่งจากผู้ส่งคนหนึ่งไม่ว่าจะมีจำนวนกี่ห่อมีราคารวมกันคราวหนึ่งไม่เกิน 10,000 บาท สำหรับของทั่วไปหรือไม่เกิน 5,000 บาทสำหรับเพชรพลอย เครื่องทองรูปพรรณ ทองคำ และเครื่องรูปพรรณทองคำขาว

(5) มีใช้การส่งออกที่ขอคืนอากรหรือขอรับเงินชดเชยค่าภาษี

(6) มีใช้การส่งออกที่ขอใบสุทธิสำหรับนำกลับเข้ามา

ทั้งนี้ เมื่อนายไปรษณีย์โทรเลขหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเห็นสมควรผู้ฝาก ส่งต้องยอมให้ตรวจของที่จะส่งนั้นก่อนฝากส่งเข้าสู่ทางไปรษณีย์

ข. การฝากส่งไปรษณีย์และพัสดุไปรษณีย์ไปต่างประเทศที่ต้องผ่านศุลกากรไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์ที่ไม่เข้าเงื่อนไขที่จะฝากส่งโดยไม่ต้อง ผ่านศุลกากรดังกล่าวข้างต้นจะต้องฝากส่งโดยปฏิบัติพิธีการ ณ ด่านศุลกากรไปรษณีย์ในเขต กรุงเทพฯ หรือด่านศุลกากรอื่นที่มีอำนาจที่อยู่ใกล้ที่สุดกับที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่จะฝากส่ง นอกเขตกรุงเทพฯ

การปฏิบัติพิธีการทุกชั้นตอนจนถึงขั้นตรวจปล่อยของ อนุโลมตามแบบพิธีการส่งออกทั่วไปทางเรือ แต่ในชองวันเรือออกของใบขนสินค้าขาออกนั้นให้ลง วัน เดือน ปี ที่ทำการฝากส่งต่อที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

เมื่อตรวจของที่จะส่งเป็นที่พอใจแล้ว เจ้าหน้าที่จะควบคุมให้ผู้ส่งออกทำการบรรจุ และผูกมัดห่อไปรษณีย์ภัณฑ์หรือพัสดุไปรษณีย์ให้แน่นหนาแข็งแรงเหมาะแก่การส่งออกโดยทางไปรษณีย์ มีเชือกผูกคาดให้รัดกุมแล้วหยอดครั้งประทับตราศุลกากรแล้วบันทึกบนหีบห่อว่าเป็นของส่งออกตามใบขนสินค้าขาออกฉบับใด ตรวจปล่อยเมื่อใด และประทับตราด่านฯ ลงลายมือชื่อ ผู้ตรวจไว้เป็นหลักฐาน

ในกรณีด่านศุลกากรที่ปฏิบัติพิธีการและที่ทำการไปรษณีย์มีได้อยู่ในบริเวณเดียวกันและศุลกากรเห็นว่าต้องจัดเจ้าหน้าที่คุมส่งห่อไปรษณีย์ภัณฑ์หรือพัสดุไปรษณีย์นั้น ด่านฯ จะเรียกเก็บค่าเดินทางและค่าธรรมเนียมประจำวันสำหรับพนักงานประจำการนอกเขตตาม อัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

พิธีการศุลกากรแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-customs)

พิธีการนำเข้า

ในการนำเข้าสินค้า ผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และประกาศที่กรมศุลกากรและ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำเข้า อาทิ กระทรวงพาณิชย์

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรม ปศุสัตว์ ฯลฯ ที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วน โดยมีการจัดเตรียมเอกสาร และปฏิบัติตามขั้นตอนพิธีการศุลกากรในการนำเข้าสินค้า ดังนี้

1. ประเภทใบอนุญาตนำเข้าเป็นแบบพิมพ์ที่กรมศุลกากรกำหนดให้ผู้นำเข้าต้องยื่นต่อกรมศุลกากรในการนำเข้าสินค้า

(1) แบบ กศก. 99/1 ใบขนสินค้าขาเข้าพร้อมแบบแสดงรายการภาษีสรรพสามิตและ ภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการนำเข้าสินค้าทั่วไปทุกประเภท ยกเว้นสินค้าที่กรมศุลกากรกำหนดให้ใช้ใบขนฯ ประเภทอื่น

(2) แบบ กศก. 102 ใบขนสินค้าขาเข้าพิเศษพร้อมแบบแสดงรายการภาษีสรรพสามิตและ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ใช้สำหรับการนำเข้าสินค้าทางอากาศยานหรือพิธีการอื่นที่กรมศุลกากรกำหนดสำหรับของที่ นำเข้าในลักษณะเฉพาะ

(3) แบบ กศก. 103 คำร้องขอผ่อนผันรับของ/ส่งของออกไปก่อน ใช้สำหรับการนำเข้าหรือ ส่งออกสินค้าก่อนปฏิบัติพิธีการครบถ้วนตามที่กรมศุลกากรกำหนด

(4) แบบ A.T.A. Carnet ใบขนสินค้าสำหรับนำของเข้าหรือส่งของออกชั่วคราว ใช้สำหรับการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าชั่วคราวประเภทต่าง ๆ ตามที่ระบุในอนุสัญญา

(5) แบบ JDA (Joint Development Area) ใบขนสินค้าสำหรับพื้นที่พัฒนาร่วมไทย- มาเลเซีย ใช้สำหรับการนำเข้าสินค้าในเขตพื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย

(6) แบบใบแนบ 9 ใบขนสินค้าถ่ายลำใช้สำหรับพิธีการสินค้าถ่ายลำ

(7) แบบที่ 448 ใบขนสินค้าผ่านแดน ใช้สำหรับพิธีการสินค้าผ่านแดน

(8) ใบขนสินค้าพิเศษสำหรับรถยนต์และจักรยานยนต์นำเข้าหรือ ส่งออกชั่วคราว ใช้สำหรับ การนำรถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามาในประเทศหรือส่งออกชั่วคราว

(9) ใบขนสินค้าพิเศษสำหรับเรือสำราญและกีฬาที่นำเข้าหรือส่งออกชั่วคราว ใช้สำหรับการนำเรือสำราญและกีฬาเข้ามาในประเทศหรือส่งออกชั่วคราว

2. เอกสารที่ควรจัดเตรียมในการนำเข้าสินค้า

(2.1) สำหรับพิธีการชำระอากร ต้องมีเอกสารประกอบ ได้แก่

(1) ต้นฉบับใบอนุญาตนำเข้า (กศก. 99/1) พร้อมสำเนา 1 ฉบับ เว้นแต่กรณีที่กรมศุลกากร กำหนดให้มีการจัดทำคู่ฉบับเพิ่ม เช่น สำหรับการนำเข้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด การนำเข้า น้ำมันเชื้อเพลิง ที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนน้ำมัน กรณีดังกล่าวต้องมีสำเนาใบอนุญาตนำเข้า 2 ฉบับ

(2) ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading or Air Waybill)

(3) บัญชีราคาสินค้า (Invoice)

(4) แบบธุรกิจต่างประเทศ (ธ.ต. 2) (Foreign Transaction Form) มูลค่าเกิน 500,000 บาท

(5) แบบแสดงรายละเอียดราคาศุลกากร (กศก. 170)

- (6) ใบส่งปล่อยสินค้า (กศก. 100/1)
- (7) บัญชีรายละเอียดบรรจุหีบห่อ (Packing List)
- (8) ใบแจ้งยอดเบี้ยประกัน (Insurance Premium Invoice)
- (9) ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตสำหรับสินค้าควบคุมการ

นำเข้า

- (10) ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) กรณี

ขอลดอัตราอากร

- (11) เอกสารอื่น ๆ เช่น เอกสารแสดงส่วนผสม คุณลักษณะ

และการใช้งานของสินค้า

(2.2) พิธีการขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ เพิ่มสำเนาใบขนสินค้าขาเข้า (กศก. 99/1) อีก 1 ฉบับ

(2.3) พิธีการส่งเสริมการลงทุนต้องเพิ่มหนังสืออนุมัติให้ยกเว้นหรือลดหย่อนอากรจากคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน

3. ขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการนำเข้าสินค้า

(1) ผู้นำเข้าหรือตัวแทนบันทึกข้อมูลบัญชีราคาสินค้า (Invoice) ทุกรายการเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ของตนเองหรือผ่าน Service Counter โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะแปลงข้อมูลบัญชีราคาสินค้าให้เป็นข้อมูลใบขนสินค้าโดยอัตโนมัติ และให้นำเข้าหรือตัวแทนส่งเฉพาะข้อมูลใบขนสินค้ามายังเครื่องคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร

(2) เครื่องคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากรจะตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในใบขนสินค้าที่ส่งเข้ามา เช่น ชื่อ และที่อยู่ผู้นำเข้าของเข้า เลขประจำตัวผู้เสียภาษี พิกัดอัตราศุลกากร ราคา เป็นต้น ถ้าพบว่าข้อมูลใบขนสินค้าขาเข้าที่ส่งมาไม่ถูกต้อง เครื่องคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากรจะแจ้งกลับไปยังผู้นำเข้าหรือตัวแทนเพื่อให้แก้ไขให้ถูกต้อง

(3) เมื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากรตรวจสอบข้อมูลในใบขนสินค้าที่ส่งมาถูกต้องครบถ้วนแล้ว จะออกเลขที่ใบขนสินค้าขาเข้า พร้อมกับตรวจสอบเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กรมศุลกากรกำหนดไว้ เพื่อจัดกลุ่มใบขนสินค้าขาเข้าในขั้นตอนการตรวจสอบพิธีการเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้ แล้วแจ้งกลับไปยังผู้นำเข้าหรือตัวแทน เพื่อจัดพิมพ์ใบขนสินค้า

ใบขนสินค้าขาเข้าประเภทที่ไม่ต้องตรวจสอบพิธีการ (Green Line) สำหรับใบขนสินค้าประเภทนี้ เครื่องคอมพิวเตอร์จะส่งการตรวจ หลังจากนั้นผู้นำเข้าหรือตัวแทนสามารถนำใบขนสินค้าขาเข้าไปชำระค่าภาษีอากรและรับการตรวจปล่อยสินค้าได้

ใบขนสินค้าขาเข้าประเภทที่ต้องตรวจสอบพิธีการ (Red Line) สำหรับใบขนสินค้าประเภทนี้ ผู้นำเข้าหรือตัวแทนต้องนำใบขนสินค้าไปติดต่อกับหน่วยงานประเมินอากรของท่าที่นำของเข้า

(4) ผู้นำเข้าหรือตัวแทนต้องจัดเก็บข้อมูลบัญชีราคาสินค้าตามวรรคแรกในรูปของสื่อคอมพิวเตอร์เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน เพื่อใช้สำหรับการตรวจสอบใบขนสินค้าหลังการตรวจปล่อย โดยให้สามารถจัดพิมพ์เป็นรายงานเมื่อกรมศุลกากรร้องขอ ดังนี้

(4.1) IMPORT/EXPORT INVOICE LIST BY

DECLARATION ITEM

(4.2) IMPORT/EXPORT INVOICE LIST BY INVOICE

ITEM

(4.3) IMPORT/EXPORT INVOICE LIST

หลักฐานที่ต้องนำมาแสดง

- ผู้นำเข้า/ ตัวแทนออกของ ยื่น Car Manifest (ศบ. 1)

ขั้นตอนการปฏิบัติพิธีการศุลกากร

1) ผู้นำเข้า/ตัวแทนออกของยื่น ศบ. 1 ให้เจ้าหน้าที่ศุลกากร ประจำด่านพรมแดนเพื่อดำเนินการตรวจสอบสินค้า และทะเบียนรถยนต์ และดำเนินการควบคุมสินค้านำเข้ามายังด่านศุลกากร

2) เจ้าหน้าที่ศุลกากรลงรายละเอียด แบบ ศบ. 1 ลงในระบบคอมพิวเตอร์ (Car Manifest)

3) ผู้นำเข้าหรือตัวแทน จัดทำและส่งข้อมูลใบขนสินค้าเข้าเข้าระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร ระบบจะตรวจสอบข้อมูลสินค้าและตัดบัญชีกับ Car Manifest

4) ผู้นำเข้าหรือตัวแทนฯ ชำระค่าภาษีอากร (กรณีสินค้าต้องชำระภาษีอากร) ที่เจ้าหน้าที่การเงินด่านๆ

5) ชำระค่าภาษีแล้วระบบคอมพิวเตอร์จะกำหนดชื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ตรวจปล่อย

กรณียกเว้นการตรวจ ผู้นำเข้าหรือตัวแทนออกของรับของนำเข้าออกจากอาคารศุลกากร กรณีสั่งการเปิดตรวจ เจ้าหน้าที่ผู้มีรายชื่อจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของสินค้ากับ ข้อมูลใบขนสินค้าในระบบคอมพิวเตอร์ ถ้าถูกต้องตามสำแดงส่งมอบสินค้า ผู้นำเข้าหรือตัวแทนรับของนำเข้า ออกจากอาคารศุลกากร

พิธีการนำเข้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (e - Import)

การนำเข้าทางด่านๆ ในระบบ E - Customs ผู้ประกอบการนำเข้า – ส่งออกสินค้าต้องเป็นผู้จดทะเบียนเป็นผู้ผ่านพิธีการศุลกากร E - Customs เมื่อมีการส่งข้อมูลการนำเข้าระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากรจะตรวจสอบกับฐานข้อมูล

สำหรับเอกสารในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรสินค้านำเข้า ประกอบด้วย

1. ใบขนสินค้านำเข้า ในระบบ e - Import

2. ใบอนุญาตนำเข้าสินค้าของหน่วยงานที่ควบคุมสินค้าชนิดนั้นๆ (ถ้ามี) เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, กรมวิชาการเกษตรและกรมปศุสัตว์ เป็นต้น
3. บัญชีสินค้านำเข้า (ศบ. 1) กรณีนำเข้าตามทางอนุมัติ
4. กรณีจะนำสินค้าเข้ามานอกทางอนุมัติตาม ข้อ 3. ต้องยื่นคำร้องขอนำเข้านอกทางอนุมัติเพื่อให้ ด่านฯ พิจารณาอนุมัติ
5. ใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ในกรณีขอใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี

อากร

จากนั้นผู้นำเข้าหรือตัวแทน (Shipping) นำเอกสารมายื่นที่ฝ่ายบริการทางศุลกากรด้านศุลกากรเพื่อ

- ชำระค่าภาษีอากร (กรณีต้องชำระค่าภาษีอากร)
- ตรวจสอบปล่อยสินค้า Green Line สินค้าได้รับการยกเว้นการตรวจ, Red Line เจ้าหน้าที่ด่านๆ จะตรวจสอบการสำแดงพิกัด อัตราอากร ราคา ชนิดสินค้า จำนวน ปริมาณ น้ำหนัก ฯลฯ ที่สำแดงในใบขนสินค้าว่าถูกต้องตรงตามสินค้าที่นำเข้ามาจริงหรือไม่ ซึ่งมีผลกระทบต่อค่าภาษีอากรที่ชำระไว้
- ตรวจสอบแล้วถูกต้อง บันทึกข้อมูลตรวจสอบลงในระบบคอมพิวเตอร์ จึงจะสามารถนำของออกไปจากอารักขาของศุลกากรได้
- ตรวจสอบแล้วพบว่าไม่ถูกต้อง จะถูกกักของไว้และดำเนินคดีตามกฎหมายศุลกากร ฐานสำแดงเท็จ เป็นเหตุให้ภาษีอากรขาด แล้วแต่กรณีตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจมีโทษปรับหรือผ่อนผันการปรับ ตามหลักเกณฑ์การสั่งคดีตามกฎหมายศุลกากรก่อนถึงจะนำสินค้าออกไปจากอารักขาศุลกากรได้

การผ่านพิธีการศุลกากรนำเข้าทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ประกอบการต้องมีซอฟต์แวร์สำหรับส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์กับกรมศุลกากร (e - Customs) เพื่อส่งข้อมูลใบขนสินค้าไปยังกรมศุลกากรเป็นลักษณะเดียวกันกับการส่งออกของใบขนสินค้าขาออกเพียงแต่เปลี่ยนโปรแกรมเป็นใบขนสินค้าขาเข้า เมื่อผู้ประกอบการ/ตัวแทนออกของ ส่งข้อมูลใบขนสินค้าทางอินเทอร์เน็ต ไปยังระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ถ้าถูกต้องก็จะไปตรวจสอบกับข้อมูลบัญชีสินค้า ถ้าไม่ถูกต้องก็จะตอบกลับข้อความไม่ถูกต้องกลับไป

กรณีผู้ประกอบการใหม่ สามารถติดต่อใช้บริการเคาน์เตอร์เซอร์วิส ของด่านฯ ได้ข้อมูลบัญชีสินค้า

ในกรณีการนำสินค้าเข้ามาในประเทศนั้น ไม่ว่าจะทางบก ทางเรือ ทางอากาศ ต้องสำแดงรายละเอียด ของสินค้าที่บรรทุกเข้ามาแก่ด่านศุลกากร ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ ยานพาหนะ, ท่าที่บรรทุก, วันที่มาต้องสำแดง รายละเอียดของสินค้าที่บรรทุกเข้ามาแก่ด่าน

ศุลกากร ซึ่งประกอบด้วย ชื่อยานพาหนะ, ท่าที่บรรทุก, วันที่มาถึง, รายละเอียดการบรรทุกสินค้ารวม หรือแยกผู้รับแต่ละราย, ยอดรวมจำนวนหีบห่อที่บรรจุสินค้า, น้ำหนักสินค้าสุทธิ, น้ำหนักรวมหีบห่อทั้งหมด

การนำเข้าทางเรือ เรียกว่าบัญชีสินค้าสำหรับเรือ (Sea Manifest)

การนำเข้าทางบก เรียกว่าบัญชีสินค้าสำหรับทางบก (Car Manifest)

การนำเข้าทางอากาศ เรียกว่าบัญชีสินค้าสำหรับทางอากาศ(Air Manifest) ซึ่งกรมฯ จะมีโปรแกรมรองรับข้อมูลบัญชีสินค้า (Manifest, ศบ. 1)

การชำระค่าภาษีอากร

1. ชำระโดยผ่านทางธนาคาร ระบบคอมพิวเตอร์ของกรมฯ และออกเลขที่ชำระอากรให้สถานะใบขนฯ อยู่ในขั้นตอนพร้อมตรวจปล่อย หรือส่งมอบ

2. ชำระที่กรมศุลกากร หรือด่านศุลกากร พร้อมเอกสาร

2.1 ใบขนสินค้าขาเข้าในระบบ E-Import

2.2 ใบอนุญาตนำเข้าสินค้า จากหน่วยงานที่การควบคุมสินค้าชนิดนั้นๆ (ถ้ามี) เช่น

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมวิชาการเกษตรและกรมปศุสัตว์ เป็นต้น

2.3 บัญชีสินค้านำเข้า (ศบ. ๑) กรณีนำเข้าตามทางอนุวัติ

2.4 กรณีนำสินค้าเข้ามานอกทางอนุวัติ ต้องยื่นคำร้องขอนำเข้านอกทางอนุวัติ

2.5 ใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ในกรณีขอใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรเท่านั้น

เจ้าหน้าที่การเงินก็จะออกไปเสริจรับเงิน พร้อมกับเลขที่ชำระอากรให้ จากนั้นนำเอกสารที่ชำระอากรแล้ว ไม่ว่าจะชำระทางธนาคาร หรือชำระที่ ด่านฯ/ กรมฯ หรือยกเว้นค่าภาษีอากรไปยังจุดตรวจปล่อยสินค้า

ระบบพิธีการศุลกากรส่งออกทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Export)

การผ่านพิธีศุลกากร สามารถกระทำได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร (Paperless) โดยส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ของเจ้าของลายมือชื่อผ่านบุคคลที่เป็นสื่อกลางผู้ให้บริการรับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ ตามมาตรฐานที่ศุลกากรกำหนดแทนการจัดทำ ยื่นส่ง รับ เอกสาร และการลงลายมือชื่อในกระดาษ

เมื่อระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร ผู้รับข้อมูลได้ทำการตอบรับข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว ในการผ่านพิธีศุลกากร ถือเป็นการยื่นเอกสารนั้น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากรแล้ว

การส่งของออกไปราชอาณาจักร หมายถึง การนำสิ่งของใด ๆ จากภายในราชอาณาจักร ขนหรือย้าย ขนโดยทางเรือ ทางอากาศยาน ทางรถไฟ ทางบก ทางท่อส่ง ทางสายส่ง ทางไปรษณีย์ เป็นต้น เพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร และให้ดำเนินผ่านพิธีการศุลกากร

ณ ที่ ท่า หรือสนามบินศุลกากร สุดท้าย (Last Port) ที่ระบุไว้ว่าจะทำการขนส่ง หรือย้ายขนส่ง เพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

พ.ร.บ ศุลกากร พ.ศ 2469 มาตรา 46 “ถ้ามีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ เกี่ยวด้วยการศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นที่แน่นอนกว่าการขนส่งของใด ๆ ออก จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จ เมื่อไรไซ้ร ทำนให้ถือว่าการส่งของออกเป็นอันสำเร็จ แต่ขณะที่เรือส่งของออก ได้ออกจากเขตท่า ซึ่งได้ออกเรือเป็นขั้นที่สุด เพื่อไปจากพระราชอาณาจักรนั้น”

ระบบพิธีการศุลกากรส่งออกทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Export) แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการจัดทำใบขนสินค้าขาออกทางอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ส่งออก หรือตัวแทนออกของ จักทำข้อมูลใบขนส่งสินค้าขาออกตามมาตรฐานที่ศุลกากรกำหนด และส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ทางอิเล็กทรอนิกส์ของศุลกากร ผ่าน VANS

ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร จะตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้นกับแฟ้มข้อมูลอ้างอิง และกับข้อมูลการอนุมัติ/ อนุญาต ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ตรวจสอบพบความผิดพลาด ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะตอบรหัสข้อผิดพลาดทุกข้อกลับไปให้ผู้ส่งข้อมูล ทำการแก้ไข และส่งข้อมูลใหม่

หากไม่พบข้อมูลผิดพลาด ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร จะกำหนดเลขที่ใบขนสินค้าขาออกทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 14 หลัก ในสถานะพร้อมชำระค่าภาษีอากร และตอบให้ผู้ส่งข้อมูลทราบ เมื่อผู้ส่งออกชำระภาษีอากรแล้ว ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะออกเลขชำระภาษีอากร และกรณียกเว้นภาษีอากร ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะออกวันที่ยกเว้นอากร พร้อมเปลี่ยนสถานะใบขนส่งสินค้าขาออกเป็นสถานะพร้อมตรวจปล่อย

เครื่องคอมพิวเตอร์ของศุลกากร จะตรวจสอบข้อมูลในใบขนส่งสินค้าขาออกตามเงื่อนไขขาออกตามที่กรมศุลกากรกำหนด แล้วจัดกลุ่มใบขนส่งสินค้าขาออก เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ต้องการตรวจสอบสินค้า (Red Line) และกลุ่มที่ไม่ต้องการตรวจสอบสินค้า (Green Line) กรณีตรวจสอบสินค้านำระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร จะแจ้งชื่อนายตรวจให้ทราบในคราวเดียวกันกับแจ้งเลขที่ใบขนสินค้าขาออก

2. ขั้นตอนการบรรจุสินค้า และการจัดทำใบกำกับการขนย้ายสินค้า

2.1 การบรรจุสินค้า

2.1.1 สถานที่บรรจุสินค้า

- ผู้ส่งออกรายเดียว (FCL) ไม่ว่าจะมิใบขนส่งสินค้าขาออกฉบับเดียวก็ตามหรือหลายฉบับก็ตาม ให้ทำการบรรจุสินค้านอกเขตอารักขาของศุลกากรได้

- ผู้ส่งออกหลายราย (LCL) บรรจุค่าภายในเขต อารักขาศุลกากร เว้นแต่ผู้ส่งออกมีความจำเป็นในการบรรจุของในตู้คอนเทนเนอร์เดียวกัน เช่น ผู้ส่งออกในเครือบริษัทเดียวกันหรือผู้ส่งออกที่มีสายการผลิตต่อเนื่องกัน หรือผู้ส่งออกที่มีเงื่อนไขจากลูกค้าให้ส่งออกโดยบรรจุพร้อมกับผู้ส่งออกรายอื่น หรือกรณีสินค้าที่ต้องมีการควบคุมอุณหภูมิ

2.1.2 การปิดตู้หรือยานพาหนะ

- บรรจุสินค้าในตู้คอนเทนเนอร์/พาหนะแบบปิด ให้ผู้รับผิดชอบบรรจุทำการปิดผนึก ประตูปาหนะที่ใช้ขนย้ายสินค้าด้วยวิธีที่ผู้รับผิดชอบการบรรจุกำหนด เมื่อบรรจุของขึ้นบนพาหนะแล้วเสร็จ

- บรรจุสินค้ายานพาหนะแบบเปิด ให้ผู้รับผิดชอบบรรจุทำการคลุมผ้าใบ หรือคลุมตาข่ายที่พาหนะที่ใช้ในการขนย้ายสินค้า แล้วใช้เชือกผูกประตูปาหนะ ผนึกด้วยวิธีที่ผู้รับผิดชอบการบรรจุกำหนด เมื่อบรรจุของขึ้นบนพาหนะแล้วเสร็จ

2.1.3 ผู้รับผิดชอบการบรรจุ หมายความว่าถึง

1. ผู้ส่งของออกหรือตัวแทน
2. ผู้จัดการโรงงาน หรือผู้จัดการสถานประกอบการของผู้ส่งออก ที่ทำการบรรจุสินค้า
3. ผู้ประกอบการสถานที่ตรวจปล่อย และบรรจุสินค้าเข้าคอนเทนเนอร์เพื่อการส่งออก (สตส.)
4. ผู้ประกอบการโรงพักสินค้าเพื่อการตรวจปล่อยของขาเข้า และบรรจุของขาออกที่ขนส่งโดยระบบคอนเทนเนอร์ นอกเขตท่าเทียบท่าเรือ (รพท.)
5. ผู้ประกอบการคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือผู้ประกอบการในเขตปลอดอากร หรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก
6. ผู้ให้การบรรจุสินค้าเข้าคอนเทนเนอร์ ในเขตท่าเทียบท่าเรือ
7. ผู้รับการจัดการขนส่งสินค้า หรือตัวแทนของเรือ

2.2 การจัดทำใบกำกับการขนย้ายสินค้า

- ให้ผู้รับผิดชอบการบรรจุ จัดทำข้อมูล ใบกำกับการขนย้ายสินค้า ตามมาตรฐานที่ศุลกากรกำหนด แล้วส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร ก่อนการขนย้ายของมาถึงสถานีรับบรรจุ หรือจุดรับบรรจุที่กำหนดของ ท่า ที่ หรือสนามบินเพื่อการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

- ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากร จะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเบื้องต้น กับเพิ่มข้อมูลอ้างอิง/เพิ่มข้อมูลใบขนส่ง สินค้าขาออก และระบบ Profile
- ตรวจสอบความผิดพลาด ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะตอบกลับให้ผู้ส่งข้อมูลทำการแก้ไข และส่งข้อมูลใหม่
- หากไม่พบข้อผิดพลาด ระบบคอมพิวเตอร์ศุลกากรจะออกเลขที่ใบกำกับการขนย้ายสินค้าอ้างอิงทางอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 12 หลัก แล้วส่งกลับไปให้ผู้ส่งข้อมูลทราบ
- ผู้รับผิดชอบการบรรจุ จัดพิมพ์ ใบกำกับการขนย้ายสินค้า จากระบบคอมพิวเตอร์ หรือทำสำเนาภาพถ่ายใบกำกับการขนย้ายสินค้า หรือแสดงเลขที่ใบกำกับการขนย้ายสินค้าที่ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรได้กำหนดให้เอกสารอื่นใด เพื่อมอบหมายให้พนักงานขับรถที่บรรทุกตู้คอนเทนเนอร์เพื่อกำกับสินค้าที่จะทำการขนย้ายนั้น

3. ขั้นตอนการขนย้ายสินค้า ผ่านสถานีรับบรรทุก ณ ท่า ที่ หรือสนามบินที่ส่งออก

เมื่อขนส่งสินค้ามาถึงสถานีรับบรรทุกให้ผู้ขนย้ายทำการแสดง หรือแจ้งเลขที่ใบกำกับการขนย้ายสินค้า หากส่งออกทางเรือให้แสดง EIR ด้วย และหากส่งออกทางเครื่องบินต้องแสดงเอกสารใบตราส่งสินค้าทางอากาศยาน (Airway Bill) ด้วย

4. ขั้นตอนการตัดบัญชีใบกำกับการขนย้ายสินค้า

เมื่อสินค้ามาถึงสถานีรับบรรทุก และผู้ขนย้ายได้แสดง หรือแจ้งเลขที่ใบกำกับการขนย้ายสินค้าพร้อมเอกสารอื่น ๆ ตามที่กำหนดแล้ว เจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสอบในใบขนส่งสินค้าขาออกที่ระบุเลขที่ไว้ในใบกำกับการขนย้ายสินค้าว่าอยู่เงื่อนไขความเสี่ยงที่ระบบคอมพิวเตอร์ของระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรกำหนดให้อยู่ในกลุ่มใด ตามข้อ 1

หากจัดเข้ากลุ่มที่ไม่ต้องตรวจสอบสินค้า (Green line) จะทำการตัดบัญชีใบกำกับการขนย้ายสินค้า (Matching) และอนุญาตให้นำสินค้าผ่านสถานีรับบรรทุก หรือจุดรับบรรทุกสินค้าที่กำหนด

หากจัดเข้ากลุ่มที่ต้องตรวจสอบสินค้า (Red line) ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะตอบกลับข้อมูลการตัดบัญชีใบกำกับการขนย้ายสินค้าให้ผู้ส่งข้อมูลใบขนส่งสินค้าขาออกด้วยข้อความ “Goods Transition Control Already Checked ให้ไปดำเนินการตรวจปล่อยที่ทำส่งออก” ผู้ขนย้ายต้องนำสินค้าไปที่จุดตรวจสินค้าเพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทำการตรวจสินค้า ทั้งนี้ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรได้แจ้งชื่อนายตรวจให้ทราบแล้วในขั้นตอนที่ 1 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการตรวจสอบสินค้าอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ส่งออก กรณีไม่พบข้อสงสัย อนุญาตให้นำสินค้าผ่านสถานีรับบรรทุก หรือจุดรับบรรทุกสินค้าที่กำหนดได้

ในวันทำการเดียวกันที่ทำการตัดบัญชีใบกำกับกับการขนย้ายสินค้า (Matching) ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะตอบกลับข้อมูลการตัดบัญชีใบกำกับกับการขนย้ายสินค้าไปให้ผู้ส่งข้อมูลใบส่งสินค้าขาออกที่ปรากฏเลขที่ใบขนสินค้าออกในใบกำกับกับการขนย้ายสินค้านั้นทราบถึงการตัดบัญชีใบกำกับกับการขนย้ายสินค้าด้วยความ “Goods Transition Control Already Checked” ใบขนสินค้าขาออกฉบับดังกล่าว เปลี่ยนสถานะเป็นผ่านการตรวจปล่อย (Status 0309)

กรณีส่งออก ต้องมีการอนุมัติ/อนุญาตในรูปแบบเอกสารตามเงื่อนไขของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ส่งออกต้องเขียน หรือพิมพ์เลขที่ใบขนสินค้าขาออกในเอกสารใบอนุมัติ/อนุญาต นั้น แล้วยื่นต่อหน่วยควบคุมศุลกากร ณ ท่า หรือที่ หรือสนามบิน สุดท้ายที่ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือส่งเอกสารดังกล่าวทางไปรษณีย์และลงทะเบียนตอบรับ โดยถือว่าที่ประทับตราส่งไปรษณีย์เป็นวันยื่นเอกสาร ทั้งนี้ต้องยื่นเอกสารภายใน 15 วันนับแต่วันตัดบัญชีใบกำกับกับการขนย้ายสินค้า

5. ขั้นตอนการรับบรรทุกของส่งออก

- การรับบรรทุกของส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะทำการประมวลผลการรับบรรทุกโดยอัตโนมัติ ตามเวลาที่กำหนด
- ในวันที่ทำการเดียวกันระบบคอมพิวเตอร์ของศุลกากรจะตอบกลับข้อมูลทำการประมวลผลการรับบรรทุกไปให้ผู้ส่งข้อมูลใบขนสินค้าขาออกทราบด้วยข้อความ “Goods Loaded” ใบขนสินค้าขาออกฉบับดังกล่าวเปลี่ยนสถานะเป็น “สถานะรับบรรทุกส่งออกไปนอกราชอาณาจักร (Status 0409)”
 - การขนย้ายของโดยเรือ จะบันทึกข้อมูล ชื่อเรือ วันออกเรือ เมื่อมีการรายงานออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว
 - การขนย้ายโดยอากาศยาน จะบันทึกข้อมูลเที่ยวบิน และวันที่อากาศยานออก เมื่อมีการรายงานอากาศยานออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว
 - การขนย้ายโดยยานพาหนะทางบก จะบันทึกข้อมูลยานพาหนะออกไปนอกราชอาณาจักร เมื่อผู้ควบคุมยานพาหนะยื่นใบกำกับกับการขนย้ายสินค้า โดยให้ใช้บัญชีสินค้า (แบบ ศ.บ.3) ต่อด้านพรมแดนในการนำยานพาหนะผ่านเขตแดนทางบก
 - การขนย้ายโดยรถไฟ จะบันทึกข้อมูลเที่ยวไป และวันที่ ที่รถไฟออกนอกนอกราชอาณาจักร เมื่อมีการรายงานรถไฟออกนอกราชอาณาจักรแล้ว

2.6.2 การดำเนินคดีทางศุลกากรเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ปัจจุบันกรมศุลกากรมีอำนาจดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดหากตรวจพบการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในพื้นที่รับผิดชอบ ณ จุดนำเข้า – ส่งออก (Border Control) โดยมีอำนาจจับกุมและดำเนินคดีกับผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา 2 ประเภท คือ เครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ ซึ่งมีกฎหมายที่ระบุห้ามนำเข้าหรือส่งออก ถ้ามี

การฝ่าฝืนจะถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรในมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งผู้กระทำความผิดอาจได้รับโทษสูงสุดตามกฎหมายให้จำคุกเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปีหรือปรับ 4 เท่าของราคาของรวมค่าอากร หรือทั้งจำทั้งปรับ หากจะระงับคดีจะมีเกณฑ์ระงับคดีในชั้นศุลกากรกรณีจับกุมสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่มีดังนี้⁵²

(1) กรณีความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัด ใช้หลักเกณฑ์พิเศษลงโทษผู้กระทำความผิด เพิ่มขึ้นกว่าการสำแดงหลีกเลี่ยงข้อห้ามข้อจำกัดโดยทั่วไป กล่าวคือปรับ 1 เท่าของราคาของรวมค่าอากรและเบี้ยปรับ 1 เท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้ผู้กระทำความผิดยกของกลางเป็นของแผ่นดิน

(2) กรณีความผิดฐานลักลอบ เนื่องจากเกณฑ์การลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อระงับคดีค่อนข้างหนักอยู่แล้ว จึงใช้หลักเกณฑ์เดียวกับของลักลอบ โดยทั่วไป กล่าวคือปรับ 2 เท่าของราคาของรวมค่าอากรและเบี้ยปรับ 1 เท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม และให้ผู้กระทำความผิดยกของกลางเป็นของแผ่นดิน

(3) การรับซื้อหรือรับไว้ด้วยประการใดๆ (รับของโจร) ให้ผู้รับของละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

2.6.2.1 กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ ณ จุดนำเข้า - ส่งออก

(1) พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

มาตรา 5 ในกรณีที่จำเป็นหรือสมควรเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจสาธารณสุขประโยชน์การสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดของรัฐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องหนึ่งเรื่องใดดังต่อไปนี้ (1) กำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการส่งออกหรือในการนำเข้า ...

มาตรา 16 บทกฎหมายว่าด้วยการศุลกากร และอำนาจพนักงานศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในส่วนที่ว่าด้วยการตรวจของและป้องกันการลักลอบหนีศุลกากร การตรวจค้น การยึดและริบของ หรือการจับกุมผู้กระทำความผิด การสำแดงเท็จ และการฟ้องร้อง ให้ใช้บังคับแก่การส่งออกหรือการนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

(2) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534

(3) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

(4) พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 (มาตรา 27) และ พ.ศ. 2482 (มาตรา 16 และ 17)

⁵² กรมศุลกากร คู่มือการปฏิบัติงานสำนักสืบสวนปราบปราม

มาตรา 27 ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง เข้ามาในพระราชอาณาจักรสยามก็ดี หรือส่งหรือพาของ เช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการใด ๆ แก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ใน การหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมาย และข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ โดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดีหรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปีหรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา 16 การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 และมาตรา 99 แห่งศุลกากร พุทธศักราช 2469 นั้น ให้ถือว่าเป็นความผิดโดยมีพิกัดต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่

มาตรา 17 ของใด ๆ อันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ประกอบด้วยมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พุทธศักราช 2482 ท่านให้รับเสียสินโดยมีพิกัดต้องคำนึงว่าบุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษหรือไม่

(5) ประกาศกรมศุลกากรที่ 6/2531 เรื่อง การตรวจสอบเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีเครื่องหมายการค้าปลอม หรือเลียนเครื่องหมายการค้า

(6) ประกาศกรมศุลกากรที่ 28/2536 เรื่อง ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

(7) ประมวลระเบียบปฏิบัติการกรมศุลกากร พ.ศ. 2544 ข้อ 4 04 02 07 และ ข้อ 1 06 03 01

4 04 02 07 ข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้า

(1) การตรวจสอบเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้า

(1.1) เมื่อสำนักงานศุลกากรที่มีของนำเข้าหรือของส่งออกหรือด่านศุลกากรแล้วแต่กรณี ได้รับคำร้องขอตรวจสอบเครื่องหมายการค้า (กศก.18) ตามแบบที่กำหนด ให้ดำเนินการดังนี้

(1.1.1) ให้ตรวจสอบคำร้องขอว่ามีรายละเอียดถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ พร้อมกับตรวจสอบว่าผู้ร้องขอเป็นผู้มีอำนาจร้องขอหรือไม่ เช่น เป็นผู้จัดการเจ้าของเครื่องหมายการค้า หรือเป็นผู้รับมอบอำนาจที่มีหนังสือแต่งตั้งจากผู้จัดการหรือเจ้าของเครื่องหมายการค้า

(1.1.2) ให้ตรวจสอบว่าผู้ร้องขอได้แสดงหลักฐานเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเครื่องหมายการค้ารับรองแล้วหรือไม่

ทั้งนี้ ให้พิจารณาเอกสารหลักฐานของผู้ร้องขอประกอบด้วยบัญชีรายชื่อที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า กรมทะเบียนการค้า และให้มีอำนาจเชิญผู้ร้องขอมาชี้แจงถึงเหตุผลที่ตนสงสัยว่าจะมีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของตนได้

(1.2) เมื่อได้ตรวจสอบตามข้อ (1.1.1) และข้อ (1.1.2) ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว ให้สำนักหรือด่าน แล้วแต่กรณี จัดส่งพนักงานศุลกากรไปทำการตรวจสอบเครื่องหมายการค้า รายที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ร้องขอ

(1.3) ในการตรวจสอบเครื่องหมายการค้านั้น ให้กระทำการต่อหน้าผู้ร้องขอเท่านั้น เมื่อตรวจสอบเสร็จแล้วให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1.3.1) กรณีที่ไม่อาจวินิจฉัยได้ว่าสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้าเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้ร้องขอหรือไม่ เมื่อได้รับคำร้องขอ ให้ส่งตัวอย่างตามคำร้องขอท้ายแบบ กศก.18 ให้ร่วมกับผู้ร้องขอซักตัวอย่างสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าแล้ว ให้ปิดใบส่งตัวอย่างสินค้า (แบบที่ 133) ตามแบบที่กำหนดลงบนตัวอย่างสินค้านั้น และบันทึกความเห็นในการวินิจฉัยเบื้องต้นโดยละเอียด เสร็จแล้วให้ส่งเรื่องให้นายทะเบียนเครื่องหมายการค้าพิจารณาชี้ขาดโดยให้แนบเอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้ไปพร้อมด้วย

(ก) สำเนาเอกสารหลักฐานของผู้ร้องทั้งหมด

(ข) บันทึกความเห็นของพนักงานศุลกากรในการวินิจฉัยเบื้องต้นโดยละเอียด

(ค) ตัวอย่างสินค้าของผู้ส่งของออก หรือผู้นำของเข้าที่ซักตัวอย่างไว้

(ง) สำเนาเอกสารที่ได้จากผู้ร้องขอ

หากนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าขอให้ส่งเอกสารหลักฐานอื่นๆ เพิ่มเติมก็ให้จัดส่งไปให้ด้วย ในระหว่างที่รอผลการชี้ขาดของนายทะเบียนเครื่องหมายการค้า ให้กักสินค้านั้นไว้ก่อน

(1.3.2) กรณีที่ตรวจพบว่าสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้ามีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเครื่องหมายการค้าของผู้ร้องขอ ให้ส่งเรื่องให้สำนักกฎหมายดำเนินการต่อไป

(2) ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

(2.1) เมื่อเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ยื่นคำร้องขอ กักและตรวจสอบสินค้าตามแบบที่กำหนด โดยมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออก นั้นจะเป็นของที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน หรืองานที่ตนได้รับอนุญาตจาก เจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ผู้อำนวยการสำนักหรือนายด่านศุลกากรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี ที่ที่มีการนำของเข้าหรือส่งของออกเป็นผู้พิจารณาสั่งการว่าสมควรจะให้กักสินค้าตามคำขอ หรือไม่ หากเห็นสมควรให้กักสินค้าตามคำขอ ก็ให้แจ้งให้ผู้ขอกักสินค้า ผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้า ทราบโดยไม่ชักช้าและให้ผู้ขอกักสินค้ามาตรวจสอบสินค้าภายในเวลา 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ ร้องขอกัก

(2.2) ในการตรวจสอบสินค้า ให้กระทำต่อหน้าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย กับให้ บันทึกผลการตรวจสอบโดยลงลายมือชื่อผู้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบไว้เป็นหลักฐาน

(2.3) หากผู้ขอกักและตรวจสอบสินค้าต้องการจะทราบชื่อ ที่อยู่ ของผู้ส่งของออก หรือผู้นำของเข้า หรือจำนวนสินค้า ก็ให้พิจารณาจัดแจ้งให้ตามคำขอ

(2.4) ข้อมูลลิขสิทธิ์ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาแจ้งมาให้กรมศุลกากรทราบ ให้ส่วน- มาตรฐานพิธีการและราคาแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้ทุกหน่วยในกรมศุลกากรทราบโดยทั่วกัน เพื่อ เป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบสินค้า

(2.5) หากการตรวจสอบตามคำร้องขอกักสินค้าเป็นที่แน่ชัดว่าสินค้าที่นำเข้าหรือ ส่งออกเป็นของที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ให้ทำการบันทึกการจับกุมในฐานนำเข้าของต้องห้ามเข้า มาในราชอาณาจักร หรือพยายามส่งของต้องห้ามออกไปนอกราชอาณาจักร แล้วแต่กรณี และ ส่งส่วนคดี สำนักกฎหมาย ดำเนินการไปตามระเบียบ

กรณีไม่อาจวินิจฉัยได้ว่าสินค้านั้นเป็นของที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ เมื่อได้รับคำร้อง ขอ ให้ส่งตัวอย่าง ให้ร่วมกับผู้ร้องขอชักตัวอย่างสินค้าแล้วให้บันทึกความเห็นในการวินิจฉัย เบื้องต้นโดยละเอียด เสร็จแล้วให้ส่งเรื่องให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาพิจารณาชี้ขาดโดยให้แนบ เอกสารหลักฐานดังต่อไปนี้พร้อมด้วย

(ก) สำเนาเอกสารหลักฐานของผู้ร้องขอทั้งหมด

(ข) บันทึกความเห็นของพนักงานศุลกากรในการวินิจฉัยเบื้องต้นโดยละเอียด

(ค) ตัวอย่างสินค้าของผู้ส่งของออกหรือผู้นำของเข้าที่ชักตัวอย่างไว้

(ง) สำเนาเอกสารที่ได้จากผู้ร้องขอ

ถ้าหากกรมทรัพย์สินทางปัญญาขอให้ส่งเอกสารหลักฐานอื่นๆ เพิ่มเติม ก็ให้พนักงานศุลกากร จัดส่งไปให้ด้วย

1 06 03 01 เกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติศุลกากร

(1) ...

(15) ความผิดเกี่ยวกับของต้องห้าม ต้องจำกัดในการนำเข้ามาใน หรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร

ข้อ 1. ของใดๆ ซึ่งเป็นของต้องห้ามนำเข้าหรือส่งออก ให้ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออก ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน และในกรณี que เห็นได้ว่าของนั้นเป็นของที่มีคุณค่าทางศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ให้ลงโทษปรับด้วยตามความเหมาะสมแก่กรณี

ในกรณีของต้องห้ามตามวรรคแรกเป็นวัตถุลามก หรือเป็นของที่จะผลิตลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา ให้ปรับหนึ่งเท่าของราคาของรวมค่าอากร กับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีเฟื้องมหาดไทย และภาษีอื่นๆ (ถ้ามี) และให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

ข้อ 2. ของใดๆ ซึ่งเป็นของต้องจำกัดในการนำเข้า หากหน่วยราชการผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตได้ออกใบอนุญาตให้ภายหลังวันนำเข้า หรือได้แจ้งให้กรมศุลกากรทราบเป็นลายลักษณ์อักษรว่าผ่อนผันให้นำเข้ามาได้ หรืออนุญาตให้นำเข้ามาได้และให้ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ปรับร้อยละ 10 ของราคาของไม่น้อยกว่า 1,000.-บาท แต่ไม่เกิน 20,000.-บาท โดยไม่คำนึงถึงว่าของนั้นๆ จะต้องเสียอากรหรือไม่ แต่ในกรณีที่หน่วยราชการผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตได้ออกใบอนุญาตให้ล่าช้าเกินกว่าหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ผู้นำของเข้าร้องขอ ซึ่งเห็นได้ว่าผู้นำของเข้าพยายามปฏิบัติให้ถูกต้องแล้ว ให้ปรับร้อยละ 5 ของราคาของไม่น้อยกว่า 1,000.-บาท แต่ ไม่เกิน 10,000.-บาท

กรณีมีใบอนุญาตหลายฉบับ ให้ปรับเป็นรายใบอนุญาต แต่กรณีที่มีใบอนุญาตฉบับเดียวใช้กับใบขนสินค้าหลายฉบับ ให้ปรับเป็นรายใบขนสินค้า

ในกรณีที่หน่วยราชการผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตมิได้ออกใบอนุญาต หรือมิได้แจ้งให้กรมศุลกากรทราบเป็นลายลักษณ์อักษรดังกล่าวในวรรคแรก ให้ผู้นำของเข้ายกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

กรณีของต้องจำกัดตามวรรคสาม เป็นของประเภทอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ให้ปรับหนึ่งเท่าของราคาของรวมค่าอากร กับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีเฟื้องมหาดไทย และภาษีอื่นๆ (ถ้ามี) และให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน

ความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ให้ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแก่ของต้องจำกัดในการส่งออกด้วยโดยอนุโลม

ตารางที่ 1 : สถิติการจับกุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร)

ละเมิดตาม พ.ร.บ.	2523		2524		ม.ค.- ก.พ. 2555		รวม	
	คดี	ของ กลาง	คดี	ของ กลาง	คดี	ของ กลาง	คดี	ของ กลาง
พ.ร.บ. ศุลกากร พุทธศักราช 2469	588	295,761	583	315,311	55	32,815	1226	643,887
รวม	588	295,761	583	315,311	55	32,815	1226	643,887

ที่มา : กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2555). สถิติการปราบปรามกรมศุลกากร. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2555, จาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=296&Itemid=81.

แม้กรมศุลกากรจะกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินคดีไว้อย่างชัดเจน แต่ก็มีบางคดีที่มีปัญหาในการดำเนินคดีเช่น ห้างหุ้นส่วน พิตต้า ได้นำเข้าสินค้าประเภทตามใบขนสินค้าขาเข้า เลขที่ A 008 05306 02596 รายการสินค้ารวม 18 รายการ ถิ่นกำเนิดสินค้าในประเทศจีน สำแดงปริมาณและรายการสินค้าเป็นเท็จ สินค้าในบางรายการต้องขออนุญาตก่อนนำเข้าจาก กรมโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอม หรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น จึงเป็นของต้องห้ามนำเข้าตามพระราชบัญญัติการส่งออกนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักร พ ศ 2522 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ พ ศ 2530 และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ ศ 2534 กรณีจึงเป็นความผิดฐานสำแดงเท็จ หลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อจำกัด ตามมาตรา 99 , 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ ศ 2469 มีปัญหาในเรื่องการเปรียบเทียบงดฟ้องร้องคดีกรณีกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท ซึ่งกล่าวโดยละเอียดในบทที่ 4

2.6.2.2 การตรวจสอบการละเมิดเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ ณ จุด

นำเข้า-ส่งออก

ขั้นตอนการตรวจสอบการละเมิดเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร ณ จุดนำเข้า – ส่งออก

กรณีศุลกากรพบสินค้าต้องสงสัยว่าจะละเมิดเครื่องหมายการค้า/ลิขสิทธิ์ของผู้อื่นให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ (1) ถึง (7)

กรณีเจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทนมีเหตุสงสัยว่าสินค้าที่นำเข้า – ส่งออกนั้นจะเป็นของละเมิดเครื่องหมายการค้า/ลิขสิทธิ์ของตน ให้ข้ามไปขั้นตอนที่ (3)

(1) ศุลกากรตรวจสอบข้อมูลการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า/ลิขสิทธิ์ในเบื้องต้น จากข้อมูลและ/หรือเอกสารที่ได้รับแจ้งจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือจาก website ของ สสป. ที่ www.iprcustoms.com

(2) ศุลกากรติดต่อเจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทน โดยการโทรศัพท์หรือส่งหนังสือเชิญให้มาตรวจสอบสินค้าต้องสงสัยภายใน 24 ชั่วโมง โดยดูข้อมูลการติดต่อเจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทนจากเอกสาร หรือจาก www.iprcustoms.com

(3) เจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทน ยื่นคำร้องขอให้กักและตรวจสอบสินค้าตามแบบ กศก.18

(4) ศุลกากรตรวจสอบคำร้อง พิจารณาสั่งการ และแจ้งการกักสินค้าให้ทราบ โดยไม่ชักช้า โดยให้มาตรวจสอบสินค้าภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ร้องขอให้กัก

(5) กรณีตรวจพบการละเมิด

- ศุลกากรจัดทำบันทึกการตรวจสอบสินค้า โดยเจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทน ร่วมลงลายมือชื่อในบันทึกฯ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการละเมิดเป็นลายลักษณ์อักษร

- ศุลกากรจัดทำบันทึกการจับกุม และส่งเรื่องให้สำนักกฎหมายดำเนินการ

- ศุลกากรยึดสินค้าที่ละเมิด และส่งให้ส่วนของกลางพร้อมกับบันทึกการตรวจสอบสินค้า

(6) กรณีไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าการละเมิด และได้รับคำร้องขอให้ส่งตัวอย่าง

- ศุลกากรปฏิบัติตามประมวลฯ พ.ศ.2544 ข้อ 4 04 02 07 (1) (1.3) และ (2) (2.5)

(7) กรณีตรวจไม่พบการละเมิด หรือไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าการละเมิดและไม่ได้รับคำร้องขอให้ส่งตัวอย่าง หรือเจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทนไม่ยืนยัน การละเมิดเป็นลายลักษณ์อักษร

ศุลกากรตรวจสอบปล่อยสินค้า

กรณีศุลกากรได้ยึดหรืออายัดสินค้าไว้แล้ว ให้ติดต่อเจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทนเพื่อตรวจสอบสินค้า รวมทั้งให้จัดทำบันทึกการตรวจสอบสินค้า โดยเจ้าของสิทธิ์หรือตัวแทน ร่วมลงลายมือชื่อในบันทึกฯ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันการละเมิดเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย





ของกลางที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์

กรมศุลกากรมีแนวทางในการดำเนินการกับของกลางที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์โดยการทำลายสำหรับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคหรือรัฐมีนโยบายพิเศษ ไม่ประสงค์ให้เข้าสู่ระบบการบริโภคของประชาชน เช่น สินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ อาหารที่ไม่ได้คุณภาพหรือสินค้าที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ปัจจุบันในส่วนของกลางที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาเมื่อตกเป็นของแผ่นดินแล้ว กรมศุลกากรจะทำลายเท่านั้น

ปัจจุบันกรมศุลกากรได้มีการจัดตั้งหน่วยงานศูนย์ประสานงานด้านทรัพย์สินทางปัญญา ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักสืบสวนและปราบปราม กรมศุลกากร เพื่อดูแลควบคุม และประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก และเป็นศูนย์รับแจ้งข้อมูลเครื่องหมายการค้าลิขสิทธิ์ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญดังนี้




- 1.ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ งานวิจัย ตรวจสอบติดตามผลงาน
- 2.ประสานงานกับหน่วยราชการทั้งภายในและภายนอก หน่วยงานต่างประเทศรวมทั้งภาคเอกชน
- 3.ประชาสัมพันธ์เรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นศูนย์กลางทางความรู้
- 4.เสนอแนะข้อมูลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
- 5.จัดการฝึกอบรม และให้ความรู้ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา
- 6.ดำเนินการเกี่ยวกับต่างประเทศ การประชุมทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

ตารางที่ 2 : ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ขอให้คุ้มครองเครื่องหมายการค้า ณ จุดนำเข้า-ส่งออก

ลำดับ	เครื่องหมายการค้า	ผู้ประกอบการ (เจ้าของ)
1		Audi AG (ออดี้ เออี)
2		Daimler Chrysler AG (เดมเลอร์ ไครสเลอร์ เอจี)
3		Honda Giken Kogyo Kabushiki Kaisha (ฮอนด้า) ฮอนด้า กิเคน โคเงียว กาบุซึกิ ไกชา (ทำการค้าในนาม ฮอนด้า มอเตอร์ โท., แอลทีดี.)
4		Honda Motor Corporation ฮอนด้า มอเตอร์ คอร์ปอเรชั่น






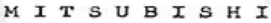









(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ) : ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ขอให้คุ้มครองเครื่องหมายการค้า ณ จุดนำเข้าส่งออก

ลำดับ	เครื่องหมายการค้า	ผู้ประกอบการ (เจ้าของ)
5		Ferrari S.p.A. (เฟอร์รารี เอส.พี.อา.)
6		Ford Motor Company ฟอर्ड มอเตอร์ คัมปะนี
7		ฮอนด้า กิเลน โคเงียว กาบูซิกิ ไกชา แห่งประเทศญี่ปุ่น หรือ บริษัท ฮอนด้า มอเตอร์ จำกัด






(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ) : ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ขอให้คุ้มครองเครื่องหมายการค้า ณ จุดนำเข้าส่งออก

ลำดับ	เครื่องหมายการค้า	ผู้ประกอบการ (เจ้าของ)
8	   	
9	   	Mazda Motor Corporation มาสด้า มอเตอร์ คอร์ปอเรชั่น
10	 	
11	      	- Mitsubishi Shoji Kaisha., Ltd. (มิตซูบิชิ โซจิ ไกชา, แอล ทีดี.)
12	        	Nissan Motor Co., Ltd.



(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ) : ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ขอให้คุ้มครองเครื่องหมายการค้า ณ จุดนำเข้าส่งออก

ลำดับ	เครื่องหมายการค้า	ผู้ประกอบการ (เจ้าของ)
13		Toyota Motor Corporation โตโยต้า มอเตอร์ คอร์ปอเรชั่น
14		- Toyota Jidosha Kabushiki Kaisha (Toyota Motor Corporation) โตโยต้า มอเตอร์ คอร์ปอเรชั่น - Japanese
15		Volkswagen Aktiengesellschaft (ไฟร์ค สวาเกน อัคเตียนเกเซลส์ชาฟท์)
16		- Volvo Trademark Holding AB (วอลโว่ เทรดมาร์ค โฮลดิ้ง เอบี)
17		Yamaha Hatsudoki Kabushiki Kaisha (ยามาฮา ฮัทสึโดกิ คาบุชิกิ ไกชา)

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 2 (ต่อ) : ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ขอให้คุ้มครองเครื่องหมายการค้า ณ จุดนำเข้าส่งออก

18	 YANMAR <i>ยันมาร์</i>	- Yanmar Co., Ltd. (ยันมาโค., แอลทีดี.)
19		- York Transport Equipment (Asia) Pte Ltd. (ยอร์ก ทรานสปอร์ต อีควิปเมนต์ (เอเชีย) พีทีอี แอลทีดี)

ที่มา : กรมศุลกากร. (2555). ศูนย์ประสานงานทรัพย์สินทางปัญญา. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2555, จาก <http://www.iprcustoms.com>.

ในปัจจุบันผู้ผลิตยานยนต์หลายราย ได้วางเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตรวมทั้ง เป็นศูนย์วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยียานยนต์ ส่งผลให้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ประกอบกับการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม มุ่งเน้นการแข่งขันด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพการใช้งานและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องอาศัยการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานการประดิษฐ์ที่ล้ำหน้ากว่าคู่แข่ง (Cutting Edge) ด้วยเหตุนี้ประเด็นเรื่อง “ทรัพย์สินทางปัญญา” (Intellectual Property) จึงมีความสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรมยานยนต์ และเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในภาคอุตสาหกรรมของไทย เพื่อต่อสู้ในระบบเศรษฐกิจโลก และเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC

จากการที่ผู้ผลิตรถยนต์หลายรายได้มีการใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ทั้งรถยนต์ และจักรยานยนต์ส่งออกไปจำหน่ายทั่วโลกมากขึ้น กอปรกับมาตรการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีที่ได้รับจาก BOI เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนา ทำให้ผู้ผลิตยานยนต์ที่มีฐานการผลิตในประเทศไทยมีแนวโน้มในการมาตั้งบริษัทวิจัยและพัฒนาในประเทศไทยมากขึ้น รวมถึง ขยายขอบข่ายงานที่รับผิดชอบ โดยส่วนใหญ่แล้วจะตั้งเป็นบริษัทวิจัยและพัฒนาระดับภูมิภาค ครอบคลุมการพัฒนาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทั้งนี้เพื่อเป็นศูนย์กลางในการทำวิจัยรถยนต์ใหม่ๆ รวมถึงชิ้นส่วน และส่งออกไปยังทุกประเทศในภูมิภาค

ตารางที่ 3: บริษัทรถยนต์และจักรยานยนต์ที่มีการมาตั้งบริษัทวิจัยและพัฒนายานยนต์ในประเทศไทยแล้วได้แก่

ลำดับ	บริษัท	กิจกรรม	ปีที่ก่อตั้ง
1.	Toyota Motor Asia Pacific Engineering and Manufacturing Co., Ltd.	เป็นส่วนสนับสนุนการผลิต จัดหาชิ้นส่วน และมี เครือข่ายการค้าในภูมิภาค Asia Oceania และการทำ R&D เพื่อให้ได้ตามความต้องการของตลาดใน ภูมิภาค Asia Oceania	1 เมษายน 2550
2.	Honda R&D Asia Pacific Co., Ltd.	ดำเนินงานR&D สำหรับภูมิภาค Asia Oceania ทำ การพัฒนาชิ้นส่วนยานยนต์ Style research และ ทดสอบต้นแบบสำหรับ CBU	1 ธันวาคม 2548
3.	Nissan Technical Center Southeast Asia Co.,Ltd.	พัฒนารถยนต์ที่เหมาะสมกับประเทศในภูมิภาค ASEAN เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นไปตามความต้องการของตลาดใน แต่ละประเทศ	20 เมษายน 2553
4.	ISUZU Technical Center of Asia Co., Ltd.	N/A	ธันวาคม 2534
5.	Yamaha Motor Asean Center Co., Ltd.	N/A	กุมภาพันธ์ 2541
6.	Honda R&D Southeast Asia Co.,Ltd.	N/A	พ.ศ. 2540
7.	Suzuki Motor R&D Asia Co.,Ltd	N/A	กันยายน 2544

ที่มา: แผนกเทคโนโลยียานยนต์ สถาบันยานยนต์. (2554). ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2555, จาก http://data.thaiauto.or.th/iu3/index.php?option=com_flexicontent&view=category&cid=27&Itemid=65.

นอกจากบริษัทยานยนต์ที่มีการตั้งบริษัทวิจัยและพัฒนาแยกออกมาต่างหากแล้วยังมีบริษัท ที่มีกิจกรรมวิจัยและพัฒนาภายในบริษัทเช่น บริษัท Mitsubishi Motors (Thailand) Co.,Ltd. หรือ บริษัทผลิตชิ้นส่วนต่างประเทศเช่น Bridgestone หรือ Yokohama tire ได้มีการสร้างสนามทดสอบ เพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์และเพื่อการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะ ซึ่งประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ และชิ้นส่วนยานยนต์

ประเภทชิ้นส่วนยานยนต์ ประกอบด้วย

1. ชิ้นส่วน OEM (Original Equipment Manufacturing) หมายถึง ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตจากโรงงานผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แล้วนำส่งป้อนเข้าสายการผลิตรถยนต์ในโรงงานผู้ประกอบรถยนต์ และรถประเภทอื่น ๆ

2. ชิ้นส่วน REM (Replacement Equipment Manufacturing) หมายถึง ชิ้นส่วนยานยนต์ที่ผลิตขึ้นมาเพื่อเป็นอะไหล่ทดแทนกับชิ้นส่วน OEM

การแบ่งประเภทชิ้นส่วน REM ตามลักษณะที่มาและช่องทางการจำหน่าย

ซึ่งจะพบว่ามีสินค้าสามลักษณะ ดังนี้

(1) อะไหล่แท้ ได้แก่ อะไหล่ที่บริษัทผู้ผลิตรถยนต์จัดหาจากผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์และให้ใช้กับรถยนต์ของบริษัท โดยอะไหล่เหล่านั้นจะใช้ช่องทางจำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ (Car Dealer) และผ่านตัวแทนจำหน่ายอะไหล่ (Part Dealer) ซึ่ง Car Dealer นั้นจะมีการจำหน่ายอะไหล่ทั้งซอมภายในศูนย์เองและจำหน่ายแก่ผู้ภายนอกทั่วไป

(2) อะไหล่เทียบ ได้แก่ อะไหล่ที่ผู้ผลิตชิ้นส่วนผลิตขึ้นส่วนนั้นโดยได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบรถยนต์และเจ้าของแบรนด์อะไหล่แท้ให้นำมาใช้แทนอะไหล่แท้ได้โดยไม่ได้มีการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของชิ้นส่วนนั้น โดยผ่านช่องทางเดียวกันกับอะไหล่แท้ แต่กำหนดราคาต่างกันเพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกได้ตามต้องการแต่อาจมีปัญหาค้ำจุกัดในเรื่องของรายได้ ก็สามารถเลือกใช้อะไหล่เทียบซึ่งราคาถูกกว่าได้ หรืออีกกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ อะไหล่ที่ผู้ผลิตชิ้นส่วนมีการพัฒนาสินค้าภายใต้แบรนด์ของตนเองและสามารถใช้แทนชิ้นส่วนในรถยนต์ได้โดยถูกกฎหมาย

(3) อะไหล่เทียม ได้แก่ อะไหล่ที่ทำเลียนแบบอะไหล่แท้ มีการละเมิดตราสินค้า ลิขสิทธิ์ของอะไหล่แท้ซึ่งในส่วนนี้ของช่องทางจำหน่ายอะไหล่เทียมนั้นมีการจำหน่ายกระจายอยู่ตามร้านอะไหล่ที่ไม่ใช่ตัวแทนอะไหล่แท้โดยทั่วไป

ผู้ผลิตชิ้นส่วน REM ประกอบด้วย 3 ประเภท ได้แก่

1. Foreign Part Maker ซึ่งหมายถึง ผู้ผลิตชิ้นส่วนในต่างประเทศผลิตให้กับผู้ประกอบการรถยนต์ซึ่งเป็นผู้สั่งนำเข้ามาเอง

2. License's Part Maker หมายถึง ผู้ผลิตชิ้นส่วน REM ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิถูกต้องจากผู้ประกอบอนุญาต

3. Independent Part Maker หมายถึง ผู้ผลิตชิ้นส่วน REM ที่ทำการผลิตชิ้นส่วน REM ส่งให้กับผู้จัดจำหน่ายที่เป็นระบบอิสระมีระบบสาขาของศูนย์บริการในรูปแบบบริหารจัดการของตนเอง เช่น B-Quick Car Care เป็นต้น

ในส่วนของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์นั้น ที่ผ่านมาผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไทยมีบทบาทในฐานะของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ให้กับเจ้าของแบรนด์รถยนต์ชั้นนำต่างๆ ทั้งจากค่ายรถยนต์ญี่ปุ่นและยุโรป อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยจะมีศักยภาพสามารถผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ที่มีคุณภาพสูงให้แก่ผู้ผลิตรถยนต์แล้วก็ตาม แต่แนวโน้มในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์แบบ OEM จะได้รับบทบาทหน้าที่เพิ่มเติม คือการเป็นผู้ออกแบบ ทดสอบและผลิต ชิ้นส่วนยานยนต์ของตนเองแบบครบวงจร เพื่อให้มีคุณลักษณะต้นทุน และคุณภาพตามที่ผู้ผลิตรถยนต์ต้องการ⁵³

โดยมูลค่าการนำเข้าสินค้าประเภทอุตสาหกรรมยานยนต์นั้น อยู่ในลำดับที่ 6 และมูลค่าการส่งออกนั้นอยู่ในลำดับที่ 1 และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 4 -5

ตารางที่ 4: สินค้าที่มีมูลค่านำเข้าสูงสุด 10 อันดับแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2555 เปรียบเทียบกับเดือนกุมภาพันธ์ 2554 และเดือนมกราคม 2555

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับที่	ประเภทสินค้า	ก.พ.55	ก.พ.54	ม.ค.55
1	น้ำมันดิบ	89,031	83,610	60,596
2	เครื่องจักรเครื่องใช้กล	75,775	51,768	68,607
3	เครื่องจักรเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	68,554	48,956	59,705

(ตารางมีต่อ)

⁵³ แผนกเทคโนโลยียานยนต์ สถาบันยานยนต์ (2554). ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2555, จาก http://data.thaiauto.or.th/iu3/index.php?option=com_flexicontent&view=category&cid=38.

ตารางที่ 4 (ต่อ) : สินค้าที่มีมูลค่านำเข้าสูงสุด 10 อันดับแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2555
เปรียบเทียบกั้บเดือนกุมภาพันธ์ 2554 และเดือนมกราคม 2555

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับที่	ประเภทสินค้า	ก.พ.55	ก.พ.54	ม.ค.55
4	โลหะสามัญ	48,383	47,009	48,973
5	เคมีภัณฑ์	42,151	41,392	34,415
6	ยานบกและส่วนประกอบ	25,038	20,976	20,185
7	แผงวงจรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	21,005	26,126	19,502
8	เหล็กและเหล็กกล้า	18,179	14,698	20,232
9	อัญมณีและเครื่องประดับ	14,034	11,430	10,747
10	เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์	13,331	9,705	11,076
รวม		415,481	355,670	354,038
	กลุ่มสินค้าอื่นๆ	171,964	169,945	176,040
	รวมมูลค่าการส่งออก	587,445	525,615	530,078

ที่มา: กรมศุลกากร. (2555). รายงาน Customs Report ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2555.
ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2555, จากhttp://www.customs.go.th/wps/wcm/connect/Library+cus501th/InternetTH/11/11_2/7835A63629400186AF71B3D109E9A390.

ตารางที่ 5: สินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด 10 อันดับแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2555
เปรียบเทียบกับ เดือนกุมภาพันธ์ 2554 และเดือนมกราคม 2555

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับที่	ประเภทสินค้า	ก.พ.55	ก.พ.54	ม.ค.55
1	ยานบกและส่วนประกอบ	60,079	56,703	43,429
2	อัญมณีและเครื่องประดับ	51,510	50,457	32,083
3	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	37,847	36,873	30,763
4	เครื่องจักรเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	33,772	33,947	27,570
5	พลาสติกและผลิตภัณฑ์	30,324	28,908	26,137
6	ยางและผลิตภัณฑ์	23,594	20,576	21,012
7	เคมีภัณฑ์	18,111	16,888	18,153
8	น้ำตาล	15,002	7,470	10,022
9	แผงวงจรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	13,959	18,088	10,464
10	ข้าว	12,553	14,718	9,701
รวม		296,751	2 84,628	229,334
กลุ่มสินค้าอื่นๆ		300,395	288,384	259,376
รวมมูลค่าการส่งออก		597,146	5 73,012	488,710

ที่มา: กรมศุลกากร. (2555). รายงาน Customs Report ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2555.
ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2555, จาก http://www.customs.go.th/wps/wcm/connect/Library+cus501th/InternetTH/11/11_2/7835A63629400186AF71B3D109E9A390.

ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์แบ่ง ได้ดังนี้

1. สิทธิบัตร (Patent) หมายถึง หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์ แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

- สิทธิบัตรการประดิษฐ์ (Invention Patent) คือ ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับ ลักษณะองค์ประกอบ โครงสร้างหรือกลไกของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งกรรมวิธีในการผลิต การรักษา หรือปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ มีอายุการรับรอง 20 ปี นับแต่วันยื่นขอรับสิทธิ

- สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design Patent) คือ ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการทำให้รูปร่างลักษณะภายนอกของผลิตภัณฑ์เกิดความสวยงาม และแตกต่างไปจากเดิม มีอายุการรับรอง 10 ปี นับแต่วันยื่นขอรับสิทธิ

- อนุสิทธิบัตร (Petty Patent) หรือ ผลิตภัณฑ์อรรถประโยชน์ (Utility Model) มีลักษณะคล้ายกันกับการประดิษฐ์ แต่เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่มีระดับการพัฒนาเทคโนโลยีไม่ สูงมาก หรือเป็นการประดิษฐ์คิดค้นเพียงเล็กน้อย มีอายุการรับรอง 6 ปี และสามารถต่ออายุได้ สองครั้ง ครั้งละ 2 ปี (รวม 10ปี)

2. เครื่องหมายการค้า (Trademark) หมายถึง เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ หรือตราที่ ใช้กับสินค้า หรือบริการ แตกต่างกับสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น เช่น TOYOTA YAMAHA FORD เป็นต้น มีอายุการคุ้มครอง 10 ปี นับแต่วันยื่นขอรับสิทธิและสามารถต่ออายุ ได้ทุกๆ 10 ปี

3. ลิขสิทธิ์ (Copyright) หมายถึง งานหรือความคิดสร้างสรรค์ในสาขาวรรณกรรม ศิลปกรรมต่างๆ

4. ความลับทางการค้า (Trade Secrets) หมายถึง ข้อมูลการค้าที่ยังไม่เป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไป และมีมูลค่าในเชิงพาณิชย์เนื่องจากข้อมูลนั้นเป็นความลับ และมีการดำเนินการตาม สมควรเพื่อรักษาข้อมูลนั้นไว้เป็นความลับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคสินค้าปลอม

1. ราคาสินค้าแท้ มีราคาสูง ในขณะที่มุมมองของผู้ขาย มองว่าเป็นกลไกการตลาด แต่ผู้บริโภคกลับมองว่าราคาสูงเกินไป จึงมีความต้องการใช้สินค้าปลอมที่มีราคาถูกลงกว่า

2. คุณภาพสินค้าแท้ และสินค้าปลอมไม่แตกต่างกันมาก ตัวอย่างเช่น สินค้าแท้ มี อายุการใช้งาน 1 ปี ขณะที่สินค้าปลอมอาจจะต้องเปลี่ยนถึง 2 ครั้ง/ปี แต่ก็ยังม่ีราคาถูกลงกว่าการ ซื้อสินค้าของจริง แท้

3. สินค้าของแท้ ไม่ได้มาตรฐาน ทำให้เมื่อใช้ไปแล้วรู้สึกไม่พึงพอใจจึงตัดสินใจที่ จะซื้อในครั้งต่อไป

4. ตัวแทนจำหน่ายหรือศูนย์บริการขาดความรับผิดชอบ ผู้บริโภคไม่สามารถ เปลี่ยน หรือคืนได้เมื่อมีปัญหา หรือมีช่วงเวลาการรับประกันสั้น ทำให้ผู้บริโภครู้สึกว่าไม่คุ้มค่า

ผลกระทบที่เกิดจากการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

สินค้าปลอมหรือสินค้าลอกเลียนแบบซึ่งวางขายทั่วไปตามท้องตลาดอย่างแพร่หลายกำลังเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้เนื่องจากมีราคาถูกกว่าสินค้าแท้ สินค้าปลอมบางส่วนมีการวางจำหน่ายในศูนย์บริการ โดยตั้งราคาใกล้เคียงกับสินค้าแท้ และสร้างผลกำไรให้กับผู้จำหน่าย ในขณะที่ผู้บริโภคเองไม่สามารถแบ่งแยกความแตกต่างของสินค้าหรือราคาได้ด้วยอย่างชิ้นส่วนที่มีการปลอมแปลงมากในท้องตลาด คือ หัวเทียน ไส้กรองน้ำมันเครื่อง ยางรถยนต์ ผ้าเบรค น้ำมันเบรค จานเบรค แหนบ ลูกหมาก เป็นต้น สินค้าปลอมเหล่านี้มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียโดยตรงต่อผู้ใช้ แต่มีผลกระทบถึงเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ

สินค้าซึ่งไม่ได้มาตรฐานเหล่านี้ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสมรรถนะของยานยนต์ เช่น กรณีไส้กรองน้ำมันเครื่องและไส้กรองน้ำมันเชื้อเพลิงปลอม นอกจากจะไม่ทนทาน มีความสามารถในการกรองต่ำ อายุการใช้งานสั้น ยังส่งผลให้เกิดการสึกหรอของลูกสูบและกระบอกสูบ อัตราการเร่งต่ำลงและอัตราการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงสูงขึ้นหรือกรณีการใช้ผ้าเบรคปลอมก็จะส่งผลต่อระยะทาง ที่ใช้ในการเบรคยาวขึ้นและเสียการทรงตัวขณะเข้าโค้ง หรือเกิดความร้อนสูงจนลูกไหม้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ขับขี่และผู้ใช้งาน หรืออย่างเช่น กรณีการใช้หัวเทียนปลอมทำให้เกิดการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ ก่อให้เกิดไอเสียที่มีมลพิษสูงกว่ามาตรฐาน ก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม

ปัญหาที่ประเทศไทยหรือประเทศกำลังพัฒนาประสบจะคล้ายคลึงกัน คือ ขาดการสร้างสรรค์ในขณะที่ ผู้ประกอบการเองยังไม่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา หรือขาดความรู้ในการพัฒนาทำให้ขาดการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ จึงไม่ให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทางปัญญา แต่จะมุ่งเน้นกับการป้องกันและการปราบปรามตามแรงผลักดันจากต่างประเทศ ทั้งนี้ ในการพัฒนาควรที่จะต้องพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุลและไม่ควรพัฒนาเฉพาะด้านเพียงด้านเดียว ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญามีแนวการพัฒนา ดังนี้

1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันด้านวิจัยและพัฒนา เช่น กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมและผลงานทรัพย์สินทางปัญญาใหม่ๆ

2. ปรับปรุงการจดทะเบียนและงานทะเบียนต่างๆ โดยนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ทำให้การตรวจค้น ตรวจสอบการคุ้มครองด้านต่างๆ เช่น สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ ความลับทางการค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์ สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

3. การตั้งหน่วยงานเพื่อให้บริการ เช่น IPIC (IP Information Center) IPMC (IP Management Center) IPL (IP Library) IPTC (IP Training Center) เพื่อเผยแพร่ความรู้ เพื่อ

สร้างทัศนคติเชิงบวกด้านทรัพย์สินทางปัญญาและทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งตระหนักถึงประโยชน์ของทรัพย์สินทางปัญญา เกิดจิตสำนึกและค่านิยมในการใช้สินค้าและบริการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

4. การปราบปรามสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้กรมทรัพย์สินทางปัญญา กรมตำรวจ กรมศุลกากร เอกชนเจ้าของสิทธิ

ปัญหาการพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาในอุตสาหกรรมยานยนต์

ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นมาก คือ การละเมิดเครื่องหมายการค้า การละเมิดสิทธิบัตรการออกแบบ และลิขสิทธิ์ นั้น มีสาเหตุหลักมาจาก

1. ผู้ประกอบการขาดความรู้และความเข้าใจระบบทรัพย์สินทางปัญญาไม่เข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับ เนื่องจากไม่ได้รับข่าวสาร ข้อมูล หรือการให้การศึกษา ทั้งที่เป็นประเด็นซึ่งมีความสำคัญในระดับนานาชาติ

2. ขาดการสร้างสรรค์และการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เมื่อเปรียบเทียบงบประมาณที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา และจำนวนการจดสิทธิบัตรในด้านยานยนต์และชิ้นส่วนของไทยแล้ว ถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา หรือญี่ปุ่นซึ่งจะเน้นการพัฒนาและวิจัยภายในประเทศแล้วใช้ต่างประเทศเป็นฐานการผลิต

3. ข้อจำกัดในอุตสาหกรรมซึ่งขาดการพัฒนาและออกแบบเอง โดยเป็นผู้รับจ้างผลิตตามแบบจากต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นการละเมิดสิทธิบัตร หรือนำไปดัดเครื่องหมายการค้าปลอม

4. การแข่งขันภายในอุตสาหกรรมสูง ทำให้ขาดการนำเรื่องทรัพย์สินทางปัญญามาหารือกันในวงการอุตสาหกรรมเท่าที่ควร ทั้งที่เป็นประเด็นที่สำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม

ตัวอย่างคดีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งทางบริษัท GM ของสหรัฐอเมริกาได้ฟ้องร้องบริษัท Cherry ผู้ผลิตรถมินิคาร์ QQ ของจีนว่า ลอกแบบรถรุ่น Spark (หรือ Daewoo Matiz) ในปี พ.ศ. 2545 เมอร์ได้มีความพยายามเจรจากับบริษัทแดวูที่กำลังจะล้มละลายในขณะนั้น เพื่อซื้อสิทธิในการผลิตรถยนต์บางรุ่นของแดวู ก่อนหน้าการซื้อกิจการรถยนต์แดวูโดยเจเนอรัลมอเตอร์ (จีเอ็ม) แต่การเจรจาของเมอร์ไม่เป็นผลสำเร็จ และจีเอ็มได้เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่เกินกึ่งหนึ่งในกิจการรถยนต์แดวู แต่หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2546 ทางเมอร์ได้เริ่มผลิตรถยนต์เมอร์ คิวคิว ที่ดูเหมือนกับรถยนต์แดวู มาทิส (Daewoo Matiz) ในขณะนั้นเป็นอย่างมากทำให้ทางจีเอ็มฟ้องร้องเมอร์ด้วยข้อกล่าวหาว่าลอกเลียนแบบ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547 แต่ในที่สุด จีเอ็มถอนการฟ้องร้อง

การแก้ไขปัญหาที่สำคัญเพื่อการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาในการพัฒนาระบบ IPR ของประเทศไทยให้สอดคล้องกับแนวทางของประเทศต่างๆ คือ

1. การควบคุมพรมแดนที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึงของศุลกากร
2. การสร้างกรอบความร่วมมือระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทรัพย์สินทางปัญญา เจ้าหน้าที่สืบสวน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศุลกากร เพื่อควบคุมการนำเข้า-ส่งออก

3 การฝึกสอนเจ้าหน้าที่ทั้งผู้มีอำนาจเกี่ยวกับสิทธิบัตร และการสืบสวน

ปัจจุบันกรมศุลกากรมีอำนาจดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดหากตรวจพบการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาในพื้นที่รับผิดชอบ ณ จุดนำเข้า – ส่งออก (Border Control) โดยมีอำนาจจับกุมและดำเนินคดีกับผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา 2 ประเภท คือ เครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ ซึ่งมีกฎหมายที่ระบุนำเข้าหรือส่งออก เป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรในมาตรา 27 แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2469

ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ.

การจัดตั้งระบบผ่านแดนของศุลกากรอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS) เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรปภายใต้โครงการ ASEAN-EU Program for Regional Integration Support Phase II โดยการส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความช่วยเหลือกับสำนักเลขาธิการอาเซียนในการพัฒนาระบบผ่านแดนของศุลกากรจึงต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากรให้สอดคล้องกับ AEC ซึ่งจะกล่าวเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา มีดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. (ว่าด้วยการอนุวัติการให้ เป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง)

มาตรา 3 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็นวรรค 25 – 27 ของมาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469

คำว่า “ของถ่ายยานพาหนะ” หมายความว่า ของที่มีการขนถ่ายภายใต้การควบคุมของศุลกากรโดยปฏิบัติพิธีการศุลกากรยื่นใบขนสินค้า ซึ่งของดังกล่าวนี้ได้มีการขนถ่ายจากยานพาหนะที่ขนส่งของเข้ามาไปยังยานพาหนะที่ขนส่งของออกไป ทั้งนี้ การขนถ่ายของดังกล่าวต้องอยู่ในเขตที่ทำการศุลกากรแห่งเดียวกัน

คำว่า “ของผ่านแดน” หมายความว่า ของที่ขนส่งผ่านราชอาณาจักรโดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งของดังกล่าวอยู่นอกราชอาณาจักร และของดังกล่าวอาจมีการขนถ่ายเพื่อเปลี่ยนยานพาหนะ การเก็บรักษาในคลังสินค้า การเปลี่ยนภาชนะบรรจุ หรือการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งก็ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใด ๆ ของของนั้นในราชอาณาจักร

คำว่า “การผ่านแดน” หมายความว่า การขนส่งของผ่านแดนจากท่าหรือที่ของที่ทำ การศุลกากรแห่งหนึ่งไปยังท่าหรือที่ของที่ทำ การศุลกากรอีกแห่งหนึ่งเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของศุลกากร

มาตรา 4 ให้ยกเลิกมาตรา 11 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 17) พ.ศ.2543

มาตรา 5 ให้ยกเลิกมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 8) พระพุทธศักราช 2480 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ.2548 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 15 ผู้ควบคุมอากาศยานทุกลำที่บรรทุกของมาแต่ภายนอกราชอาณาจักร ต้องทำรายงานอันถูกต้องยื่นต่อพนักงานศุลกากร ตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลา ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด และให้ผู้ควบคุมยื่นสมุดปูม และบัญชีรายชื่อคนโดยสาร และบัญชีของทั้งปวงที่บรรทุกมา บัญชีนั้นต้องได้ลงลายมือชื่อพนักงานศุลกากรประจำสนามบินที่บรรทุกของก่อนเข้ามาในราชอาณาจักร และถ้าอากาศยานลำใดมาถึงสนามบินศุลกากร มีของต่างประเทศที่ประสงค์จะส่งออก หรือจะขนขึ้น ณ ที่อื่นภายในราชอาณาจักร ผู้ควบคุมจะต้องแถลงข้อความว่าด้วยของนั้น ๆ ลงไว้ในรายงานด้วย

ผู้ควบคุมอากาศยานใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และบรรดาของที่มีได้ทำรายงานยื่นไว้โดยถูกต้องนั้น ให้ยกไว้จนกว่าจะได้รายงานให้ถูกต้อง หรือจนกว่าจะได้อธิบายเหตุที่ทำการขาดตกบกพร่องนั้นให้เป็นที่พอใจของอธิบดี

อากาศยานใดมิได้บรรทุกของ ไม่ต้องทำรายงานตามมาตรานี้ แต่ต้องยื่นสมุดปูม เพื่อพนักงานศุลกากรตรวจและสลักหลัง”

มาตรา 6 ให้ยกเลิกมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ.2548 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 38 เรือทุกลำไม่ว่าจะเป็นเรือประเภทใด ซึ่งมาแต่ภายนอกราชอาณาจักร นายเรือต้องทำรายงานอันถูกต้องยื่นต่อพนักงานศุลกากร และแสดงใบทะเบียนเรือเพื่อตรวจสอบ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

เรือลำใดมาถึงท่าและมีสินค้าต่างประเทศที่ประสงค์จะส่งออก หรือจะขนขึ้น ณ ที่อื่นภายในราชอาณาจักร นายเรือต้องแถลงข้อความว่าด้วยสินค้านั้น ๆ ลงไว้ในรายงานด้วย และถ้าเรือลำนั้นจะเดินต่อไปยังท่าอื่นภายในราชอาณาจักร นายเรือจะต้องมีสำเนาเดินทางซึ่งพนักงานศุลกากรรับรองแล้ว และจะต้องแสดงสำเนาเมื่อยื่นรายงานขาเข้า ณ ท่าอื่นด้วย โดยจะต้องปฏิบัติเช่นนี้ทุก ๆ ท่าจนกว่าเรือนั้นจะได้ออกพ้นไป หรือจนกว่าจะได้ถ่ายสินค้าต่างประเทศออกจากเรือหมด แล้วแต่กรณี

ถ้ามีการกระทำผิดตามมาตรานี้ด้วยประการใด ๆ นายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท และบรรดาของที่มีได้ทำรายงานยื่นไว้โดยถูกต้องนั้น ให้กักไว้จนกว่าจะได้รายงานให้ถูกต้อง หรือจนกว่าจะได้อธิบายเหตุที่ทำการขาดตกบกพร่องนั้นให้เป็นที่น่าพอใจของอธิบดี”

มาตรา 7 ให้ยกเลิกมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 51 ให้นายเรือทุกลำซึ่งบรรทุกสินค้าขาออก ยื่นหรือจัดให้ตัวแทนยื่นบัญชีรายชื่อสินค้าสำหรับเรือ โดยมีรายละเอียดแห่งสินค้าตามที่ระบุไว้ในบัญชีสินค้าขาออกของศุลกากรและแสดงใบรับรองสินค้าต่อศุลกากรสถานตามแบบหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ถ้ามีการกระทำผิดตามมาตรานี้ด้วยประการใด ๆ นายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

มาตรา 8 ให้ยกเลิกมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 58 ของเข้ามาเพื่อผ่านแดนออกนอกราชอาณาจักร หรือของถ่ายยานพาหนะโดยการลำเลียงถ่ายของจากยานพาหนะใดไปยังยานพาหนะอื่นใด ไม่ว่าจะดำเนินการโดยผู้นำของผ่านแดนหรือผู้ขอถ่ายยานพาหนะเองก็ดี หรือผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าวก็ดีจะต้องยื่นใบขนสินค้า และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ระยะเวลา วิธีการควบคุมตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ของตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายที่ควบคุมการนำเข้า การส่งออก หรือการครอบครอง เว้นแต่จะมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้โดยเฉพาะว่าจะควบคุมของเช่นนั้น

ของผ่านแดนและของถ่ายยานพาหนะตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบในอันที่จะต้องเสียค่าภาษี หากผู้ขนส่งของดังกล่าวได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด”

มาตรา 9 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็นมาตรา 58/1 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469

“มาตรา 58/1 พนักงานศุลกากรอาจดำเนินการใด ๆ เพื่อการตรวจสอบ ตรวจสอบค้นของใด ๆ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ที่อยู่ในเรือหรือยานพาหนะอื่น หรืออยู่ในคอนเทนเนอร์ หรือหีบห่ออย่างอื่น หรือภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมง จะมีของใด ๆ อยู่ในเรือ หรือยานพาหนะอื่น หรืออยู่ในคอนเทนเนอร์ หรือหีบห่ออย่างอื่น เพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยไม่ต้องมีหมายค้น หากพนักงานศุลกากรมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า

- (1) ของนั้นเกี่ยวเนื่องหรือมีไว้เพื่อใช้สำหรับการก่อการร้าย หรือ
- (2) ชนิดของหรือการขนส่ง หรือการขนถ่ายของดังกล่าว เป็นไป
ในทางฝ่าฝืนความมั่นคง สันติภาพและความปลอดภัยระหว่างประเทศ หรือ
- (3) ของนั้น เป็นของที่หลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงว่าด้วยถิ่น
กำเนิดสินค้าหรือที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ของตามวรรคหนึ่ง (1) หรือ (2) หรือ (3) นั้น ให้รับเสียสิ้น โดยมีพักต้องคำนึง
ว่าบุคคลใดจะต้องรับโทษหรือไม่

ของตามวรรคหนึ่ง (1) หรือ (2) หรือ (3) อธิบดีอาจสั่งให้ทำลายเสีย โดยวิธีการที่
ปลอดภัยต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม หรือให้ส่งกลับออกไปโดยพลัน หรืออาจสั่ง
ให้ดำเนินการใด ๆ ตามสมควรเพื่อให้เป็นของไร้โทษทุจริต จนเป็นที่พอใจก็ได้ โดยนายเรือหรือ
ผู้ควบคุมยานพาหนะอื่นหรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น”

ต่อมาได้มีการเสนอร่างแก้ไขมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร 2469
เพื่ออนุวัติกฎหมายให้สอดคล้องกับนโยบายการป้องปราบการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และ
เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการค้า ซึ่งเป็นการรวมพระราชบัญญัติศุลกากร 2469 และแก้ไข
ร่างพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับต่าง ๆ มารวมไว้ในฉบับเดียวกัน โดยเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
กับทรัพย์สินทางปัญญา ดังนี้

มาตรา 162 ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด
หรือของต้องห้าม หรือสินค้าละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากร
โดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร กิติ หรือส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกราชอาณาจักร
กิติ หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปกิติ หรือย้าย
ถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือหรือยานพาหนะ ทำเทียบเรือ
โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตกิติ หรือให้ที่อาศัยเก็บ
หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านั้นกิติ หรือเกี่ยวข้อง
ด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำอย่างใดแก่ของเช่นว่านั้นกิติ หรือ
เกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร
หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยง บทกฎหมาย และข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การ
นำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และ การส่งมอบของโดยหลีกเลี่ยง
การเสียค่าอากรสำหรับของนั้น ๆ กิติ หรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัด อันเกี่ยวแก่ของนั้นกิติ
มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินห้าเท่าราคาของ ซึ่งได้รวม ค่า
อากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ให้ถือว่าเป็นความผิดโดยมีพักต้องคำนึงว่า
ผู้กระทำความผิดเจตนาหรือไม่

ของใด ๆ อันเนื่องด้วยความผิดตามมาตรานี้ให้ริบเสียสิ้นโดยมิพักต้องคำนึงว่าบุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษหรือไม่

ทางด้านหน่วยงานเอกชนได้มีความเห็นว่ามีบทลงโทษของทางตุลาการที่สูงเกินควร กรมตุลาการเห็นเป็นวาระเร่งด่วนในการแก้ไขกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการค้าเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อระบบการค้าเสรีจึงได้เสนอร่างเพื่อแก้ไขอัตราโทษ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติตุลาการ (ฉบับที่..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษ จำนวนเงินในการงดการเรียกเก็บ และจำนวนเงินที่เรียกเก็บเพิ่ม)

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติตุลาการ พุทธศักราช 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติตุลาการ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2490 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 27 ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับสำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งแต่ไม่เกินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งหรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกราชอาณาจักร หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไป หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านั้น หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านั้น

(2) นำหรือพาของเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งหรือพาของออกไปนอกราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้น

(3) นำหรือพาของเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งหรือพาของออกไปนอกราชอาณาจักร หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามาหรือส่งออกไป โดยหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมาย และข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ”

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความในมาตรา 27 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติตุลาการ พุทธศักราช 2469 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติตุลาการ (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2548 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 27 ทวิ ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจําหน่าย หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งของอันตนรู้ว่า เป็นของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือ

ของต้องห้าม หรือที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยยังไม่ได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องก็ดี หรือเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงอากร ข้อจำกัดหรือข้อห้ามอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งแต่ไม่เกินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ”



บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ในต่างประเทศ

3.1 พันธกรณีตามข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIPs)

ข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIPs) เป็นความตกลงร่วมกันของประเทศภาคีในแกตต์ GATT ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันอย่างสูงจากประเทศที่พัฒนาแล้ว อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา เพื่อให้เกิดการร่วมมือในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ประเด็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาถือว่าเป็นหัวข้อใหม่ของการเจรจาการค้าของ แกตต์ GATT บทบัญญัติในข้อ 20 (ดี) ของความตกลงแกตต์ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า การคุ้มครองสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ ต้องไม่ทำให้เกิดเป็นอุปสรรคสำหรับการค้าเสรี ระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม โดยความเป็นจริงแล้ว การเจรจารอบอุรุกวัยมิได้เป็นครั้งแรกที่ ประเด็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาได้ถูกเสนอเข้าสู่การเจรจาการค้าพหุภาคีของแกตต์ ใน การเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโตเกียว (Tokyo Round) ระหว่างปี พ.ศ. 2516 ถึง พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็น การเจรจาการค้าในรอบก่อนหน้ารอบอุรุกวัย ประเทศสมาชิกซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วบาง ประเทศ ได้เคยเสนอให้มีการจัดทำ "ความตกลงว่าด้วยการต่อต้านสินค้าปลอมแปลง" (Anti-Counterfeiting Code) ขึ้นเพื่อจัดการปลอมแปลงและลอกเลียนสินค้าให้หมดลงสิ้นไป แต่ไม่ ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งในการเจรจารอบอุรุกวัย ประเด็นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจึงได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ มีเหตุผลมาจากการที่ทรัพย์สินทางปัญญาได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญ ในทางเศรษฐกิจของประเทศที่พัฒนาแล้ว และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative advantages) ในการแข่งขันในตลาดการค้าโลก และการที่ประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นผู้ตามในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมักจะฉกฉวยเอาเทคโนโลยีและทรัพย์สินทางปัญญาที่คิดค้นโดยประเทศที่พัฒนาแล้วไปใช้สอยโดยไม่ อนุญาตและไม่จ่ายค่าตอบแทน ได้ทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วเสียเปรียบและเรียกร้องให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเข้มงวด

ข้อตกลง TRIPs ดังกล่าวนี เกิดขึ้นเมื่อการเจรจารอบอุรุกวัย (Uruguay Round) ได้สิ้นสุดลง ซึ่งก็ใช้เวลานานเกือบแปดปีเต็มโดยการเจรจาได้สิ้นสุดลงเมื่อ พ.ศ. 2537 โดยประเทศสมาชิกในแกตต์ (GATT) จำนวน 125 ประเทศ และการประชุมเจรจาที่ได้ยุติลงนี้ ก่อให้เกิดความตกลงร่วมกันในเรื่องที่สำคัญต่อทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าของโลก นั่นก็คือ

¹ วราภรณ์ ตงยั้ง, "ปัญหาการให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา", บทบัณฑิตย เล่มที่ 54 ตอน 1 (1 มีนาคม 2541): 113-123.

1. มีการตกลงกันจัดตั้งองค์การการค้าโลก หรือที่เรียกว่า World Trade Organization (WTO)
2. มีการตกลงร่วมกันในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือที่เรียกว่า Agreement On Trade Related Aspects Of Intellectual Property Rights (TRIPs)
3. มีการจัดตั้งองค์การระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Body) ขึ้นมาเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงต่าง ๆ รวมถึงข้อตกลงเรื่องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ที่เกี่ยวกับการค้า

จากความตกลงร่วมกันใน 3 ข้อข้างต้นนี้ การตกลงร่วมกันในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า หรือที่เรียกว่า "TRIPs" เป็นความตกลงที่สวนกระแสความต้องการของ ประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากประเทศที่ยากจนโดยส่วนใหญ่ต่างต้องการมีเสรีภาพในอินเทอร์เน็ตที่จะ กำหนดนโยบายและมาตรการในการดูดซับ และถ่ายโอนเทคโนโลยีจากต่างประเทศ แต่ข้อตกลง ทริปส์ (TRIPs) ได้จำกัดเสรีภาพของประเทศกำลังพัฒนาในเรื่องดังกล่าวลงอย่างสิ้นเชิง โดย TRIPs ได้กำหนดมาตรฐานของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทุกลักษณะ โดยได้กำหนดหลัก เกณฑ์และมาตรฐานขั้นต่ำ² ของการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ เพื่อให้รัฐภาคีนำไปปฏิบัติและบัญญัติไว้ในกฎหมายภายในของรัฐภาคีนั้นๆ นอกจากนี้ TRIPs ยังวางบรรทัดฐานเกี่ยวกับเรื่องขอบเขตของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ ภาคี และที่สำคัญซึ่งถือเป็นสาเหตุหนึ่งของการผลักดันให้เกิดข้อตกลง TRIPs นี้ก็คือ การบังคับใช้ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ

เรื่องการบังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญานั้น ข้อตกลง TRIPs ได้วางมาตรฐานการอันเป็นหลักการพื้นฐานไว้หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางการบริหารหรือมาตรการ ทางศาล และมาตรการหนึ่งซึ่งรัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องอนุวัติกฎหมายให้สอดคล้องกับ TRIPs นั่นก็คือ มาตรการระงับกับการปล่อยสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มาตรการกักสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ของเจ้าหน้าที่ศุลกากร

มาตรการระงับการปล่อยสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร หรือมาตรการกักสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ที่กล่าวข้างต้น เป็นมาตรการที่

² มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards) หมายความว่า รัฐภาคีใดจะให้การคุ้มครองทรัพย์สินทาง ปัญญาในระดับที่ต่ำกว่าบัญญัติในความตกลง TRIPs ไม่ได้ แต่อาจคุ้มครองในระดับที่สูงกว่าได้ ภายใต้เงื่อนไขว่า การคุ้มครองในระดับที่สูงกว่านั้น จะต้องไม่ขัดแย้งกับหลักการและบทบัญญัติของความตกลง TRIPs

TRIPS ได้ วางกรอบไว้ในภาค 3 ส่วนที่ 4 ข้อ 51 ถึง ข้อ 60 โดยกำหนดให้บรรดาประเทศสมาชิกจัดทำมาตรการ การพิเศษเกี่ยวกับมาตรการ ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ซึ่งมีข้อกำหนดดังนี้

ข้อ 51 การกักสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร

ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้บรรดาประเทศภาคีสมาชิกสามารถเลือกใช้ กระบวนการ โดยผ่านองค์กรทางศาลหรือองค์กรทางฝ่ายบริหารก็ได้ ในการที่จะให้สิทธิผู้ทรง สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ยื่นคำขอเพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรระงับการปล่อยสินค้าที่ผู้ทรงสิทธิ มีเหตุผลหรือมีหลักฐานว่า อาจมีการนำเข้าสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือมีการละเมิด ลิขสิทธิ์ หรือการละเมิดอื่น ๆ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับในส่วนการส่งออกข้อกำหนด นี้ มิได้บัญญัติไว้ในลักษณะบังคับ แต่บัญญัติไว้เพียงเป็นข้อเสนอแนะให้ประเทศภาคีสมาชิกอาจ กำหนดให้มีกระบวนการ อย่างเดียวกันนี้ได้

ข้อ 52 การยื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่

ได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ทรงสิทธิในการใช้สิทธิ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจทางศุลกากรระงับการปล่อยสินค้านั้น ผู้ทรงสิทธิจะต้องจัดพยานหลักฐานเพียงพอเพื่อ แสดงให้เห็นที่พอใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจว่ามีการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ทรง สิทธิจริง และผู้ทรงสิทธิจะต้องระบุลักษณะสินค้าโดยละเอียดเพียงพอที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ ศุลกากรสามารถจำแนกสินค้าดังกล่าวได้โดยง่าย

ข้อ 53 หลักทรัพย์หรือหลักประกัน

ได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อหลักประกันไว้ 2 ประการ คือ

1) หลักประกันความเสียหายต่อผู้ถูกกล่าวหาว่าละเมิด

ข้อกำหนดนี้ ได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจระงับการปล่อย สินค้า มีอำนาจให้ผู้ทรงสิทธิ ซึ่งขอใช้สิทธิระงับการปล่อยสินค้าต้องวางหลักทรัพย์หรือ หลักประกันที่เพียงพอที่จะคุ้มครองจำเลยและเจ้าหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิโดยมิชอบ แต่การกำหนดให้วางประกัน

ความเสียหายนี้จะต้องไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการขอใช้กระบวนการเหล่านี้

2) หลักประกันความเสียหายต่อผู้ทรงสิทธิ

หลักประกันความเสียหายต่อผู้ทรงสิทธินั้น ข้อกำหนดนี้ ได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิก กำหนดให้มีกระบวนการคุ้มครองความเสียหายของผู้ทรงสิทธิ ในกรณีเจ้าหน้าที่ศุลกากรได้ ระงับการปล่อยสินค้าที่เกี่ยวข้อง ข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม สิทธิบัตร การออกแบบวงจรรวม หรือข้อสนเทศที่ไม่เปิดเผย หากการระงับการปล่อยสินค้านี้ ได้อาศัยคำวินิจฉัย ซึ่งไม่ใช่คำ วินิจฉัยขององค์กรทางศาลหรือองค์กรอิสระเช่นศาล และระยะเวลาการพิสูจน์ในชั้นตอน ณ จุด นำเข้า-ส่งออก สิ้นสุดลง ผู้นำเข้ามีสิทธิที่จะขอให้ปล่อยสินค้าที่ถูกระงับการปล่อยได้ โดยผู้นำ เข้าต้องวางหลักทรัพย์ในจำนวนเพียงพอที่จะคุ้มครองผู้ทรงสิทธิไว้ต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ แต่ หลักทรัพย์นี้ จะต้องไม่ลดทอนการเยียวยาความเสียหายอื่นใด ซึ่งผู้ทรงสิทธิสามารถเรียกร้อง

ได้และจะต้องคืนหลักทรัพย์แก่เจ้าของ หากผู้ทรงสิทธิไม่สามารถดำเนินการภายในกำหนดเวลาอันสมควร เพื่อพิสูจน์การละเมิดสิทธินั้น

ข้อ 54 การแจ้งการระงับ

ได้กำหนดหลักเกณฑ์การแจ้งการกักสินค้าให้ผู้นำเข้า และผู้ยื่นคำขอทราบในทันทีที่มีการกักสินค้าเกิดขึ้น

ข้อ 55 กำหนดเวลาของการระงับ

ได้กำหนดระยะเวลาในการกักสินค้าของเจ้าหน้าที่ศุลกากรไว้ไม่เกิน 10 วันทำการ เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอกักสินค้าไปดำเนินการกระบวนการทางศุลกากรและระยะเวลาดังกล่าวขยายได้อีก 10 วันทำการ รวมทั้งให้สิทธิผู้ถูกกักสินค้าในการที่จะร้องขอให้มีการพิจารณาทบทวนการกักสินค้าอีกครั้ง

ข้อ 56 การชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้นำเข้าและเจ้าของสินค้า

ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่จะมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอกักสินค้าจ่ายเงินจำนวนที่เหมาะสมเพื่อชดเชยค่าเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการกักสินค้าโดยผิดพลาดแก่ผู้นำเข้า ผู้รับสินค้า และเจ้าของสินค้า

ข้อ 57 สิทธิในการตรวจสอบและข้อสนเทศ

ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ต้องมีอำนาจในการให้โอกาสที่เพียงพอแก่ผู้ทรงสิทธิในการจัดการตรวจสอบสินค้าใด ๆ ที่ถูกกักโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร เพื่อพิสูจน์การอ้างสิทธิของตน และเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเช่นเดียวกันที่จะให้โอกาสแก่ผู้นำเข้าในการตรวจสอบสินค้าภายหลังถูกกักเพื่อพิสูจน์อ้างสิทธิของตนด้วย

ข้อ 58 การดำเนินการโดยอำนาจหน้าที่

ได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการในการที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะสามารถเริ่มต้นด้วยตนเองในการตรวจสอบสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา หลักเกณฑ์เรื่องการให้ผู้ทรงสิทธิให้ข้อมูลเพื่อดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อกักสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ การแจ้งคำสั่งกักสินค้าให้แก่ผู้นำเข้าและผู้ทรงสิทธิทราบ และการยกเว้นความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ศุลกากร

ข้อ 59 การเยียวยาความเสียหาย

ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการทำลายหรือจำหน่ายทิ้งซึ่งสินค้าละเมิดภายหลังจากที่มีการกักสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรแล้ว และให้อำนาจในการที่จะไม่อนุญาตให้มีการส่งออกสินค้าละเมิดไปต่างประเทศอีกครั้งในสภาพเดิมหรือนำสินค้านี้ดังกล่าวผ่านพิธีการศุลกากรต่างจากเดิม เว้นแต่ในสถานการณ์พิเศษ

ข้อ 60 การนำเข้าที่มีปริมาณเล็กน้อย
ได้กำหนดหลักเกณฑ์การยกเว้นการนำเข้าปริมาณเล็กน้อย และไม่ใช้
ลักษณะในเชิงพาณิชย์

3.2 กฎหมายศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาขององค์การศุลกากรโลก

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบดูแลในเรื่องนำเข้า-ส่งออก การผ่านแดนของสินค้า โดย ปกติประเทศต่างๆ จะกำหนดให้พนักงานศุลกากรเป็นผู้รับผิดชอบ ดังนั้นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดดังกล่าว โดยทั่วไปจึงมอบหมายให้พนักงานศุลกากรเป็นผู้รับผิดชอบ

จุดนำเข้า-ส่งออก เป็นจุดแรกของการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศได้พัฒนาไปสู่ระบบสากลมากขึ้นกระบวนการทางศุลกากรของแต่ละประเทศจึงต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรและระบบงาน เพื่อให้กระบวนการทางศุลกากรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยมีชุดประสงค์ให้ระบบศุลกากรของแต่ละประเทศเป็นมาตรฐานเดียวกัน จุดมุ่งหมายดังกล่าวได้ก่อให้เกิดอนุสัญญาจัดตั้งคณะมนตรีความร่วมมือทางศุลกากร (Customs Cooperation Council = CCC) ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization = WCO) ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้ความร่วมมือของศุลกากรนานาชาติ เพื่อเป็นองค์การระหว่างประเทศในอันที่จะบริหารศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและนำเสนอวิธีปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของระบบศุลกากร จัดเตรียมอนุสัญญาระหว่างประเทศ และให้คำแนะนำในการตีความ และการใช้ออนุสัญญาให้คำแนะนำด้านศุลกากรแก่รัฐบาลประเทศต่างๆ ตลอดจนให้ความร่วมมือกับองค์การภาครัฐระหว่างประเทศ³ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การศุลกากรโลก เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2515 ทำให้ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามกรอบวิธีขององค์การศุลกากรโลก ดังนั้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก จึงจำเป็นต้องศึกษากฎวิธีปฏิบัติภายใต้กรอบขององค์การศุลกากรโลกด้วย ในส่วนนี้จึงขอแนะนำเค้าโครงสำหรับการออกกฎหมาย กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานศุลกากรในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า ส่งออก มากล่าวถึง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

³ กรมศุลกากร, สำนักแผนภาษี, "องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization)," เอกสารแนะนำความเป็นมาขององค์การศุลกากรโลก, ธันวาคม 2541.

หลักการพื้นฐานขององค์การศุลกากรโลก (WCO)

1. ประเทศภาคีต้องยอมรับว่าบทบาทของศุลกากรสามารถสนับสนุนได้ อย่างมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแต่บทบาทของศุลกากรต้องถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยกระบวนการทางศุลกากรต้องไม่เป็นการขัดขวางการเคลื่อนไหลของสินค้า อันจะเป็นผลให้เกิดการกีดกันทางการค้าได้

2. ประเทศภาคีสมาชิกต้องค้ำประกันว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์ เป็นผู้ได้รับการตอบสนองเป็นบุคคลแรกสำหรับการใช้มาตรการ ณ จุดนำเข้าส่งออก จึงต้องมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ศุลกากรทราบว่าใครเป็นผู้มีสิทธิและเป็นผู้ได้รับการคุ้มครอง ดังนั้นบทบาทของศุลกากรจึงมีส่วนสนับสนุนอย่างจำกัด

3. ขอบเขตและผลการแทรกแซงของศุลกากร ต้องค้ำประกันถึงบุคลากรของศุลกากร ดังนั้น รูปแบบการบัญญัติกฎหมายเพื่อการคุ้มครอง ณ จุดนี้ จึงควรจัดไว้เป็น ขั้นตอนของทางเลือก ประเทศภาคีสมาชิกสามารถที่จะเลือกระดับซึ่งเหมาะสมกับการบัญญัติกฎหมายของแต่ละประเทศ

4. ประเทศภาคีสมาชิกต้องค้ำประกันว่าการละเมิดใดๆ เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยการนำเข้าและส่งออกหรือการปลอมแปลงเครื่องหมายการค้า ควรจะได้รับโทษเท่าเทียมกับการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ของภาคีสมาชิก

การระงับการปล่อยสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร

องค์การศุลกากรโลกแนะนำประเทศภาคีสมาชิกบัญญัติกฎหมายให้ผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญายื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร เพื่อระงับการปล่อยสินค้าและพิสูจน์ว่าสินค้านำเข้านั้นละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของตนหรือไม่ ส่วนสินค้าส่งออกและสินค้าผ่านแดน องค์การศุลกากรโลกให้ทางเลือกสำหรับ สมาชิกที่จะบัญญัติกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากรหรือไม่ก็ได้ และบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องกำหนดเงื่อนไขที่เพียงพอให้ผู้ทรงสิทธิปฏิบัติ เพื่อคุ้มครองผู้นำเข้าผู้ส่งออกและเจ้าของสินค้าที่สุจริต⁴

เงื่อนไขที่ต้องกำหนด

องค์การศุลกากรโลก แนะนำประเทศภาคีสมาชิกให้กำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้ทรงสิทธิจะต้องปฏิบัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ทรงสิทธิต้องแสดงหลักฐานเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งยังมีผลคุ้มครองอยู่

ผู้ทรงสิทธิต้องแสดงหลักฐานประกอบ เพื่อใช้แสดงว่ามี การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา โดยหลักฐานดังกล่าวอาจประกอบด้วยหลักฐานดังนี้

⁴ Article 1-4 : Draft Model for National Legislation to give The Customs Powers to Implement the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

- 1) ชื่อและที่อยู่ของธุรกิจ ของผู้นำเข้าที่ถูกกล่าวหาว่าทำการละเมิด
- 2) รายละเอียดอย่างเพียงพอของสินค้าที่ต้องสงสัยเพื่อที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากรจะสามารถตรวจสอบได้
- 3) ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดของสินค้าที่ต้องสงสัย
- 4) ประเทศที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์สินค้าที่ต้องสงสัย
- 5) ชื่อและที่อยู่ของธุรกิจของบุคคลต่างชาติ หรือธุรกิจที่มีอยู่จริงของผลิตภัณฑ์นั้น การจัดทำหมายของสินค้าที่ต้องขออนุญาต
- 6) รายละเอียดการขนส่ง
- 7) ท่าหรือจุดที่จะมีการนำเข้าส่งออกหรือคาดว่าจะมีการนำเข้า

ส่งออก

- 8) วันที่คาดว่าจะมีการนำเข้าส่งออก
- 9) พิภักดิ์อัตราศุลกากรระบบ Harmonized ถ้าทราบ (ระบบพิภักดิ์ Harmonized เป็นระบบการจำแนกประเภทสินค้าขององค์การศุลกากรโลก ซึ่งเป็นมาตรฐานที่นานาประเทศนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการสถิติและจัดเก็บภาษีศุลกากร)

ผู้ทรงสิทธิต้องอธิบายอย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับสินค้าของตนและอาจต้องส่งตัวอย่างสินค้าให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร โดยอาจมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ตัวอย่างสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนหรือลิขสิทธิ์หรือสำเนาภาพถ่าย หรือภาพจำลอง เป็นต้น
- 2) แหล่งกำเนิดที่แท้จริงของสินค้าและผลิตภัณฑ์
- 3) ชื่อและที่อยู่ของธุรกิจของบุคคลต่างชาติหรือธุรกิจที่มีอยู่จริงของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาต

หลักทรัพย์หรือหลักประกันที่ต้องกำหนด

ในเรื่องการประกันความเสียหายอันอาจเกิดได้จากการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิต่อผู้ถูกกล่าวหาว่าทำการละเมิด องค์การศุลกากรโลกแนะนำให้ประเทศภาคีสมาชิกให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากรกำหนดเงื่อนไขในเรื่องหลักประกันให้ ผู้ทรงสิทธิต้องวางประกัน ซึ่งอาจเป็นหลักทรัพย์ หรือหลักประกันอื่นใด ในจำนวนที่เพียงพอเพื่อประกันความเสียหายทั้งที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือเกิดขึ้นแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร ทั้งนี้หลักประกันดังกล่าวจะต้องไม่มีลักษณะที่จะเป็นการขัดขวางอย่างไม่มีเหตุผลต่อการใช้สิทธิตามกระบวนการนี้ นอกจากนี้ องค์การศุลกากรโลกยังกำหนดให้บัญญัติกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร มีอำนาจสั่งการให้ผู้ทรงสิทธิจ่ายค่าเสียหายอย่างเหมาะสมในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้น⁵

⁵ Ibid., Article 8, 9,17.

ในส่วนของหลักประกันที่ผู้ทรงสิทธิควรจะได้รับนั้น องค์การศุลกากรโลกได้กำหนดให้กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาว่าทำการละเมิด อาจขอให้มีการปล่อยสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอุตสาหกรรม สิทธิบัตรการออกแบบวงจรรวม หรือข้อสนเทศที่ไม่เปิดเผย อันเนื่องจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรใช้คำวินิจฉัยในเบื้องต้น ที่มีใช้คำวินิจฉัยของศาลหรือหน่วยงานอิสระ หรือระยะเวลาที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากรสิ้นสุดลง ผู้ถูกกล่าวหาว่าทำการละเมิดจะต้องวางหลักประกันให้คุ้มครองต่อผู้ทรงสิทธิในความเสียหายที่จะเกิดขึ้นเช่นกัน และหลักประกันเช่นนี้จะต้องได้รับคืนเมื่อผู้ทรงสิทธิไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าการละเมิดจริง⁶

ระยะเวลาที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรระงับการปล่อย

กระบวนการทางศุลกากรมักจะถูกนานาประเทศนำไปใช้เป็นเงื่อนไขหรือข้อกีดกันทางการค้า โดยกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้เป็นอุปสรรคทางการค้า ซึ่งเรียกว่า ข้อกีดกันทางการค้าที่มีใช้อัตราภาษี (Non Tariff Barrier) ดังนั้น ระยะเวลาที่อยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร ณ จุดนี้ ควรจะเหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรคทางการค้า องค์การศุลกากรโลกจึงได้กำหนดช่วงเวลาระบวนการศุลกากรไว้ไม่น้อยกว่า 10 วันแต่ต้องไม่เกิน 31 วันปฏิทินหากพ้นกำหนดดังกล่าวผู้ทรงสิทธิต้องนำขึ้นสู่กระบวนการทางศาล หรือองค์กรอิสระผู้มีอำนาจชี้ขาด ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระที่จะพิจารณาต่อไป⁷

สิทธิในการตรวจสอบและรับรู้ข้อมูล

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา เป็นการโต้แย้งสิทธิระหว่างผู้ทรงสิทธิและผู้ถูกกล่าวหาว่าจะละเมิดกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร จึงต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้แสดงหลักฐานเพื่อพิสูจน์สิทธิโดยเสมอภาคองค์การศุลกากรโลกให้ประเทศภาคีสมาชิกกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากรต้อง เปิดเผยข้อมูลต่อคู่กรณีโดย

1 แจงให้ผู้ทรงสิทธิรับทราบว่ามีอำนาจทางศุลกากรยอมรับคำร้องขอของผู้ทรงสิทธิหรือไม่^๘

2 แจงให้ผู้นำเข้าส่งออก และผู้ทรงสิทธิทราบทันทีที่มีการระงับการปล่อยสินค้า พร้อมทั้งแจ้งรายละเอียดอันเกี่ยวเนื่องของสินค้านั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ตามคู่กรณี

⁶ Ibid., Article 12.

⁷ Ibid., Article 12.

3 เปิดโอกาสให้ผู้ทรงสิทธิ ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตรวจสอบหาความจริงเกี่ยวกับสินค้าที่ถูกระงับการปล่อย และอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวนำตัวอย่างสินค้าไปเพื่อตรวจสอบ ทดสอบ และวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจว่าสินค้านั้นละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่⁸

การคุ้มครองแก่หน้าที่อำนาจทางศุลกากร

การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร ในการระงับการปล่อยสินค้า อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ทรงสิทธิ และผู้ถูกกล่าวหาว่าละเมิดสิทธิ แม้ว่าจะมีการกำหนด หลักประกันสำหรับความเสียหายทั้งผู้ทรงสิทธิและผู้ถูกกล่าวหาไว้แล้วก็ตาม บางกรณีการ ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากรอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้บริโภคได้ องค์การศุลกากรโลก จึงได้กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ทางศุลกากรไม่ต้องรับผิดชอบจากการปฏิบัติหน้าที่สำหรับกรณี ต่อไปนี้

1. ความผิดพลาดอันเกิดจากการสืบค้น ตรวจสอบ สินค้าที่ละเมิดสิทธิใน ทรัพย์สินทางปัญญา

2. การปล่อยสินค้าโดยพลั้งเผลอ

3. การปฏิบัติใดๆ โดยสุจริตต่อสินค้า⁹

ทั้งนี้เพื่อมุ่งประสงค์ให้กระบวนการทางศุลกากร ณ จุดนำเข้า-ส่งออก มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่

ในส่วนที่เกี่ยวกับการริเริ่มคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ทางศุลกากรนั้น องค์การศุลกากรโลกมุ่งประสงค์ให้มาตรการนี้มีมาตรฐานสูง จึงกำหนด หลักการให้ประเทศภาคีสมาชิกให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากรปฏิบัติการเบื้องต้น ในการไต่สวนหาพยานหลักฐาน และต้องสามารถแสดงหลักฐานเพื่อพิสูจน์การละเมิดนั้นได้ รวมทั้งแนะนำให้ประ เทศภาคีสมาชิกก่อตั้งระบบที่เป็นศูนย์กลางการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับ ทรัพย์สินทางปัญญา ประเทศภาคีสมาชิกต้องคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร โดย การยกเว้นความรับผิดชอบจากความเสียหายที่เกิดขึ้น อันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดย สุจริต¹⁰

การดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่ละเมิดในทรัพย์สินทางปัญญา

ตัวสินค้าที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้น องค์การศุลกากรโลกได้กำหนด แนว ทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางศุลกากร ในกรณีที่สินค้านั้นเป็นอันยุติว่าละเมิด

⁸ Ibid., Article 9,10,13.

⁹ Ibid., Article 16.

¹⁰ Ibid., Article 19-23.

สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาไม่ว่าการยุตินั้นจะเป็นการยุติในขั้นตอนของกระบวนการบริหาร หรือโดยอำนาจศาลก็ตาม ดังนี้

- 1 ให้ทำลาย
- 2 ให้นำสินค้านั้นออกนอกช่องทางเชิงพาณิชย์
- 3 สินค้าที่ปลอมเครื่องหมายการค้าจะต้องไม่อนุญาตให้ส่งกลับออกไปนอก

ประเทศ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวไม่จำเป็นต้องชดเชยค่าเสียหายแก่เจ้าของสินค้า อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ทรงสิทธิสมควรให้ผู้ทรงสิทธิได้มีโอกาสแนะนำตามที่เห็นสมควร สำหรับการดำเนิน การเกี่ยวกับสินค้าข้างต้นด้วย¹⁹

3.3 กฎหมายศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของศุลกากรสหรัฐอเมริกา

การป้องกันสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก โดยเจ้าหน้าที่ ศุลกากรของประเทศสหรัฐอเมริกา มีมาก่อนปี 1980 แต่อย่างไรก็ตามบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการป้องกันและปราบปรามการนำเข้าสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เพิ่งจะมีการ พัฒนาอย่างจริงจัง เมื่อประมาณท้ายทศวรรษที่ 1980 หรือต้นทศวรรษที่ 1990 โดยการกระตุ้น ของความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPs) และความสำคัญในการป้องกันสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สำหรับอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากบริษัทในอเมริกามักจะพบว่าตนจะต้องแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ที่ละเมิดงานทรัพย์สินทางปัญญา ของตน โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ซอฟแวร์ (Computer Software) ซึ่งมีเทคโนโลยีที่สามารถทำสำเนาได้ง่าย และการนำเข้าสินค้าที่ทำสำเนาโดยไม่ได้รับอนุญาตซึ่งมีคุณภาพต่ำนี้ ทำให้ผู้ผลิตเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาที่แท้จริง เสียโอกาสที่จะขายผลิตภัณฑ์ของเขาให้กับลูกค้าที่นำเข้าสินค้าละเมิดคุณภาพต่ำและลูกค้าที่เป็นผู้บริโภคในสหรัฐอเมริกา

เพื่อเป็นการต่อต้านและปราบปรามการนำเข้าสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ในสหรัฐอเมริกา ผู้ถือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา จึงมุ่งให้ความสำคัญและศึกษาทำความเข้าใจกับระบบการป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่ศุลกากรโดยเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในสหรัฐมองว่า กระบวนการห้ามการนำเข้าสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของเจ้าหน้าที่ศุลกากร เป็นกระบวนการที่ใช้ค่าใช้จ่ายน้อยไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลและสามารถป้องกันการนำเข้า

บทบาทของเจ้าหน้าที่ศุลกากรในสหรัฐอเมริกาเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว ในด้าน การบันทึกข้อมูลเพื่อทำการตรวจสอบ ณ ศุลกากร คือ การบันทึกข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจจะให้ ศุลกากรทำการตรวจสอบสินค้าที่นำเข้าว่าจะละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของตนหรือไม่ โดยผู้สนใจจะทำการยื่นคำขอเพื่อตรวจสอบปีต่อปี โดยใช้ระบบยื่นแบบฟอร์มเป็นกระดาษเพื่อ บันทึกข้อมูล ทางสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า ต่อมาศุลกากรตัดสินใจเปลี่ยนแปลงการ

บันทึกสิทธิบัตรและ เครื่องหมายการค้าในกระดาษที่มีเป็นพันๆ ข้อมูลใส่ลงในแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ และมีจุดศูนย์กลางของข้อมูลอยู่ที่ศุลกากรใหญ่ และข้อมูลพื้นฐานอยู่ที่ศุลกากรทั่วสหรัฐอเมริกา ในปัจจุบันการ บันทึกข้อมูลแบบใหม่มีการเพิ่มเติมรูปแบบลักษณะของเครื่องหมายการค้าหรือการบันทึกสิทธิบัตรต่อเจ้า หน้าที่ศุลกากร ซึ่งเป็นส่วนพิเศษที่เป็นเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ศุลกากร เมื่อ เครื่องหมายการค้าประกอบด้วยรูปประดิษฐ์หรือสัญลักษณ์หรือเมื่อสิทธิบัตรมีลักษณะ 3 มิติ แทนที่จะเป็นงาน 2 มิติ นอกจากนี้ ศุลกากรยังมีการเพิ่มบริการการยื่นคำขอเพื่อบันทึกข้อมูลเครื่องหมายการค้าและสิทธิบัตรต่อศุลกากรทางอินเทอร์เน็ตอีกด้วยโดยผู้สนใจสามารถเข้าไปยัง Customs internet homepage คือ <http://www.customs.ustreas.gov> และคลิกบนช่อง CEBB (Customs Electronic Bulletin Board) เพื่อทำการบันทึกข้อมูลสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าในการขอรับความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ศุลกากร ให้ทำการตรวจสอบสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า สิทธิที่ถูกนำเข้ามายังสหรัฐอเมริกา

ศุลกากรสหรัฐถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความจริงจังต่อการต่อต้านการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากบทบัญญัติของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และข้อบังคับของศุลกากรได้มีการกล่าวถึงอำนาจ และบทบาทตลอดจนขั้นตอนในการดำเนินการที่ชัดเจนซึ่งกฎหมาย และข้อบังคับทั้งหมดสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

ก. กฎหมาย และข้อบังคับที่ใช้กับสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า

กรณีสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า นั้น กฎหมายและข้อบังคับที่บัญญัติไว้เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการดำเนินการเพื่อตรวจสอบและดำเนินการกักสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า ได้มีบัญญัติไว้ในกฎหมายเครื่องหมายการค้า (The Lanham Act) มาตรา 42 และ 43 กฎหมายพิกัตศุลกากร มาตรา 526 (Tariff Act) และ กฎศุลกากร ข้อ 19 ลำดับที่ 1-7, 11-15, 21-27 และ 46, 51-53 ดังนี้

มาตรา 42 ของกฎหมายเครื่องหมายการค้า (The Lanham Act)

บัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้ผลิตและของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยให้สิทธิแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนขัดขวางการนำเข้าสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนคล้าย หรือที่ลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้าของตน ที่จดทะเบียนไว้ อันจะก่อให้เกิดการสับสนหลงผิดในตัวสินค้าและแหล่งกำเนิดของสินค้า มาตรานี้ ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรในการกักสินค้าที่มีการนำเข้า ณ จุดนำเข้าสินค้า ยกเว้นในกรณีการนำเข้าสินค้าดังกล่าวจากต่างประเทศ ที่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนเจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถจดบันทึกแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าจดทะเบียน รวมทั้งชื่อที่อยู่ของผู้ที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าอนุญาตให้ผลิต และใช้เครื่องหมายการค้าในต่างประเทศต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากร เพื่อตรวจเช็คและกักสินค้าที่นำเข้ามายังประเทศสหรัฐอเมริกา

มาตรา 43 แห่งกฎหมายเครื่องหมายการค้า

บัญญัติห้ามนำเข้าเข้ามาในสหรัฐอเมริกา หรือผ่านเข้ามายัง ณ ด้านศุลกากร ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าอันเป็นที่จ หรือที่ใช้เครื่องหมายที่จะก่อให้เกิด การ สับสนหลงผิดในหมู่สาธารณชนผู้ซื้อในเรื่องคุณภาพ แหล่งกำเนิด ความเป็นเจ้าของของ สินค้า ที่ปรากฏว่าต้องห้ามตามมาตรานี้จะถูกปฏิเสธการนำเข้าและอาจจะถูกยึดไว้ภายใต้ กฎหมายศุลกากร อย่างไรก็ตามมาตรานี้ให้โอกาสเจ้าของสินค้า ผู้นำเข้า หรือผู้รับสินค้ามีสิทธิ โต้แย้งหรืออุทธรณ์การกระทำดังกล่าวภายใต้กฎหมายศุลกากรได้ และให้สิทธิแก่ผู้เสียหายใน การดำเนินคดี และเรียกร้องค่าเสียหายในทางแพ่งจากผู้ละเมิดด้วย

มาตรา 526 แห่งกฎหมายพิกิตศุลกากร

บทบัญญัติตามกฎหมายศุลกากร มาตรา 526 นี้ บัญญัติห้ามการนำเข้าสินค้า หรือฉลาก สัญลักษณ์ การพิมพ์ บรรจุภัณฑ์ กระดาษห่อ หรือภาชนะ ที่ติดเครื่องหมายการค้า ที่เป็นของ ประชาชนของสหรัฐอเมริกา หรือบริษัท หรือสมาคม ที่ก่อตั้งหรือดำเนินการภายใน สหรัฐอเมริกา และเครื่องหมายดังกล่าวได้จดทะเบียนที่สำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมาย การค้าโดย บุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในสหรัฐอเมริกาภายใต้บทบัญญัติของมาตรา 81 ถึง 109 ของ กฎหมายเครื่องหมายการค้า และสำเนาของหนังสือรับรองการจดทะเบียนได้ยื่นไว้กับ เลขาธิการกองการคลัง เว้น แต่ผู้นำเข้าสินค้าเหล่านั้นจะมีหนังสือยินยอมให้นำเข้าจากเจ้าของ เครื่องหมายการค้านั้นในเวลาที่น่าเข้า หากผู้นำเข้าละเมิดบทบัญญัติมาตรา 526 นี้ สินค้าที่ นำเข้ามาในสหรัฐอเมริกาก็จะถูกจับ ยึด และริบ ในฐานะที่ละเมิดกฎหมายศุลกากรโดยเจ้าหน้าที่ ศุลกากร และสินค้านั้นจะถูกส่งออกนอกสหรัฐอเมริกา ถูกสั่งให้ลบเครื่องหมายการค้านั้นออก ถูกทำลาย หรือถูกจำหน่ายให้แก่รัฐบาลกลาง สถาบันการถูกศาล หรือถูกจำหน่ายโดย หน่วยงานบริการศุลกากร ตามที่เลขาธิการกองการคลังเห็นควรอย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ไม่ นำมาใช้กับการนำเข้าสินค้าในประเภทและปริมาณ จำกัดที่นำมาพร้อมกับบุคคล ถ้าสินค้านั้น นำเข้ามาใช้เพื่อการส่วนตัวและไม่ได้นำใช้ในการค้า

กฎหมายทั้งหมดข้างต้นเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจศุลกากรในการดำเนินการ บังคับใช้กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งทำให้เกิดความคล่องตัวแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรในสหรัฐ อเมริกาในการที่จะป้องกันและปราบปรามการนำเข้าสินค้าละเมิด อย่างไรก็ตาม สำหรับ หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ศุลกากร และเจ้าของสิทธิในเครื่องหมาย การค้า โดยละเอียดนั้น ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎศุลกากร ข้อ 19 ลำดับที่ 1-7, 11-15, 21-27 และ 46, 51-53

กฎศุลกากร ข้อ 19 ลำดับที่ 1-7, 11-15, 21-27 และ 46, 51-53 นี้ เป็น บทบัญญัติที่บัญญัติถึงวิธีการในการยื่นคำขอในการขอความคุ้มครองจากศุลกากรใน สหรัฐอเมริกา ให้ทำหน้าที่ตรวจจับสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า ณ จุดผ่านแดนของ สหรัฐอเมริกาในขณะที่มีการนำเข้าหรือกำลังจะมีการนำเข้า การยึดสินค้าของเจ้าหน้าที่

ศาลฎีกาเมื่อเจ้าหน้าที่ศาลฎีกา ตรวจพบสินค้าต้องห้ามตามกฎหมายเครื่องหมายการค้าและกฎหมายศาลฎีกาที่กล่าวข้างต้นสิทธิของเจ้าของสินค้า ผู้นำเข้าและผู้รับของที่เกี่ยวข้องกับการตรวจจับและยึดสินค้า และวิธีการจัดการกับสินค้าที่ยึดไว้ของเจ้าหน้าที่ศาลฎีกา

ข. กฎหมายและข้อบังคับที่ใช้กับสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

กรณีสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้น กฎหมายและข้อบังคับที่บัญญัติไว้เพื่อเป็นเครื่องมือ สำหรับเจ้าหน้าที่ศาลฎีกาในการดำเนินการเพื่อตรวจสอบและดำเนินการกับสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ได้มีบัญญัติไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ (Copyright Law of the United States) มาตรา 602 , และ กฎ ศาลฎีกาข้อ 19 ลำดับที่ 31-37 , 42-44, 46 และ 51-53 ดังนี้

มาตรา 602 แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์บัญญัติห้ามการนำเข้ามาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงที่ละเมิดลิขสิทธิ์โดยปราศจากการอนุญาตของเจ้าของลิขสิทธิ์หากมีการ ฝ่าฝืนโดยการนำเข้ามาสินค้าต้องห้ามนี้ ศาลฎีกาจะจับและริบสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้นไว้ และสินค้าที่ ริบจะถูกทำลายตามคำสั่งของเลขาธิการกองการคลังหรือศาลแล้วแต่กรณี เว้นแต่เป็นการนำเข้า ภายใต้อำนาจหรือการใช้ของรัฐบาล การนำเข้าเพื่อใช้ส่วนบุคคลของผู้นำเข้าและไม่ได้เพื่อจำหน่าย โดยนำเข้ามาที่ท่าเรือเดินทางในจำนวนไม่มากไปกว่า 1 เล่มที่มีการทำสำเนาหรือสิ่ง บันทึกเสียง 1 งาน และการนำเข้าโดยหรือเพื่อองค์กรที่ปฏิบัติงานเพื่อการศึกษา โรงเรียน หรือ ศาสนาและไม่ใช่เพื่อการส่วนตัวในจำนวนที่ไม่มากกว่าหนึ่งสำเนาของงานโสตทัศนและ ไม่มากกว่า 5 สำเนาของสิ่งบันทึกเสียงของหรืองานใด เพื่อการยืมในห้องสมุด และยกเว้นสินค้าที่สร้างขึ้นโดยถูกต้องตามกฎหมายลิขสิทธิ์

บทบัญญัตินี้กล่าวถึงสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ต้องห้ามมิให้มีการนำเข้ามาในสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตามสำหรับหลักเกณฑ์วิธีการในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ศาลฎีกา เพื่อทำการ ป้องกันและปราบปรามการฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายนี้ ได้ถูกบัญญัติไว้ในกฎศาลฎีกา ข้อ 19 ,31-37 , 42-44, 46 และ51-53

กฎศาลฎีกา ข้อ 19 ลำดับที่ 31-37 , 42-44, 46 และ 51-53 นี้ เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติถึงวิธีการในการยื่นคำขอในการขอความคุ้มครองจากศาลฎีกาในสหรัฐอเมริกาให้ทำหน้าที่ตรวจจับสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ณ จุดผ่านแดนของสหรัฐอเมริกาในขณะที่มีการนำเข้าหรือกำลังจะมีการนำเข้าการยึดสินค้าของเจ้าหน้าที่ศาลฎีกาเมื่อเจ้าหน้าที่ศาลฎีกาตรวจพบสินค้าต้องห้าม ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ที่กล่าวข้างต้น สิทธิของเจ้าของสินค้า ผู้นำเข้าและผู้รับของที่เกี่ยวข้องกับการตรวจจับและยึดสินค้า และวิธีการจัดการกับสินค้าที่ยึดไว้ของเจ้าหน้าที่ศาลฎีกา ซึ่งจะได้กล่าว

คำจำกัดความสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่อาจถูกกักสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ศาลฎีกา

- ก. กรณีสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า คำจำกัดความ

เครื่องหมายการค้าปลอม คือ เครื่องหมายการค้าซึ่งเหมือนหรือไม่อาจแยกแยะได้จากเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

เครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าที่ลอกเลียนหรือทำให้เหมือน คือ เครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าหรือชื่อที่จดแจ้งไว้ จนทำให้สาธารณชนคิดว่า เครื่องหมายหรือชื่อที่ลอกเลียนหรือทำให้เหมือนนั้น มีความเกี่ยวข้องกับ เครื่องหมายการค้าหรือชื่อที่จดแจ้งไว้

สินค้าใน Grey Market ที่ถูกจำกัด คือ สินค้าที่ทำขึ้นในต่างประเทศซึ่งติดเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าที่แท้จริงที่เหมือนหรือไม่อาจจะแยกแยะได้จากเครื่องหมายการค้า หรือชื่อทางการค้าที่เป็นของหรือที่จดแจ้งโดยประชาชนของสหรัฐอเมริกา หรือบริษัท หรือสมาคม ที่ก่อตั้ง หรือดำเนินการภายในสหรัฐอเมริกา และสินค้านำเข้า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของในสหรัฐอเมริกา

ข. กรณีสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

สำนักงานหรือสิ่งบันทึกเสียงที่ละเมิด คือ สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ได้แก่ สำเนา หรือ สิ่งบันทึกเสียงซึ่งได้กระทำขึ้นอย่างผิดกฎหมาย (ปราศจากการอนุญาตของเจ้าของลิขสิทธิ์)

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการกักสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดผ่านแดน

ผู้มีสิทธิยื่นคำขอกักสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ก. กรณีสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า

ภายใต้ประมวลกฎหมายสหรัฐหัวข้อที่ 19 พิกัดศุลกากร บทที่ 1 หน่วยงานบริการศุลกากรแห่งสหรัฐอเมริกา กองการคลัง ส่วนที่ 133 เครื่องหมายการค้าชื่อทางการค้า และ ลิขสิทธิ์ข้อย่อยที่ 133.1 มิได้บัญญัติระบุไว้ชัดเจนถึงบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำขอกักสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า แต่ได้บัญญัติไว้ว่า "เครื่องหมายการค้าที่มีสิทธิภายใต้บทบัญญัตินี้ได้แก่ เครื่องหมายการค้าที่ได้รับจดทะเบียนโดยสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา ภายใต้กฎหมายเครื่องหมายการค้า 3 มีนาคม 1881 กฎหมายเครื่องหมายการค้า 20 กุมภาพันธ์ 1905 หรือ กฎหมายเครื่องหมายการค้า 1946 ยกเว้นเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนโดยการจดทะเบียนเพิ่มเติมตามกฎหมาย 1946 เครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนทั้งหมดข้างต้นนี้ ถ้ายังคงมีการจดทะเบียนอยู่ ก็สามารถจดแจ้งทำการบันทึกไว้ต่อหน่วยงานบริการศุลกากร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากร ทำการตรวจสอบเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่มีการนำเข้ามาในสหรัฐอเมริกา ว่าสินค้านั้นมีเครื่องหมายการค้าปลอม มีการนำเข้าซ้อนหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนและได้รับการบันทึกไว้ที่ศุลกากรหรือไม่ เพื่อที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรจักได้ทำการตรวจจับและ ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ข. กรณีสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

ภายใต้ข้อ 133.31 งานที่จะสามารถจดทะเบียนกับหน่วยงานบริการศุลกากร เพื่อขอรับความคุ้มครองการนำเข้าได้ คือ งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ลงวันที่ 30 กรกฎาคม ค.ศ.1947 และที่แก้ไขหรือตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ค.ศ. 1976 และที่แก้ไขและผู้ที่มีสิทธิ์ที่จะจดทะเบียนกับหน่วยงานบริการศุลกากรได้ คือ เจ้าของลิขสิทธิ์และรวมถึงบุคคลผู้ซึ่ง ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว, ผู้ได้รับโอนสิทธิ์ และผู้ที่มีสิทธิ์ที่จะเรียกร้องค่าเสียหายที่แท้จริง เพราะการนำเข้าสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงโดยเจตนา

วิธีการยื่นคำขอกักสินค้า

ก. กรณีสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า

การยื่นคำขอกักสินค้าภายใต้กฎหมายแห่งสหรัฐอเมริกา มีได้บัญญัติการยื่นคำขอเป็นรายการไป แต่ใช้ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ ณ แผนกทรัพย์สินทางปัญญา งานบริการทางศุลกากร โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

ผู้ยื่นคำขอเพื่อการจดทะเบียนไว้ ณ ศุลกากร สามารถยื่นคำขอเพื่อขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสำหรับเครื่องหมายการค้า 1 เครื่องหมาย หรือมากกว่านั้น จะต้องทำคำขอเป็นลายลักษณ์อักษร ส่งถึงแผนกทรัพย์สินทางปัญญา งานบริการทางศุลกากร เลขที่ 1300 ถนนเพนซิลวาเนีย, เอ็นดับยู, วอชิงตัน ดีซี 20229¹¹

คำขอดังกล่าวข้างต้นจะต้องระบุถึงข้อมูลทั้งหมดนี้ด้วย คือ

1. ชื่อ ที่อยู่เต็มทางธุรกิจ และสัญชาติของเจ้าของเครื่องหมายการค้า หรือเจ้าของ

ร่วม (ในกรณีของห้างหุ้นส่วน ให้ระบุสัญชาติของหุ้นส่วนแต่ละราย, ในกรณีของสมาคมหรือบริษัท ให้ระบุถึงรัฐ ประเทศ หรือเขตอำนาจการปกครองซึ่งบริษัทหรือสมาคมนั้นได้ดำเนินการรวมตัวกัน หรือก่อตั้งขึ้น

2. สถานที่ผลิตสินค้าซึ่งติดเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้

3. ชื่อและที่อยู่ทางธุรกิจของบุคคล หรือนิติบุคคลต่างตัวแต่ละรายที่ได้รับมอบอำนาจให้ใช้ หรือได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า และคำถ้อยแถลงว่าเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าที่ได้รับอนุญาต

4. ลักษณะของบริษัทแม่หรือบริษัทสาขา หรือบริษัทต่างชาติอื่น ๆ ภายใต้ความเป็นเจ้าของร่วมกัน หรือการควบคุมร่วมกันในเครื่องหมายการค้าที่ใช้ในต่างประเทศ

นอกจากคำขอจะต้องระบุข้อมูลข้างต้นแล้ว ผู้ยื่นคำขอยังจะต้องแนบเอกสารประกอบคำขอจดทะเบียนดังต่อไปนี้

¹¹ Intellectual Property Rights Branch, Customs Service, 1300 Pennsylvania Avenue, NW., Washington, DC 20229.

1. สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่รับรองโดยสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกาที่แสดงในนามของผู้ยื่นคำขอ และ

2. สำเนาหนังสือรับรองของสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า จำนวน 5 ฉบับ ผู้ยื่นคำขออาจจะทำสำเนาหนังสือรับรองขึ้นใหม่เองได้ และในกรณีที่หนังสือรับรองมี 2 หน้า สำเนานั้นก็ต้องทำสำเนาทั้ง 2 หน้าด้วย

สำหรับคำขอจดทะเบียนดังกล่าวข้างต้น ผู้จดทะเบียนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียม 190 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับเครื่องหมายการค้าแต่ละเครื่องหมายที่จดทะเบียน อย่างไรก็ตามถ้าเครื่องหมายการค้าได้จดทะเบียนไว้สำหรับรายการสินค้ามากกว่า 1 จำพวก ซึ่งขึ้นอยู่กับจำพวกที่ได้รับไว้ครั้งแรกในหนังสือรับรองการจดทะเบียน โดยไม่พิจารณาจำพวกที่ระบุแทรกในภายหลัง ค่าธรรมเนียมสำหรับการจดทะเบียนจะเป็น 190 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับรายการสินค้าแต่ละจำพวก ซึ่งผู้ยื่นคำขอต้องการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับหน่วยงานบริการศุลกากรแห่งสหรัฐอเมริกา ตัวอย่างเช่น เพื่อคุ้มครองการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนไว้สำหรับสินค้า 3 จำพวก ค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายคือ 570 ดอลลาร์สหรัฐ การจ่ายค่าธรรมเนียมนี้ผู้ยื่นคำขอสามารถส่งจ่ายเป็นเช็ค หรือจ่ายเป็นเงินสดให้แก่หน่วยงานบริการศุลกากรก็ได้

นอกจากการยื่นคำขอเพื่อขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว หากเป็นกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้ และเจ้าของรายใหม่ต้องการให้การจดทะเบียนกับหน่วยงานบริการศุลกากรยังคงสภาพการบังคับใช้อยู่ เจ้าของเครื่องหมายการค้ารายใหม่จะต้องดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียน พร้อมด้วยข้อมูลต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น รวมทั้งแถลงถึงระยะเวลาที่ตนได้รับโอนความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น ว่ามีจำกัดเพียงใด พร้อมทั้งส่งสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่รับรองโดยสำนักสิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า ซึ่งแสดงสิทธิในนามของเจ้าของใหม่ ผู้ยื่นคำขอนี้ รวมทั้งจ่ายค่าธรรมเนียม 80 ดอลลาร์สหรัฐ ค่าธรรมเนียมดังกล่าวจะครอบคลุมถึงเครื่องหมายการค้าทั้งหมดในคำขอจดทะเบียนที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้วกับหน่วยงานบริการศุลกากร ซึ่งผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนจะส่งจ่ายเป็นเช็คหรือเงินสดก็ได้โดยจ่ายให้แก่หน่วยงานบริการศุลกากร

สำหรับกรณีที่เปลี่ยนเจ้าของคนเดิม แต่ชื่อเจ้าของได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ก็ต้องมี การบอกกล่าวการเปลี่ยนชื่อเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนเป็นลายลักษณ์อักษรถึงแผนก ทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมกับแนบหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่รับรองโดยสำนักสิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า ซึ่งได้แสดงสิทธิในชื่อที่ได้เปลี่ยนไป ทั้งนี้ เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้ ทำการเปลี่ยนแปลงชื่อ จะต้องเสียค่าธรรมเนียม 80 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งครอบคลุมถึงเครื่องหมาย การค้าทั้งหมดในคำขอจดทะเบียนที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว กับหน่วยงานบริการศุลกากร โดยจะจ่ายเป็น เช็คหรือเงินสดแก่หน่วยงานบริการศุลกากรก็ได้

การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า กับหน่วยงานบริการศุลกากรนั้น หลังจากที่มีการตรวจสอบคำขอ และหน่วยงานบริการศุลกากรได้แจ้งให้แก่ผู้ขอและผู้จดทะเบียน

ทราบว่าคุณค่าของรถจะได้รับความเห็นชอบหรือถูกปฏิเสธ ในกรณีที่ค่าขอได้รับความเห็นชอบ การจดทะเบียนและการคุ้มครองจะมีผลในวันที่ค่าขอจดทะเบียนนั้นได้รับความเห็นชอบที่ระบุไว้ในหนังสือบอกกล่าวการจดทะเบียนที่ออกโดยหน่วยงานบริการศุลกากรแห่งสหรัฐ ซึ่งจะส่งให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทำ การตรวจเช็คการนำเข้าและให้ความคุ้มครองที่เหมาะสม การจดทะเบียนจะมีผลใช้บังคับอยู่ 20 ปี พร้อมกับระยะเวลาการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือการต่ออายุเครื่องหมายการค้าครั้งสุดท้ายที่มีอยู่ในสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า และในกรณีที่เครื่องหมายการค้าถูกเพิกถอนการจดทะเบียนไว้ ณ หน่วยงานบริการศุลกากรนี้ก็จะถูกเพิกถอนด้วย

อย่างไรก็ตาม กรณีที่อายุการคุ้มครองการจดทะเบียน ณ หน่วยงานบริการศุลกากรนี้ จะหมดสิ้นไป ผู้ยื่นคำขอจะต้องทำการยื่นคำขอต่ออายุการจดทะเบียนกับทางศุลกากรไม่ช้ากว่า 3 เดือนภายหลังจากวันหมดอายุของการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า และจะต้องแนบเอกสารดังต่อไปนี้ประกอบด้วย คือ

(1) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนที่รับรองโดยสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งแสดงการต่ออายุเครื่องหมายการค้า และสิทธิในนามของผู้ยื่นคำขอ

(2) เอกสารชี้แจงการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของ ชื่อเจ้าของที่เปลี่ยนใหม่ และการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ของเจ้าของ หรือสถานที่ผลิตสินค้า

(3) ค่าธรรมเนียม 80 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการต่ออายุการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่เครื่องหมายการค้าครอบคลุมจำพวกสินค้าหลายจำพวก ค่าธรรมเนียม 80 ดอลลาร์นั้นต้องจ่ายสำหรับจำพวกสินค้าแต่ละจำพวก โดยจะจ่ายเป็นเช็คหรือเงินสดแก่หน่วยงาน บริการศุลกากรก็ได้

หากเจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่สามารถต่ออายุการจดทะเบียนได้ภายในเวลา หากมีเหตุสมควร ศุลกากรอาจอนุญาตให้ขยายเวลาการยื่นได้ แต่เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะต้องทำคำร้องขอเป็นหนังสือยื่นต่อแผนกทรัพย์สินทางปัญญา และอธิบายถึงเหตุแห่งการล่าช้าด้วยหากเจ้าของเครื่องหมายการค้าไม่ได้ต่ออายุการจดทะเบียนภายในเวลา เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะถูกตัดสิทธิในการต่ออายุ หากเจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องการให้มีการคุ้มครองเหมือนเดิม ก็ต้องมีการยื่นคำขอจดทะเบียน โดยเริ่มกระบวนการจดทะเบียนใหม่ตั้งแต่ต้น

ข. กรณีสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

การยื่นคำขอเพื่อจดทะเบียนลิขสิทธิ์ที่ศุลกากรนั้น ผู้ที่มีสิทธิจดทะเบียนตามที่กล่าวในหัว ข้อผู้มีสิทธิยื่นคำขอนั้นจะต้องยื่นคำขอเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อขอคุ้มครองทางศุลกากรจากการ นำเข้าสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงที่ละเมิดงานของตน โดยจะต้องส่งถึงแผนกทรัพย์สินทางปัญญา งานบริการศุลกากร เลขที่ 1300 ถนนเพน'ซิวาเนีย, เอ็นดับยู, วอชิงตัน ดีซี 20220 เหมือนกรณียื่น คำขอเครื่องหมายการค้าที่กล่าวข้างต้น และต้องระบุข้อมูลดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) ชื่อ ที่อยู่เต็มของเจ้าของลิขสิทธิ์คนเดียว หรือเจ้าของหลายคน
- (2) กรณีที่ผู้ยื่นคำขอเป็นผู้ซึ่งอ้างถึงความเสียหายที่แท้จริงหรือที่เป็นได้จากการนำเข้าโดยเจตนาในสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงของงานที่สามารถจดแจ้งได้ ต้องมีถ้อยคำบรรยายถึงสภาวการณ์ของความเสียหายที่แท้จริงหรือที่มีความเป็นไปได้ด้วย
- (3) ประเทศที่ผลิตสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงที่แท้จริงของงานที่ได้รับคุ้มครอง
- (4) ชื่อและที่อยู่ทางธุรกิจของบุคคลต่างตัว หรือนิติบุคคลต่างตัวแต่ละรายที่ได้รับมอบอำนาจให้ใช้ หรือได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ และแถลงว่าเป็นการอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว

(5) ชื่อของงานในต่างประเทศ ในกรณีที่มีชื่อแตกต่างจากชื่องานที่ใช้ในสหรัฐอเมริกา

(6) กรณีของคำขอเพื่อขอจดแจ้งลิขสิทธิ์ในการบันทึกเสียง ต้องมีคำบรรยายถึงชื่อของศิลปินผู้ดำเนินการ และชื่อที่ระบุไว้ในบนบริเวณของสินค้าที่มีการทำซ้ำ หรือบรรจุภัณฑ์ หรือ ฉลากต่างๆ

นอกจากรายละเอียดตามข้อ (1) -(6) ที่กล่าวมา แล้วนี้ ผู้ยื่นคำขอจะต้องแนบเอกสารประกอบมาพร้อมคำขอด้วย คือ

(1) หนังสือรับรองเพิ่มเติมของการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ที่ออกโดยสำนักงานลิขสิทธิ์แห่งสหรัฐอเมริกา ในกรณีที่ชื่อของผู้ยื่นคำขอแตกต่างจากชื่อของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ระบุใน หนังสือรับรอง คำขอจะต้องประกอบไปด้วยสำเนาการโอนสิทธิที่รับรองความถูกต้อง หรือ ใบ อนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว หรือเอกสารที่บันทึกในสำนักงานลิขสิทธิ์แห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่ง แสดงว่าผู้ยื่นคำขอเป็นเจ้าของในลิขสิทธิ์นั้น

(2) ภาพถ่ายหรือสำเนา ของงานอันมีลิขสิทธิ์จำนวน 5 ฉบับ ยกเว้น กรณีที่งานอันมีลิขสิทธิ์ เป็นงานที่สามารถอ่านชื่อเรื่อง หรือชื่อผู้สร้างสรรค์ หรือสิ่งบันทึกเสียง เช่น หนังสือ แมกกาซีน วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์ ให้ใช้ส่วน ของงานลิขสิทธิ์ 5 ชิ้น พร้อมด้วยชื่อหรือเนื้อเรื่องในงานอันมีลิขสิทธิ์นั้น

เมื่อผู้ขอจดแจ้งยื่นเอกสารครบถ้วนแล้ว ผู้ยื่นคำขอจะต้องเสียค่าธรรมเนียม 190 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับงานที่มีลิขสิทธิ์แต่ละงานที่จะทำการจดแจ้ง ซึ่งผู้ขอสามารถจ่ายเป็นเงินสด หรือเช็คก็ได้โดยจ่ายแก่หน่วยงานบริการศุลกากร

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จดแจ้งไว้และเจ้าของใหม่ยังคง ต้องการให้การจดแจ้งกับหน่วยงานบริการศุลกากรแห่งสหรัฐอเมริกายังคงมีผลอยู่ต่อไป เจ้าของ ลิขสิทธิ์รายใหม่จะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ

- (1) ให้ข้อมูลเหมือนกับ ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์รายแรก
- (2) แถลงถึงระยะเวลาที่ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ได้โอนมาเป็นของตน

(3) แนบเอกสารสำเนาการโอนลิขสิทธิ์ที่รับรองความถูกต้อง ใบอนุญาตให้ใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียว หรือเอกสารที่บันทึกในสำนักงานลิขสิทธิ์แห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งแสดงว่าผู้ยื่นคำขอได้รับความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นมาแล้ว

(4) เสียค่าธรรมเนียม 80 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งจะครอบคลุมลิขสิทธิ์ทั้งหมดที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว การจ่ายค่าธรรมเนียมสามารถจ่ายเป็นเงินสดหรือเช็คก็ได้ โดยจ่ายแก่หน่วย งานบริการศุลกากร

ส่วนในกรณีที่เป็นเพียงการเปลี่ยนชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จดทะเบียนไว้ แต่มิได้มีการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของ ให้เจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนนั้น มีหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรถึงแผนกทรัพย์สินทางปัญญาพร้อมด้วย

(1) สำเนาเอกสารที่รับรองความถูกต้องที่บันทึกโดยสำนักงานลิขสิทธิ์แห่งสหรัฐอเมริกา ที่แสดงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในชื่อที่เปลี่ยนไป

(2) จ่ายค่าธรรมเนียม 80 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งจะครอบคลุมลิขสิทธิ์ทั้งหมดที่ได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว การจ่ายค่าธรรมเนียมสามารถจ่ายเป็นเงินสดหรือเช็คก็ได้ โดยจ่ายแก่หน่วย งานบริการศุลกากร

การดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนลิขสิทธิ์ ตลอดจนการดำเนินการบอกกล่าวการจดทะเบียนในการเปลี่ยนความเป็นเจ้าของหรือเปลี่ยนชื่อเจ้าของ และการปฏิบัติการอื่นๆทั้งหมด ผู้ยื่นคำขอและผู้จดทะเบียนจะได้รับการแจ้งว่า หน่วยงานบริการศุลกากรจะรับคำขอหรือปฏิเสธคำขอที่ยื่นไว้ หรือไม่

วันที่การจดทะเบียนมีผลบังคับและได้รับการคุ้มครองนั้นก็เมื่อ คำขอจดทะเบียนนั้นได้รับความเห็นชอบ ดังที่ปรากฏในหนังสือแจ้งการจดทะเบียนที่ออกโดยหน่วยงานบริการศุลกากรสหรัฐอเมริกา และจะมีการสั่งการให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรเริ่มให้การป้องกันการนำเข้าโดยใช้มาตรการที่เหมาะสม

การจดทะเบียนลิขสิทธิ์ต่อหน่วยงานบริการศุลกากรนี้ จะมีผลบังคับอยู่ 20 ปี เว้นแต่ ความเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้จดทะเบียนนั้นสิ้นอายุก่อนระยะเวลาดังกล่าวข้างต้น ในกรณีที่ ความเป็นเจ้าของนั้นหมดอายุก่อน 20 ปี การจดทะเบียนก็จะมีผลบังคับจนกระทั่งความเป็นเจ้าของสิ้นอายุ ในกรณีมี ความเป็นเจ้าของไม่หมดอายุภายหลังจาก 20 ปีแล้ว การจดทะเบียนนี้สามารถต่ออายุ ออกไปได้อีก โดยผู้จดทะเบียนที่ต้องการต่ออายุ จะต้องยื่นคำขอต่ออายุภายใน 3 เดือนก่อนการจดทะเบียนจะสิ้นผลบังคับ โดยทำเป็นหนังสือส่งถึงแผนกทรัพย์สินทางปัญญา พร้อมเอกสารประกอบ ค่าธรรมเนียมตามนัยข้อ 133.37 ดังนี้

(1) หลักฐานความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ของผู้จดทะเบียนที่ยังคงมีอยู่

(2) รายการการเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของ หรือชื่อของเจ้าของที่มีการเปลี่ยนแปลงไป และการเปลี่ยนที่อยู่ของเจ้าของลิขสิทธิ์

(3) ค่าธรรมเนียม 80 ดอลลาร์สหรัฐ โดยจ่ายเป็นเงินสดหรือเช็คให้แก่หน่วยงานบริการศุลกากร

คำขอต่ออายุใดที่ไม่ได้ยื่นภายในกำหนดระยะเวลาข้างต้น หรือในกรณีที่ไม่มี การ ยื่นคำขอ ต่ออายุ บุคคลดังกล่าวไม่สามารถต่ออายุการจดทะเบียนได้ การจดทะเบียนก็จะสิ้นผลไป และถ้า หากผู้จดทะเบียนต้องการให้มีการคุ้มครองทางศุลกากรอีกครั้ง จะต้องยื่นคำขอเพื่อจดทะเบียน สิทธิใหม่ โดยเริ่มต้นวิธีการเสมือนยื่นคำขอในครั้งแรก

การกักสินค้า การวางประกัน ระยะเวลาในการกักสินค้า

ก. กรณีสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า

การดำเนินการกักสินค้าอันเกี่ยวข้องกับเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียนไว้ กับหน่วยงานบริการศุลกากรนั้น สามารถแบ่งลักษณะของสินค้าที่จะถูกกักหรือยึดหรือ ดำเนินการ ภายใต้ข้อจำกัดของศุลกากรได้ดังนี้ คือ

1. สินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าปลอม
2. ข้อจำกัดการนำเข้าสินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าที่ลอกเลียนแบบ
3. ข้อจำกัดการนำเข้าของสินค้าใน Grey Market
4. ข้อจำกัดสินค้าที่มาพร้อมกับผู้นำเข้าและการนำเข้ามาทางไปรษณีย์

ซึ่งจะแยกพิจารณาการกักสินค้าในแต่ละหัวข้อ

ดังนี้ 1. สินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าปลอม

เมื่อสินค้าที่ไม่ว่าจะผลิตในประเทศหรือต่างประเทศใดๆ ที่ถูกนำเข้าสู่ ประเทศ สหรัฐอเมริกา ติดเครื่องหมายการค้าปลอม สินค้าเหล่านั้นจะถูกจับและริบฐานละเมิด กฎหมายศุลกากร เว้นแต่จะมีหนังสือแสดงความยินยอมให้ใช้เครื่องหมายการค้าดังกล่าว นั้น จากเจ้าของ เครื่องหมายการค้าและเมื่อสินค้าได้ถูกจับและกักไว้โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรแล้ว ศุลกากรจะแจ้งไปยังเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้กับหน่วยงานบริการศุลกากรภายใน 30 วันทำการนับจากวันที่ได้มีการจับหรือยึดได้ โดยไม่นับรวมวันหยุดและวันนักขัตฤกษ์ และ ศุลกากรจะต้องให้ข้อมูลดังต่อไปนี้แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าดังนี้ คือ

1. วันที่นำเข้า
2. ท่าเรือที่นำเข้า
3. รายละเอียดของสินค้า
4. จำนวนสินค้าที่เกี่ยวข้อง
5. ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต
6. ประเทศแหล่งกำเนิดแห่งสินค้า
7. ชื่อและที่อยู่ของผู้ส่งออก และ
8. ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต

ในระหว่างระยะเวลาการกัก 30 วัน ศุลกากรอาจจะจัดตัวอย่างสินค้าที่ต้องสงสัยให้แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าเพื่อทำการตรวจสอบ ทดสอบ หรือการใช้วิธีการอื่นๆ เพื่อที่จะ ดำเนินการเยียวยาในทางแพ่งในการละเมิดเครื่องหมายการค้า ซึ่งในการที่เจ้าของเครื่องหมายการค้า จะได้รับตัวอย่างไปดำเนินการในข้างต้นนั้น เจ้าของเครื่องหมายการค้า จะต้องวางประกันหรือ ให้หลักประกันในรูปแบบและจำนวนตามที่กำหนดไว้โดยผู้ดำเนินการทำ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับเจ้าพนักงานของสหรัฐอเมริกาและลูกจ้าง ตลอดจนผู้นำเข้า หรือเจ้าของสินค้าที่ ถูกนำเข้า อันเนื่องมาจากการให้ตัวอย่างสินค้าแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าไป นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจจะเรียกร้องให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าส่งคืนตัวอย่างสินค้า ณ เวลาใดๆ ก็ได้ เจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องส่งตัวอย่างคืนให้แก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร ไม่ว่าจะ เป็นเพราะเจ้าหน้าที่ศุลกากรเรียกร้อง หรือเพราะเสร็จสิ้นกระบวนการในการตรวจสอบ ทดสอบ หรือที่จะดำเนินการเยียวยาในทางแพ่ง สำหรับการละเมิดเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่ตัวอย่างสินค้าเสียหาย ถูก ทำลาย หรือสูญหาย ในระหว่างการครอบครองของเจ้าของเครื่องหมายการค้า เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะต้องให้การรับรองแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร แทนการส่งคืนตัวอย่างสินค้าว่า "ตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียด (ใส่รายละเอียด) ที่ได้ให้ไว้ตาม 19 C.F.R. 133.21 (d) ได้เสีย/ ถูกทำลาย/ สูญหาย) ระหว่างการตรวจสอบ/ทดสอบหรือการดำเนินการอื่นๆ

หากภายใน 30 วันนี้ เจ้าของเครื่องหมายการค้ามิได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรว่าให้มีการนำเข้า การส่งออก การเข้ามาภายหลังจากการลบล้างเครื่องหมายการค้า หรือ การจัดการอย่างอื่นที่เหมาะสม สินค้าที่ถูกยึดไว้จะถูกกำจัด ตามข้อ 133.52 ภายใต้สิทธิของผู้นำเข้าที่จะร้องขอเพื่อบรรเทาจากการปรับภายใต้บทบัญญัติของส่วนที่ 171 ของบทนี้

2. ข้อจำกัดการนำเข้าสินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าที่ลอกเลียนหรือทำให้เหมือน

เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจพบสินค้าใดๆ ที่ไม่ว่าจะผลิตในต่างประเทศหรือภายในประเทศใดๆ ที่ได้นำเข้ามาในสหรัฐอเมริกา ที่ติดเครื่องหมายหรือชื่อที่ลอกเลียนหรือทำให้ เหมือนกับเครื่องหมายการค้าหรือชื่อที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะห้ามไม่ให้เกิดการนำเข้า และสินค้านั้นจะถูกกักโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรภายใต้ข้อกำหนดใน 13.25 นี้ คือ สินค้าจะถูกกักเป็นเวลา 30 วันนับจากวันที่สินค้าดังกล่าวได้ถูกส่งไปเพื่อการ ตรวจสอบทางศุลกากร ผู้นำเข้าจะได้รับการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร ถึงคำวินิจฉัยที่ให้กักสินค้านั้นภายใน 5 วันนับจากมีคำวินิจฉัยให้กักสินค้า และตลอดในช่วงระยะเวลา 30 วันนี้หากผู้นำเข้าได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในข้อ 133.22 หรือ 133.23 อาจมีการขยายระยะเวลาการกัก สินค้า 30 วันข้างต้นนั้นออกไป โดยไม่มีเงื่อนไข

ในการกักสินค้าข้างต้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะต้องบอกกล่าวการกักและเปิดเผยข้อมูลภายใน 30 วัน (ไม่รวมวันหยุดและวันนักขัตฤกษ์) นับจากวันที่สินค้าได้ถูกนำส่งให้ไปทำการตรวจสอบทางศุลกากรแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าได้ถูกนำส่งให้ไปทำการตรวจสอบทางศุลกากร แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือเจ้าของชื่อทางการค้าในข้อมูลดังต่อไปนี้

1. วันที่นำเข้า
2. ท่าที่นำเข้า
3. รายละเอียดของสินค้า
4. จำนวนสินค้าที่เกี่ยวข้อง
5. ประเทศแหล่งกำเนิดแห่งสินค้า

ทั้งนี้เพื่อที่จะเป็นการช่วยเจ้าหน้าที่ศุลกากรอีกทางหนึ่งในอันที่จะพิจารณาว่าสินค้านั้นได้ติดเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าที่ละเมิดหรือไม่

นอกจากนี้ ภายหลังจากการจับกุม เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจจะจัดตัวอย่างของสินค้าที่ต้องสงสัยให้แก่เจ้าของเครื่องหมายการค้า เพื่อทำการตรวจสอบ ทดสอบ หรือการอื่นๆ เพื่อที่จะ ดำเนินการเยียวยาทางแพ่งสำหรับการละเมิดเครื่องหมายการค้า ในการที่จะได้รับตัวอย่างนี้ เจ้า ของเครื่องหมายการค้าจะต้องวางประกันหรือให้หลักประกันในรูปแบบและจำนวนตามที่กำหนด โดยผู้อำนวยการการทำที่ตกลง เพื่อป้องกันความเสียหาย หรือความสูญเสียต่อเจ้าพนักงานของ สหรัฐฯและลูกจ้าง ผู้นำเข้า หรือเจ้าของสินค้า อันเป็นผลมาจากการให้ตัวอย่างโดยเจ้าหน้าที่ ศุลกากรแก่เจ้าของเครื่องหมายการค้าและเจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจเรียกร้องให้เจ้าของเครื่องหมาย การค้า ส่งคืนตัวอย่างสินค้า ณ เวลาใดๆก็ได้ อย่างไรก็ตาม เจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องส่งคืน สินค้าตัวอย่างแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่ว่าจะเป็นการคืน โดยการเรียกร้องของเจ้าหน้าที่ศุลกากร หรือเมื่อตนได้ทำการตรวจสอบ ทดสอบหรือการดำเนินอื่นๆ เสร็จสิ้นแล้วก็ตาม และหากกรณีที่ว่า อย่างสินค้าเสียหาย ถูกทำลาย หรือสูญหายในระหว่างการครอบครองของเจ้าของเครื่องหมายการค้า เจ้าของเครื่องหมายการค้าจะต้องทำการรับรองแก่ศุลกากรแทนการส่งคืนตัวอย่างสินค้าว่า "ตัวอย่าง ซึ่งมีรายละเอียด (ใส่รายละเอียด) ที่ได้ให้ตาม 19 C.F.R. 133.25 (c) ได้เสียหาย/ ถูก ทำลาย/สูญหาย ระหว่างการตรวจสอบหรือทดสอบ หรือการใช้อื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ภายใต้อำนาจกักการนำเข้าสินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าที่ลอกเลียนแบบหรือปลอมนี้ อาจจะมีการดำเนินการภายหลังจากสินค้าถูกกักแล้ว ดังนี้คือ

สินค้าที่ถูกกักอาจถูกปล่อยและส่งมอบคืนให้แก่ผู้นำเข้าในระหว่าง 30 วันของการกักสินค้าหากมีพฤติการณ์ใดๆ ดังนี้

1. เครื่องหมายที่ถูกกัก ได้ถูกเอาออกหรือขจัดออกตามเงื่อนไขการเข้ามาในลักษณะที่ไม่สามารถอ่านได้และไม่สามารถทำให้ขึ้นมาใหม่ได้ ตัวอย่างเช่น ขูดรอยเครื่องหมาย

การค้าที่ปรากฏอยู่ไม่ว่าที่ใด, เอาออกและกำจัดป้ายชื่อซึ่งติดเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้า

2. สินค้าได้นำเข้าโดยผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้า
3. ผู้จดทะเบียนได้ให้คำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแก่การนำเข้าสินค้าที่อยู่ภายใต้การจำกัด และคำยินยอมนั้นได้ส่งให้แก่หน่วยงานศุลกากรที่เหมาะสม
4. การยกเว้นการนำเข้าส่วนบุคคลจำนวนหนึ่งขึ้น และการผลิตในต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ติดเครื่องหมายที่จดทะเบียนไว้

หากไม่มีพฤติการณ์ตามที่กล่าวข้างต้น ภายในระยะเวลา 30 วันที่มีการกักสินค้า นั้น สินค้าจะถูกยึดและริบตามวิธีที่กำหนดไว้ ผู้นำเข้าจะได้รับการแจ้งถึงการจับ และการริบนั้น อย่างทันที และผู้นำเข้ามีสิทธิในการร้องขอให้มีการบรรเทาตามบทบัญญัติส่วนที่ 171

3. การจำกัดการนำเข้าของสินค้าใน Grey Market (Grey Market Articles)

หากเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจพบสินค้าที่ถูกนำเข้ามาเป็นการนำเข้ามาใน Grey Market เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะทำการห้ามการนำเข้าและกักสินค้านั้นไว้ ตามข้อ 133.25 ที่ได้กล่าวมาแล้ว เว้นแต่เจ้าหน้าที่ศุลกากรพบว่า ฉลากของสินค้าที่แตกต่างทางรูปร่างและวัตถุนี้ติดเครื่องหมายการค้าที่แท้จริง ภายใต้การอนุญาตของเจ้าของเครื่องหมายการค้าของสหรัฐอเมริกา เจ้าของหลักหรือเจ้าของรายย่อยของสหรัฐฯ หรือฝ่ายอื่นๆ ภายใต้ความเป็นเจ้าของหรือการควบคุม ร่วมกันกับเจ้าของในสหรัฐฯ สินค้าดังกล่าวจะไม่ถูกกักภายใต้บทบัญญัติของข้อนี้ หรือเมื่อสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ของสินค้าได้ติดฉลากที่เด่นและสามารถอ่านออกได้ยังคงปรากฏอยู่บนสินค้า โดยได้ระบุว่า "สินค้านี้ไม่ได้เป็นสินค้าที่ได้รับอนุญาตโดยเจ้าของเครื่องหมายการค้าในสหรัฐฯ เพื่อนำ เข้าและแตกต่างทางด้านรูปร่างและวัตถุจากสินค้าที่ได้รับอนุญาต" ฉลากจะต้องติดใกล้ชิดกับ เครื่องหมายการค้าในตำแหน่งที่สำคัญบนสินค้าหรือบนหีบห่อหรือ บรรจุภัณฑ์ที่ขายสินค้าที่ถูกกักตามข้อ 133.25 อาจจะมีการปล่อยให้กลับคืนสู่ผู้นำเข้าในช่วงระยะเวลา 30 วันถ้ามีพฤติการณ์ดังนี้ คือ

1. เครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าได้ยื่นภายใต้การอนุญาตของเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าต่างประเทศเป็นเจ้าของเดียวกับเจ้าของในสหรัฐอเมริกา เจ้าของหลักหรือเจ้าของย่อยของเครื่องหมายการค้าสหรัฐอเมริกา หรืออื่นๆ ที่อยู่ภายใต้ความเป็นเจ้าของเดี่ยวหรือการควบคุมร่วมกันกับเจ้าของในสหรัฐฯ

2. สำหรับสินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าที่แท้จริงซึ่งได้ยื่นภายใต้การยินยอมของเจ้าของในสหรัฐฯ เจ้าของหลักหรือเจ้าของย่อยของเจ้าของเครื่องหมายการค้าในสหรัฐฯ และสินค้าที่นำเข้าไม่ต่างทางด้านรูปร่างและวัตถุจากสินค้าที่ได้รับอนุญาตโดยเจ้าของในสหรัฐฯ สำหรับการนำเข้าหรือการขายในสหรัฐฯ

3. เมื่อสินค้าได้ถูกกักตามข้อ 133.23 ในฐานะที่แตกต่างทางด้านรูปร่าง และวัตถุจากสินค้าที่ได้รับอนุญาตโดยเจ้าของเครื่องหมายการค้าในสหรัฐฯ เพื่อการนำเข้าหรือ การ

ขายในสหรัฐ เมื่อมีฉลากติดที่สินค้าได้ระบุว่า "สินค้านี้ไม่ได้เป็นสินค้าที่ได้รับอนุญาตโดยเจ้าของเครื่องหมายการค้าสหรัฐ เพื่อนำเข้าและแตกต่างทางด้านรูปร่างและวัตถุประสงค์จากสินค้าที่ได้รับ อนุญาต" ซึ่งเป็นไปตามข้อ 133.23

หากไม่มีพฤติการณ์ข้างต้นภายใน 30 วัน ผู้นำเข้าจะไม่ได้รับการปล่อยสินค้าที่ถูกกัก และสินค้าจะถูกยึดและริบ ผู้นำเข้าจะได้รับการแจ้งถึงการยึดและริบสินค้านั้นโดยทันที และ ผู้นำเข้ามีสิทธิที่จะร้องขอให้มีการบรรเทาความเสียหายได้ภายใต้บทบัญญัติ

4. การจำกัดสินค้าที่มาพร้อมกับผู้นำเข้าและการนำเข้าทางไปรษณีย์

เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจพบสินค้าที่มาพร้อมกับผู้นำเข้าและการนำเข้าทางไปรษณีย์ เป็นสินค้าภายใต้การจำกัดตาม ข้อ 133.22 และ 133.23 ที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 2 และ 3 ข้างต้นนั้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะทำการกักสินค้าไว้เป็นเวลา 30 วันนับจากวันที่มีการแจ้งการจำกัด นั้น เพื่ออนุญาตให้มีการพิสูจน์ว่าเป็นไปตามกรณีข้อ 133.22 (c) หรือ 133.23 (d)

เมื่อศุลกากรตรวจพบสินค้าข้างต้น เป็นสินค้าที่มาพร้อมกับกระเป๋าเดินทางหรือ มาพร้อมกับบุคคลผู้เดินทางเข้ามาในสหรัฐ ศุลกากรผู้ตรวจพบจะให้คำแนะนำด้วยวาจาแก่ผู้นำเข้าว่าสินค้านั้นจะต้องถูกกักไว้

สินค้าที่ถูกเจ้าหน้าที่ศุลกากรกักไว้ นี้ อาจจะได้รับการปล่อย หากเกิดกรณีดังต่อไปนี้

(1) สินค้าที่ถูกกักตามข้อนี้ อาจจะถูกปล่อยกลับคืนสู่ผู้นำเข้า ภายในช่วงเวลา 30 วัน ของการกัก หากเกิดพฤติกรรมใดๆ ที่เป็นการอนุญาตให้ยกเว้นจากการจำกัด เครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าตามที่กล่าวไว้ใน 133.22 (c) หรือ 133.23 (d) นี้ สินค้าที่ถูกนำเข้ามาพร้อมกับผู้นำเข้าในกระเป๋าเดินทางหรือมากับตัวผู้นำเข้า อาจจะถูกส่งออกนอกประเทศหรือทำลายภายใต้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ศุลกากร ตามคำขอของผู้นำเข้า หรือสินค้านั้นอาจได้รับการปล่อยในกรณี ดังนี้

1.1 ผู้นำเข้าได้เอาหรือขจัดเครื่องหมายการค้าออกตามวิธีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเห็นชอบ ในเวลาที่ได้มีการตรวจสอบสินค้า หรือ

1.2 โดยการร้องขอของผู้นำเข้าเพื่อให้มีการเอาเครื่องหมายการค้าออก อย่างเชี่ยวชาญ โดยได้รับการยอมรับจากผู้อำนวยการท่า ภายใต้เงื่อนไขตามที่ผู้อำนวยการท่าเห็น สมควร และขึ้นอยู่กับ การส่งสินค้าคืนแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อพิสูจน์ว่าได้เอาเครื่องหมายการค้า ออกจริงจนเป็นที่น่าพอใจ

ในกรณีที่เป็นการนำเข้าทางไปรษณีย์ เมื่อสินค้ามาถึงโดยการขนส่งทางไปรษณีย์ เป็นสินค้าที่ไม่ใช่เพื่อการพาณิชย์ หรือใช้ในการพาณิชย์แต่มีมูลค่า 250 ดอลลาร์หรือ

น้อยกว่านั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจพบว่าเป็นสินค้าที่ต้องถูกจำกัดภายใต้ข้อ 133.22¹² และ 133.23¹³

เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะแจ้งการกักสินค้าตามแบบฟอร์มศุลกากร สินค้าที่นำเข้ามาทางไปรษณีย์ที่ถูกกักตามข้อ 133.24 อาจถูกปล่อยคืนให้แก่ผู้นำเข้าภายในระยะเวลา 30 วันของการกักสินค้า หากพบพฤติการณ์ใด ๆ อันเป็นการอนุญาตให้ยกเว้นการจำกัดเครื่องหมายการค้าหรือชื่อทางการค้าที่กล่าวไว้ในข้อ 133.22 (c) หรือ 133.23 (d) หากไม่มีพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ สินค้าอาจจะถูกส่งออกนอกสหรัฐอเมริกาหรือถูกทำลายตามคำร้องขอของผู้ที่มีชื่อจำหน่ายถึง หรือ อาจจะได้รับปล่อยในกรณีดังนี้ คือ

(1) หน่วยงานบริการศุลกากรพบว่า ได้มีการเอาเครื่องหมายการค้าออกจากสินค้าหรือการจัดเครื่องหมายการค้าตามวิธีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเห็นชอบในเวลาที่ได้มีการตรวจ พบสินค้า หรือ

(2) โดยการร้องขอของผู้รับไปรษณีย์ เพื่อเอาเครื่องหมายการค้าออกอย่างเชี่ยวชาญ โดยได้รับการยอมรับโดยผู้อำนวยการการทำ ภายใต้เงื่อนไขที่ผู้อำนวยการการทำ เห็น สมควร และขึ้นอยู่กับคำสั่งคืนแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อพิจารณาว่า ได้มีการเอาเครื่องหมายการค้าออกโดยเป็นที่น่าพอใจของเจ้าหน้าที่แล้ว

หากไม่มีพฤติการณ์ตามข้อ 133.22 (c) หรือ 133.23 (d) หรือการดำเนินการใด ๆ ตามข้อ (1) และ (2) ข้างต้น สินค้าจะถูกยึดและริบตามวิธีที่กำหนดไว้ และเจ้าหน้าที่ศุลกากร จะแจ้งการยึดและริบสินค้านั้นให้ผู้นำเข้าทราบ ผู้นำเข้ามีสิทธิที่จะร้องทุกข์เพื่อบรรเทาความเสียหายอย่างทันทีตามบทบัญญัติของส่วนที่ 171 นี้

ข. กรณีสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

การนำเข้าสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงที่ละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ในสหรัฐอเมริกา นั้น จะถูกห้ามการนำเข้าโดยศุลกากร ยกเว้นการนำเข้าสำเนางานที่ได้กระทำขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการละเมิดทางศุลกากรอย่างไรก็ตาม สินค้าจะถูกกักเมื่อมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ คือ

(1) ผู้อำนวยการทำตรวจพบว่าสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงใดเป็นการละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้จดทะเบียนคุ้มครองไว้กับศุลกากร ผู้อำนวยการทำจะยึดสินค้านั้นไว้หรือ

(2) ในกรณีที่ผู้อำนวยการทำ มีเหตุผลอันเชื่อได้ว่า สินค้าที่นำเข้ามานั้น อาจจะเป็นสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงที่ละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้จดทะเบียนไว้กับศุลกากร ผู้อำนวยการ ทำจะกักสินค้านั้นไว้ชั่วคราว และจะทำการแจ้งแก่ผู้นำเข้าถึงการกระทำอันน่าจะ

¹² หมายถึง สินค้าที่ถูกจำกัดเนื่องจากติดเครื่องหมายการค้าที่ลอกเลียนหรือทำให้เหมือนเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนไว้กับศุลกากร

¹³ หมายถึง สินค้าที่ถูกจำกัดการนำเข้าใน Grey Market

ละเมิดของผู้นำเข้า และแนะนำผู้นำเข้าว่า ผู้นำเข้าอาจจะยื่นหนังสือปฏิเสธว่า สินค้าไม่ได้ละเมิด และแถลงว่า การกักสินค้านั้นอาจจะเป็นผลทำให้สินค้าเสื่อมราคา หรือทำให้สูญเสีหรือเสียหายต่อผู้นำเข้า และผู้อำนวยการท่าจะต้องแจ้งและให้คำแนะนำต่อผู้นำเข้าว่า หากเขาไม่ยื่นคำปฏิเสธภายใน 30 วัน สินค้าดังกล่าวจะถูกถือว่าเป็นสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงที่ละเมิดลิขสิทธิ์ และสินค้านั้นจะถูกยึดทันที

ในกรณีที่ผู้นำเข้าได้ยื่นหนังสือปฏิเสธตามที่กล่าวข้างต้น ผู้อำนวยการท่าจะต้อง แจ้งไปยังเจ้าของลิขสิทธิ์ ภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับหนังสือปฏิเสธของผู้นำเข้า โดยไม่รวมวันหยุดและวันนักขัตฤกษ์พร้อมทั้งให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

- (1) วันที่นำเข้า
- (2) ท่าที่นำเข้า
- (3) รายละเอียดของสินค้า
- (4) จำนวนสินค้าที่เกี่ยวข้อง
- (5) ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต
- (6) แจ้งว่าสินค้านี้จะถูกลบออกให้แก่ผู้นำเข้าภายใน 30 วันนับจากวันที่แจ้งในหนังสือนี้

ถ้าหากเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ดำเนินการดังนี้

ยื่นหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรถึงผู้อำนวยการท่า เพื่อเรียกร้องให้มีการห้ามการนำเข้า

วางประกันหรือให้หลักประกันในรูปแบบ และจำนวนที่ผู้อำนวยการ ท่าได้กำหนด เพื่อป้องกันความสูญเสีหรือความเสียหายอันเป็นผลมาจากการกักสินค้าของเจ้าหน้าที่ศุลกากร ของผู้นำเข้าหรือเจ้าของสินค้า ในกรณีที่คณะกรรมการหรือผู้ได้!บการแต่งตั้งได้ พิจารณาว่าสินค้าที่ถูกกักดังกล่าวไม่ได้เป็นสินค้าต้องห้าม ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 602 แห่ง กฎหมายลิขสิทธิ์ ค.ศ. 1976

ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้ส่งมอบประกันหรือหลักประกันตามข้อ ข. ข้างต้น บนพื้นฐานความเชื่อของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ว่า สินค้าที่ถูกกักนั้นจะละเมิดลิขสิทธิ์ เจ้าของ สิทธิไม่อาจถอนประกันหรือหลักประกันได้ จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยเรื่องการละเมิดหรือไม่ออกมา

หลังจากที่สินค้าถูกกักและมีการดำเนินการของเจ้าของลิขสิทธิ์ตามข้อ ก. และ ข. ข้างต้นแล้ว ในการนี้ เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจจะจัดตัวอย่างสินค้าต้องสงสัยให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์เพื่อทำการตรวจสอบ หรือทดสอบเพื่อเป็นการช่วยเจ้าหน้าที่ศุลกากรพิจารณาว่า สินค้าที่ นำเข้านั้นเป็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ ในการที่เจ้าของสิขสิทธิ์ได้รับตัวอย่างนี้ เจ้าของลิขสิทธิ์ จะต้องวางประกันหรือหลักประกันในรูปแบบและจำนวนตามที่ผู้อำนวยการท่ากำหนด เพื่อป้องกัน เจ้าพนักงาน, ลูกจ้างของสหรัฐ, ผู้นำเข้า หรือเจ้าของสินค้านำเข้า ไม่ให้ได้รับความสูญเสีหรือความเสียหาย อันเนื่องมาจากการที่ศุลกากรให้ตัวอย่างสินค้านั้นแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และเจ้า หน้าที่ศุลกากรอาจจะเรียกให้เจ้าของลิขสิทธิ์ส่งตัวอย่างสินค้าคืน ณ

เวลาใดๆก็ได้ ซึ่งเจ้าของ ลิขสิทธิ์สิ่งคืนแก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร อย่างไรก็ตามแม้เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะยังไม่เรียกตัวอย่างคืน แต่เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจสอบหรือทดสอบแล้ว เจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องส่งคืนตัวอย่างนั้น ให้แก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร และในกรณีที่ตัวอย่างสินค้าเสียหาย ถูกทำลาย หรือสูญหายในระหว่าง ครอบครองเจ้าของลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องรับรองแก่ศุลกากรแทนการส่งคืนค่าคืนว่า "ตัวอย่างซึ่งมีรายละเอียด (ใส่รายละเอียด) ที่ได้ให้ไว้ ได้เสียหาย/ถูกทำลาย/สูญหาย ระหว่างการ ตรวจสอบหรือทดสอบการละเมิด

ภายหลังจากที่ผู้อำนวยการท่าแจ้งแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ว่า มีการระงับการนำเข้าสินค้า เนื่องจากเป็นสินค้าต้องสงสัยว่าจะละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้จดทะเบียนไว้กับ ศุลกากรแล้ว ขั้นตอนต่อไปในการดำเนินการ สามารถแยกพิจารณาการดำเนินการของผู้อำนวยการท่าได้ดังนี้ คือ

(1) ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้ยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อห้ามการนำเข้า สินค้าที่ต้องสงสัยว่าเป็นสำเนาอันละเมิด พร้อมกับวางประกันหรือให้หลักประกัน ผู้อำนวยการท่า จะต้องแจ้งแก่ผู้นำเข้าและเจ้าของลิขสิทธิ์ทันทีภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่ ามากกว่า 30 วัน ว่าผู้นำเข้าและเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องยื่นพยานหลักฐานและข้อกฎหมาย หรือพยานวัตถุใดๆ ที่จะพิสูจน์การเรียกร้องห้ามการนำเข้า หรือการปฏิเสธการละเมิด ซึ่งหมายถึงว่า ภาระการพิสูจน์จะต้องตกอยู่กับเจ้าของลิขสิทธิ์ว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าละเมิด

ในเรื่องของการเรียกร้องของเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่มีข้อโต้แย้งจากผู้นำเข้า ผู้นำเข้า และเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องให้แต่ละฝ่ายได้รับสำเนาข้อมูลเป็นอันดับแรก รวมถึงข้อปฏิเสธของผู้นำเข้าอันเกี่ยวกับการละเมิด หรือความต้องการของเจ้าของลิขสิทธิ์ ที่ให้มีการห้ามการนำเข้า ซึ่งจะต้องแจ้งให้ทางศุลกากรทราบเป็นลายลักษณ์อักษรว่า สำเนาเอกสารข้อมูลดังกล่าวได้ถูกยื่นให้แก่ คู่กรณีฝ่ายตรงข้ามแล้ว ในกรณีที่ผู้อำนวยการท่าอาจจะแจ้งแก่ผู้นำเข้าและเจ้าของลิขสิทธิ์ว่า พวกเขาอาจจะได้รับการขยายเวลาเพิ่มขึ้นได้ แต่ไม่ เกินกว่า 30 วัน ที่นั้นสองฝ่ายจะต้องให้การโต้แย้ง

ก่อนที่จะยื่นคำโต้แย้งและในระหว่างระยะเวลาหักล้างเหตุผลกันนี้ ผู้นำเข้าและเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องจัดให้มีสำเนาของข้อความหักล้างให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งก่อน การยื่นข้อความหัก ล้างกันให้แก่ศุลกากรจะต้องประกอบไปด้วยถ้อยคำแถลงที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งยืนยันว่า สำเนาเอกสารได้จัดให้แก่คู่กรณีฝ่ายตรงข้ามแล้ว มิเช่นนั้นแล้ว ผู้อำนวยการท่าจะไม่รับข้อความ เพิ่มเติมใดๆจากคู่กรณี เพื่อใช้ในการพิสูจน์ข้อเรียกร้องหรือปฏิเสธการละเมิดใดๆ ภายหลังจากที่ระยะเวลาที่หักล้าง 30 กันได้สิ้นสุดลง

หลังจากได้รับคำโต้แย้งหักล้าง หรือภายใน 30 วันหลังจากการแจ้ง ในกรณีที่ไม่มี การยื่นคำโต้แย้งเพื่อหักล้าง ผู้อำนวยการท่าจะต้องส่งแฟ้มข้อมูลทั้งหมด พร้อมด้วย ตัวอย่างของ สิ่งของที่จะพิจารณาว่ามีการละเมิด ให้แก่ศุลกากรสำนักงานใหญ่ (ส่งถึงแผนก

ปฏิบัติการการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานกฎระเบียบและข้อบังคับ (International Trade Compliance Division, Office of Regulations and Rulings) เพื่อให้มีการตัดสินข้อพิพาทในกรณีละเมิดนี้ คำตัดสินจะเป็นที่สุดและจะถูกส่งไปยังผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้อำนวยความสะดวกจัดส่งสำเนาคำตัดสิน นั้นให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์และผู้นำเข้าสินค้าต่อไป

(2) ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ไม่เรียกร้องว่า สินค้าที่นำเข้าเป็นสำเนาที่ละเมิดงาน อันมีลิขสิทธิ์ของตน หรือไม่สมารถที่จะนำเสนอหลักฐานที่เพียงพอ หรือการพิสูจน์ที่เพียงพอว่ามี การละเมิด ผู้อำนวยความสะดวกจะปล่อยสินค้าที่ถูกกักไว้คืนให้แก่ผู้นำเข้า และหากต่อไปมีการนำเข้า สินค้าเดียวกันเช่นนี้อีก ไม่ว่าผู้นำเข้าจะเป็นผู้ใดก็ตาม จะไม่มีการแจ้งให้เจ้าของลิขสิทธิ์ทราบ อีกต่อไป

นอกจากนี้ หากเป็นกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ไม่สามารถยื่นข้อเรียกร้องเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อห้ามการนำเข้าและวางประกันหรือหลักประกันตามที่ผู้อำนวยความสะดวกกำหนด ผู้ว่า การรัฐจะปล่อยสินค้าที่กักคืนให้แก่ผู้นำเข้าและแจ้งเจ้าของลิขสิทธิ์ถึงการปล่อยสินค้านั้นให้แก่เจ้า ของลิขสิทธิ์ทราบ

มาตรการภายหลังการกักหรือปล่อยสินค้า

ก. กรณีสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า

สินค้าที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า (ยกเว้นสินค้าปลอม) หลังจากถูกให้อา เครื่องหมายการค้าออก หรือเอาชื่อทางการค้าออก ในตอนที่ถูกยึดแล้ว สินค้าเหล่านั้นจะถูกจัดการภายใต้กระบวนการอันว่าด้วยการละเมิดกฎหมายศุลกากร

ส่วนสินค้าที่ติดเครื่องหมายการค้าปลอมถือว่าเป็นสินค้าที่ละเมิด บทบัญญัติมาตรา 1526 ของกฎหมายศุลกากร¹⁴ จะถูกทำลาย นอกจากจะมีการพิจารณาว่า สินค้า นั้นไม่เป็นอันตรายและปลอดภัยต่อสุขภาพ และคณะกรรมการสิทธิการของศุลกากรหรือผู้ที่ ได้รับการแต่งตั้งมีหนังสือยินยอมจากเจ้าของเครื่องหมายการค้าในสหรัฐอเมริกา ในกรณีนี้ คณะกรรมการสิทธิการของศุลกากร หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้ง อาจจะจัดการกับสินค้าเท่าที่เป็นไปได้ดังนี้ คือ

1. ส่งมอบให้แก่รัฐบาล หรือตัวแทนรัฐบาลท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งในความเห็นของคณะกรรมการ หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเห็นว่า รัฐบาล หรือรัฐท้องถิ่นมีความต้องการสินค้านั้น

2. ให้แก่สถาบันการกุศล ตามความเห็นของคณะกรรมการ หรือผู้ที่ ได้รับการแต่งตั้ง ที่เห็นว่าสถาบันดังกล่าวต้องการสินค้านั้น

¹⁴ คือ มาตราเดียวกันกับ มาตรา 526 แห่งกฎหมายพิกัตศุลกากร (Tariff Act)

3. ขายให้แก่สาธารณชนโดยการประมูล เมื่อผ่านเวลา 90 วันหรือมากกว่านั้น ตั้งแต่มีการริบ และศุลกากรเห็นว่า รัฐบาล หรือตัวแทนของรัฐบาลท้องถิ่น หรือสถาบันการกุศลไม่ ต้องการสินค้าที่ถูกริบนี้

ข. กรณีสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

การพิจารณาว่าสินค้าที่นำเข้านั้น เป็นสินค้าละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้จัดแจ้งไว้ ซึ่งเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ดำเนินการตามกรณี (1) ที่กล่าวข้างต้นนั้น จะขึ้นอยู่กับ การตัดสินของคณะกรรมการสิทธิการศุลกากร หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง และเมื่อบุคคลดังกล่าวนี้พิจารณาว่า สินค้าที่ส่งมาให้พิจารณาเป็นสินค้าอันเป็นสำเนาที่ละเมิดงานของเจ้าของลิขสิทธิ์ ผู้อำนวยการท่าจะ ยึดและริบสินค้าที่นำเข้านั้นฐานละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งสินค้าที่ละเมิดกฎหมายลิขสิทธิ์ดังกล่าวนี้จะถูกทำลาย

หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการสิทธิการศุลกากร หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง พิจารณาว่า สินค้าที่ถูกกักและที่ถูกส่งมาให้พิจารณานั้น เป็นสินค้าที่ไม่ได้ละเมิดลิขสิทธิ์ในงานของเจ้าของ ลิขสิทธิ์ ผู้อำนวยการท่าจะคืนสินค้าที่ถูกกักทั้งหมดให้แก่ผู้นำเข้า

การยกเว้นความรับผิดของเจ้าหน้าที่ศุลกากร

กฎหมายเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และกฎศุลกากร มิได้มีบทบัญญัติใดที่บัญญัติไว้โดยตรงว่า ให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินการกักสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ตามขั้นตอนและกระบวนการที่กล่าวมาข้างต้น แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทบัญญัติห้ามการนำเข้าสินค้าที่ละเมิดเครื่องหมายการค้าและลิขสิทธิ์ตลอดจน กฎการดำเนินการในการกักและการปล่อยสินค้าได้มีการบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้อย่างชัดเจน ทั้งยังมีกระบวนการเรื่องการวางหลักประกันที่มีสามารถใช้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการกักสินค้า ซึ่งพอจะอนุมานได้ว่าการดำเนินการภายใต้ขั้นตอนดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ศุลกากร ทำให้ เจ้าหน้าที่ศุลกากรได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีเกิดความเสียหายเพราะการปฏิบัติ ตามหน้าที่นั้น

ข้อยกเว้นสินค้าที่ไม่อยู่ภายใต้มาตรการกักสินค้าโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร

ก. กรณีสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า

จากกฎหมายเครื่องหมายการค้า มาตรา 42 และกฎหมายพิกิตศุลกากร มาตรา 526 บัญญัติว่า กฎศุลกากรที่กล่าวมาในหัวข้อทั้งหมดข้างต้น จะไม่ใช้กับสินค้าในกรณีดังต่อไปนี้

การนำเข้าสินค้าที่มาพร้อมกับบุคคลใดๆ ซึ่งเข้ามายังสหรัฐอเมริกา เมื่อสินค้านั้น มิใช่ใช้เป็นการส่วนตัว และไม่ได้มีไว้เพื่อการพาณิชย์ถ้า (ก) สินค้านั้นอยู่ในประเภทและ

ปริมาณที่ จำกัด ตามการพิจารณาของเลขานุการแห่งกองการคลัง (ข) บุคคลนั้นไม่ใช่บุคคลที่ไม่ได้รับการยกเว้นภายใน 30 วันก่อนที่จะเข้ามายังสหรัฐอเมริกา¹⁵

ข. กรณีสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

จากกฎหมายลิขสิทธิ์ มาตรา 602 และกฎศุลกากรที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สินค้าที่ได้รับการยกเว้นไม่ตกอยู่ภายใต้การกักของศุลกากรเมื่อมีการนำเข้ามายังสหรัฐอเมริกา ในกรณีดังนี้¹⁶ คือ

(1) การนำเข้าสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงภายใต้อำนาจหรือการใช้ของรัฐบาล หรือรัฐใด ๆ หรือหน่วยงานย่อยทางการเมืองของรัฐ

(2) การนำเข้าเพื่อใช้ส่วนบุคคลของผู้นำเข้าและไม่ได้เพื่อการพาณิชย์ ที่มีจำนวนไม่มากไปกว่าสำเนา 1 เล่มหรือสิ่งบันทึกเสียงในงานหนึ่งงาน โดยนำเข้ามาพร้อมตัวบุคคล หรือกระเป๋าดูทางส่วนบุคคล

(3) การนำเข้าโดย หรือเพื่อองค์กรที่ปฏิบัติงานเพื่อวัตถุประสงค์ใช้ในโรงเรียน การศึกษา หรือศาสนา และไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ในจำนวนที่ไม่มากกว่าหนึ่งสำเนา งาน สดทัศน์ และไม่มากกว่า 5 สำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงของงานใดๆ เพื่อการยืมในห้องสมุด หรือเพื่อ วัตถุประสงค์ในการเก็บรักษา

(4) การนำเข้าสำเนาหรือสิ่งบันทึกเสียงที่ได้กระทำขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายลิขสิทธิ์

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นมาตรการทางศุลกากรที่ เจ้าของสิทธิในเครื่องหมาย การค้าหรือเจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องดำเนินการยื่นคำขอเพื่อจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ ของตน และกระทำตามขั้นตอนที่กฎศุลกากรได้กำหนดไว้ มิเช่นนั้น เครื่องหมายการค้าและ ลิขสิทธิ์ของตนจะไม่ได้รับการคุ้มครองภายใต้มาตรการนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของลิขสิทธิ์ มี ข้อกำหนดพิเศษ ซึ่งแตกต่างจากกรณีของเครื่องหมายการค้า ก็คือ ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ไม่ได้ ดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียน เพื่อการคุ้มครองภายใต้มาตรการทางศุลกากร ตามกฎที่มีไว้ข้างต้น โดยตรง แต่เจ้าของลิขสิทธิ์สามารถมีทางเลือกอีกหนึ่ง ทางเลือก คือ การดำเนินการทางศาล ซึ่ง ภายใต้กฎศุลกากรบัญญัติว่า "ไม่ว่าเจ้าของลิขสิทธิ์จะ จดแจ้งลิขสิทธิ์ไว้กับทางศุลกากรหรือไม่ เจ้าของลิขสิทธิ์อาจจะขอให้ศาลมีคำสั่งห้ามการ นำเข้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ดังกล่าวได้ ในการที่จะ ได้รับการดำเนินการของศุลกากรชั่วคราวนี้ เจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องนำส่งสำเนาคำสั่งศาล ที่มีการ รับรองสำเนาถูกต้อง แก่คณะกรรมการ การแห่งศุลกากร โดยส่งถึง สำนักงานหัวหน้าคณะที่ ปรัชญากฎหมาย, วอชิงตัน ดีซี 20229"¹⁷

¹⁵ Tariff Act, section 526 (19 u.s.c. section 1526 (d))

¹⁶ Copyrights Law, section 602 (17 u.s.c. section 602 (a))

¹⁷ Attention : Office of the Chief Counsel, Washington, DC 20229

ในกรณีที่ลิขสิทธิ์นั้นไม่ได้จดทะเบียนไว้แก่ศุลกากร เจ้าของ ลิขสิทธิ์จะต้องนำส่งค่าธรรมเนียม 190 ดอลลาร์และในกรณีที่งานนั้นเป็นสามมิติ หรืองานอื่น ๆ ที่ไม่สามารถอ่านชื่อเรื่องหรือชื่อผู้สร้างสรรค์ได้ เจ้าของลิขสิทธิ์จะต้องส่งภาพถ่ายจำนวน 5 ภาพ หรือสำเนาภาพดังกล่าว มาพร้อมกันด้วย

3.4 กฎหมายศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของศุลกากรญี่ปุ่น

ในการคุ้มครอง ณ จุดนำเข้า – ส่งออก

เครื่องหมายการค้า

เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาอาจร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อขอรับความคุ้มครองของศุลกากรโดยยื่นคำร้องให้มีการคุ้มครองชั่วคราว (Request for Import Injunction) ซึ่งสินค้านำเข้าที่สงสัยว่าจะมีการกระทำละเมิด เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะตรวจ เมื่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจสอบคำขอดังกล่าวแล้วปรากฏว่ามี คุณสมบัติครบถ้วนก็จะออกหนังสือรับคำร้อง (Notification of Acceptance) นั้นไว้ คำร้องดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้เป็นเวลาไม่เกิน 2 ปีและเจ้าของเครื่องหมายการค้าสามารถดำเนินการต่ออายุคำร้องดังกล่าวได้ภายในเวลา 3 เดือนก่อนสิ้นระยะเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะทำการตรวจสอบสินค้าที่คาดว่าจะมีการกระทำละเมิด ณ ทุกท่าเรือ หากเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจพบสินค้านำเข้าดังกล่าวจะแจ้งให้ผู้แทนของผู้ร้องและเจ้าของสินค้านำเข้า โดยทั่วไปผู้ร้องจะต้องไปที่สำนักงานศุลกากรภายในเวลา 10 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อตรวจสอบและยืนยันว่าสินค้านำเข้าดังกล่าวเป็นสินค้าละเมิดหรือไม่ โดยจะนำส่งหลักฐานประกอบการยืนยันดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้นำเข้าสินค้าอาจนำส่งหลักฐานเพื่อยืนยันว่าสินค้านำเข้าดังกล่าวเป็นของแท้

หากผู้นำเข้าสินค้าไม่ทำการโต้แย้งและสินค้านำเข้าดังกล่าวได้รับการพิจารณาเป็นสินค้าละเมิด เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะยึดและทำลายสินค้านำเข้าดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ศุลกากรพิจารณาว่าสินค้านำเข้าดังกล่าวไม่ละเมิดสิทธิเครื่องหมายการค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้าและได้ปล่อยสินค้านำเข้าผ่านด่านศุลกากรไป ผู้ร้องอาจนำคดีขึ้นสู่ศาล ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดสินค้านำเข้าในตลาดได้

การเสนอเอกสารพิสูจน์ความเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า

เจ้าของเครื่องหมายการค้าอาจยื่นคำร้องขอให้มีการคุ้มครองการนำเข้าชั่วคราวโดยให้ข้อมูลประกอบดังต่อไปนี้

- สิทธิและข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา อาทิ เลขทะเบียนและวันที่ที่ได้รับการจดทะเบียน อายุความคุ้มครอง ข้อมูลของเจ้าของเครื่องหมายการค้า ข้อมูลของผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า

- สินค้าที่จะขอรับความคุ้มครอง อาทิ ชื่อ ชนิด และรูปแบบของสินค้า
- เหตุแห่งการกระทำละเมิด อาทิ การกระทำละเมิดเครื่องหมายการค้าหรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น
- การนำเข้า – ส่งออก อาทิ เป็นการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า สถานที่และวันที่จะมีการนำเข้าหรือส่งออก

การกระทำการของเจ้าหน้าที่ศุลกากรต่อสินค้าที่มีการละเมิด โดยสินค้าที่ได้ยึดไว้จะถูกนำไปทำลาย

สิทธิบัตรการประดิษฐ์ สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ และอนุสิทธิบัตร

สามารถยื่นคำร้องขอให้ศุลกากรทำการกักกันสินค้าที่ต้องสงสัยว่าเป็นละเมิดต่อสิทธิในการประดิษฐ์ ละเมิดสิทธิในแบบผลิตภัณฑ์หรืออนุสิทธิบัตร การเสนอเอกสารพิสูจน์ความเป็นเจ้าของสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยเอกสารแสดงการจดทะเบียนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์/การประดิษฐ์ หรืออนุสิทธิบัตร และเอกสารแสดงการประกาศโฆษณาแบบผลิตภัณฑ์/การประดิษฐ์ หรืออนุสิทธิบัตรนั้น

เจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจยึดสินค้าที่มีการละเมิดสิทธิที่นำเข้า – ส่งออกผ่านช่องทางศุลกากรนั้น สินค้าที่มีการละเมิดจะถูกนำไปทำลาย

ลิขสิทธิ์

มาตรการความคุ้มครอง ณ ด้านศุลกากรของญี่ปุ่น เป็นไปตามข้อกำหนดในข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) ซึ่งประกอบด้วย การเสนอเอกสารพิสูจน์ความเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น หนังสือสำคัญรับรองความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ คำอธิบายเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นละเมิด และหนังสือมอบอำนาจ

สินค้าที่ได้ยึดไว้จะถูกนำไปทำลายหลังจากผู้นำเข้า/ผู้ส่งออกชำระเงินค่าปรับ

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ยังครอบคลุมถึง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และแผนภูมิวงจรรวมด้วย

3.4.1 ความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (AGREEMENT BETWEEN THE KINGDOM OF THAILAND AND JAPAN FOR AN ECONOMIC PARTNERSHIP : JTEPA)

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย - ญี่ปุ่น (Japan - Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA) เป็นความตกลงที่ครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทยญี่ปุ่นแบบรอบด้าน ซึ่งลงนามโดย อดีตนายกรัฐมนตรี พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์

กับ อดีตนายก รัฐมนตรีญี่ปุ่น นายชินโซ อาเบะ เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2550 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2551 ครอบคลุม 19 สาขา ได้แก่¹⁸

- (1) การค้าสินค้า ครอบคลุมการลดภาษีสินค้าระหว่างกันกว่าร้อยละ 90
- (2) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า
- (3) พิธีการศุลกากร เน้นความร่วมมือเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การค้าระหว่างกัน
- (4) การค้าไร้กระดาศ เน้นความร่วมมือเพื่อพัฒนาไปสู่การค้าไร้กระดาศ
- (5) การยอมรับร่วมกัน เน้นให้มีการยอมรับหน่วยตรวจรับรองมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้าไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- (6) การค้าบริการ กำหนดกรอบสำหรับการเปิดเสรีการค้าบริการ
- (7) การลงทุน ครอบคลุมการเปิดเสรีและการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน
- (8) การเคลื่อนย้ายของบุคคลธรรมดา ครอบคลุมประเด็นการให้อนุญาตเข้าเมืองและพำนักอยู่ในประเทศชั่วคราว รวมทั้งกำหนดกลไกหารือเกี่ยวกับการยอมรับมาตรฐานอาชีพ
- (9) ทรัพย์สินทางปัญญา เน้นให้มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเพียงพอ มีประสิทธิผลและไม่เลือกปฏิบัติโดยยึดตามความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สิน ทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (TRIPS) และกฎหมายของไทยในปัจจุบัน
- (10) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เน้นความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- (11) ความร่วมมือในด้านเกษตร ป่าไม้และประมง
- (12) ความร่วมมือในด้านความปลอดภัยอาหาร
- (13) ความร่วมมือในด้านการเชื่อมโยงท้องถิ่นสู่ท้องถิ่น
- (14) ความร่วมมือในด้านการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (15) ความร่วมมือในด้านการสร้างเสริมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
- (16) ความร่วมมือในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (17) ความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- (18) ความร่วมมือในด้านวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ
- (19) ความร่วมมือในด้านการท่องเที่ยว

โดยจะกล่าวรายละเอียดเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ดังนี้¹⁹

¹⁸ “กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ญี่ปุ่น. (2552). ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2555, จาก http://www.thaifita.com/thaifita/Portals/0/FACTBOOK_Japan.pdf.

¹⁹ กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. คำแปล JTEPA. (2552). ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2555, จาก <http://test.mfa.go.th/jtepa/>.

ข้อ 138 การบังคับใช้ มาตรการ ณ จุดผ่านแดน

กำหนดให้เป็นไปตามข้อ 51 และข้อ 52 ของความตกลงทริปส์ (TRIPs) จะต้องกำหนดให้มีกระบวนการเกี่ยวกับการระงับการปล่อยโดยหน่วยงานศุลกากรซึ่งสินค้าที่ละเมิดสิทธิอย่างน้อยที่สุดในกรณีการละเมิดเครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้อง โดยจะไม่กำหนดข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้พยานหลักฐานเกี่ยวกับการละเมิดที่เป็นภาระมากจนเกินไปต่อผู้ทรงสิทธิที่ยื่นคำขอ

กรณีที่หน่วยงานผู้มีอำนาจของภาคีได้ตัดสินใจที่จะระงับการปล่อยสินค้าที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า หรือลิขสิทธิ์หรือสิทธิที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานผู้มีอำนาจของภาคีนั้นจะต้องแจ้งผู้ทรงสิทธิซึ่งชื่อและที่อยู่ของผู้ขนส่งและผู้นำเข้าสินค้าที่ต้องสงสัย โดยเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของภาคีฝ่ายนั้น

กรณีของการละเมิดเครื่องหมายการค้า หรือลิขสิทธิ์หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องภาคีแต่ละฝ่ายจะต้องให้ความมั่นใจว่าหน่วยงานผู้มีอำนาจของตนอาจเริ่มมาตรการ ณ จุดผ่านแดนได้โดยอำนาจของตน โดยไม่จำเป็นต้องมีคำขอจากผู้ทรงสิทธิที่ถูกละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและภาคีแต่ละฝ่ายจะต้องให้ความมั่นใจว่าหน่วยงานผู้มีอำนาจของตนจะไม่อนุญาตการส่งออกซ้ำซึ่งสินค้าที่ละเมิดเครื่องหมายการค้า หรือลิขสิทธิ์หรือสิทธิที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากในสภาวะการณ์ที่เป็นพิเศษ

ข้อ 139 การบังคับใช้การเยียวยาทางแพ่ง

ได้กำหนดให้ภาคีแต่ละฝ่ายจะต้องให้ความมั่นใจว่าผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามีสิทธิที่จะเรียกร้องจากผู้ละเมิดซึ่งค่าเสียหายที่เพียงพอที่จะชดเชยความเสียหายที่เจ้าของสิทธิได้รับเนื่องจากการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลนั้นโดยผู้ละเมิดกระทำกิจกรรมที่เป็นการละเมิดโดยรู้หรือมีเหตุอันควรที่จะรู้

ข้อ 140 การบังคับใช้การเยียวยาทางอาญา

ได้กำหนดให้แต่ละฝ่ายจะต้องกำหนดกระบวนการและบทลงโทษทางอาญาที่จะใช้อย่างน้อยที่สุดในกรณีของการละเมิดสิทธิบัตร ผลิตภัณฑ์หรือรถประโยชน์แบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์หรือสิทธิที่เกี่ยวข้อง แบบผังภูมิวงจรรวม และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืชใหม่ที่กระทำโดยจงใจและในขนาดเชิงพาณิชย์โดยจะรวมถึงการจำคุก และ/หรือ การปรับเป็นเงินที่เพียงพอที่จะยับยั้งการละเมิดที่สอดคล้องกับระดับของบทลงโทษที่ใช้บังคับกับอาชญากรรมที่มีความรุนแรงในระดับเดียวกันโดยภาคีแต่ละฝ่ายจะต้องให้ผู้มีอำนาจฝ่ายตุลาการมีอำนาจให้ยึดสินค้าที่ละเมิดสิทธิและอุปกรณ์ใดๆ ซึ่งถูกใช้โดยส่วนใหญ่ในการกระทำผิดนั้น และเอกสารที่เป็นพยานหลักฐานทั้งหมดและภาคีแต่ละฝ่ายจะต้องให้ความมั่นใจว่าอย่างน้อยที่สุดในกรณีการละเมิดสิทธิบัตร ผลิตภัณฑ์หรือรถประโยชน์แบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เครื่องหมายการค้า และสิทธิที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์พืชใหม่หน่วยงาน

ผู้มีอำนาจของตนอาจเริ่มกระบวนการพิจารณาทางอาญาได้โดยอำนาจของตน โดยไม่จำเป็นต้องมีคำร้องอย่างเป็นทางการจากผู้ทรงสิทธิที่ถูกละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

3.5 บทบาทกรมศุลกากรที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของศุลกากรในกลุ่มประชาคมอาเซียน

ในการดำเนินการไปสู่ยุทธศาสตร์ด้านการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน นั้นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับบทบาทศุลกากรคือ พันธกิจด้านการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี ภายใต้ยุทธศาสตร์การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ได้คำนึงถึงการเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกเป็นหลัก โดยในการเปิดเสรีเน้นการลดอุปสรรคด้านภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี การยกเลิกภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าภายในอาเซียนจะถูกยกเลิกให้สอดคล้องกับ กรอบเวลาและพันธกรณีที่ระบุไว้ภายใต้ความตกลง CEPT และความตกลงหรือพิธีสารอื่นที่เกี่ยวข้อง²⁰

การยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBS)

อาเซียนได้จัดทำหลักเกณฑ์ (criteria) การจำแนกมาตรการที่มีใช้ภาษีของประเทศสมาชิกแล้ว ซึ่งใช้พื้นฐานหลักเกณฑ์การจำแนกตาม WTO และได้เห็นชอบแผนงานการจัดมาตรการที่มีใช้ภาษี (Work Programme on elimination of NTBS) ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 5 ประเทศ มีกำหนดที่จะจัดมาตรการที่มีใช้ภาษีทั้งหมดภายในปี 2010 สำหรับประเทศฟิลิปปินส์ภายในปี 2012 และประเทศ CLMV ภายในปี 2015

ด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า มีการพัฒนามาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การบูรณาการด้านพิธีการศุลกากร การจัดตั้งระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ หนึ่ง จุดเดียวของอาเซียน และการส่งเสริมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ CEPT อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงระเบียบพิธีการในทางปฏิบัติภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าและการปรับประสานมาตรฐานและความสอดคล้องในด้านพิธีการ

การดำเนินงานของกรมศุลกากร

1. การลดอุปสรรคด้านภาษี

1.1 การลดหรือยกเว้นอากรขาเข้าให้เป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการกำหนด อัตราอากรร่วมเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area : ความตกลง CEPT)

²⁰ กรมศุลกากร. (2555). กรมศุลกากรก้าวไกลสู่ AEC 2015. จุลสารศุลกากร. 20 (4), 9-12.

1.2 การออกกฎหมายเพื่อให้สัตยาบันให้ความตกลงการค้า
สินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement : ATIGA)

2. กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

2.1 การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง

2.2 การปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าให้มีความโปร่งใส

3. ASEAN Harmonized Tariff Nomenclature

ระบบการจำแนกพิภักัดอัตราศุลกากรที่ชัดเจนและเป็นรูปแบบเดียวกันเป็นเครื่องมือหนึ่งซึ่งช่วยให้การดำเนินการด้านพิธีการศุลกากรมีความเรียบง่ายก่อให้เกิดการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การปรับปรุงระบบอาร์โมไนซ์ข้างต้น มีผลทำให้สมาชิกอาเซียนต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข AHTN ให้สอดคล้องกับ HS 2012 และดำเนินการทบทวนแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการร่วมกันของสมาชิกอาเซียน โดยมุ่งหมายให้ระบบการแบ่งกลุ่มสินค้าง่ายขึ้น เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกทางการค้า ซึ่งปัจจุบันกรมศุลกากรอยู่ระหว่างดำเนินการร่วมกับอาเซียนโดยกำหนดเป้าหมายให้สามารถนำมาใช้ได้ทันพร้อมกับ HS 2012 คือ วันที่ 1 มกราคม 2555

4. Develop the advance ruling systems

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้สามารถผ่านพิธีการศุลกากรนำเข้าสินค้าได้อย่างถูกต้อง สร้างความชัดเจนในการชำระค่าภาษีอากร และสามารถเลือก ใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีได้อย่างถูกต้อง กรมศุลกากรจึงจัดให้มีบริการให้คำวินิจฉัยล่วงหน้า ได้แก่

4.1 Advanced Ruling On Tariff Classification การให้บริการจำแนกประเภทพิภักัดอัตราศุลกากรล่วงหน้า เป็นการให้บริการจำแนกประเภทพิภักัดอัตราศุลกากรแก่ผู้นำเข้าที่ต้องการทราบ ประเภทพิภักัดอัตราศุลกากรของสินค้าก่อนที่จะมีการนำเข้าตามที่ได้รับรอง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ โดยให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากรที่ 13/2553 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2553 ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจะได้รับคือ ทำให้เกิดความแน่นอนและคาดการณ์ล่วงหน้าสำหรับสินค้าที่มีปัญหาได้ ทำให้มั่นใจได้ว่าการจำแนกพิภักัดสินค้าที่เหมือนกันไปในแนวทางเดียวกัน สะดวกรวดเร็วลดเวลาและค่าใช้จ่าย สามารถวางแผนการดำเนินงานกำกับดูแลการเคลื่อนย้ายสินค้า ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ในปี 2551 (ก.ค.-ก.ย.) จำนวน 27 คำร้อง ปี 2552 จำนวน 88 คำร้อง และในปี 2553 (ต.ค. 52-มิ.ย. 53) จำนวน 106 คำร้อง ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

4.2 การวินิจฉัยถิ่นกำเนิดสินค้านำเข้าล่วงหน้าเป็นการให้บริการวินิจฉัยถิ่นกำเนิดสินค้านำเข้าล่วงหน้าแก่ผู้ที่มีความประสงค์จะนำ ของเข้ามาจากประเทศที่มีพันธกรณีภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีร่วมกัน ที่ต้องการทราบถิ่นกำเนิดของสินค้าก่อนที่จะ

มีการนำเข้าตามที่ได้ร้องขอ โดยให้ปฏิบัติตามประกาศกรมที่ 7/2553 และคำสั่งทั่วไปกรมศุลกากรที่ 3/2553 ลงวันที่ 21 มกราคม 2553 ปัจจุบันยังไม่มีผู้ขอใช้บริการ

4.3 Advance Ruling on Valuation การให้บริการวินิจฉัยราคาศุลกากรล่วงหน้า เป็นอีกโครงการหนึ่งที่พัฒนาระบบพิธีการและราคาศุลกากร ด้วยการรับคำร้องขอให้วินิจฉัยราคาศุลกากรล่วงหน้าตามประกาศกรมศุลกากรที่ 67/2552 และปฏิบัติงานตามคำสั่งทั่วไปกรมศุลกากรที่ 18/2552 ในปีที่ผ่านมา มีผู้สนใจยื่นคำร้องขอตั้งกล่าวจำนวนหนึ่ง ส่วนในปีงบประมาณ 2554 นี้ กรมฯ ได้มีการพัฒนาการให้บริการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำโครงการวินิจฉัยราคาศุลกากรล่วงหน้าทางอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2553 เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการยื่นคำร้องของผู้ประกอบการให้มากขึ้น ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการวิเคราะห์ กำหนดรูปแบบงาน เพื่อออกแบบระบบให้สามารถดำเนินการได้ภายในงบประมาณที่มีอยู่

5. ASEAN Customs Declaration Document : ACDD

การใช้เอกสารใบขนสินค้าอาเซียน ในการประชุมผู้เชี่ยวชาญศุลกากรอาเซียน (ECCM) ครั้งที่ 11 (กันยายน 2546) สำนักเลขาธิการอาเซียนได้นำเสนอแนวคิดที่จะให้ประเทศสมาชิกใช้ใบขนสินค้าที่มีรูปแบบเหมือนกัน เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกทางการค้าและลดเอกสารในการผ่านพิธีการ จึงได้กำหนดจำนวนรายการ (items) ของข้อมูลที่จำเป็นในใบขนสินค้าอาเซียนขึ้นมา เพื่อให้ประเทศสมาชิกลำมาใช้งานผ่านพิธีการศุลกากร สำหรับการนำเข้า/ส่งออก และผ่านแดนภายในอาเซียน

6. การใช้ระบบ ASEAN Single Window

การพัฒนา ระบบ Single Window ขององค์การสหประชาชาติ และความตกลงอาเซียนสำหรับการพัฒนา ASEAN Single Window กล่าวถึงการค้าระหว่างประเทศในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการขนส่งระหว่างประเทศ จะต้องจัดเตรียมและส่งข้อมูลหรือเอกสารต่างๆ จำนวนหลายชุดให้กับหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและควบคุม การนำเข้า การส่งออก และการขนส่งตามข้อกำหนดและความต้องการของแต่ละหน่วยงาน และบ่อยครั้งที่ข้อมูลเอกสารคำขอและเอกสารแนบต่างๆ ต้องถูกจัดส่งไปยังหลายหน่วยงาน เพื่อยื่นแสดงการขออนุมัติต่างๆ ในขณะที่หน่วยงานแต่ละแห่งมีระบบการทำงานแตกต่างกัน ข้อกำหนดและความต้องการที่แตกต่างกันของหลายหน่วยงานเหล่านี้ก่อให้เกิด ปัญหาความล่าช้า และเป็นภาระค่าใช้จ่ายแก่ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว

7. ASEAN Cargo Processing Model

การนำแบบจำลองการผ่านพิธีการตรวจสอบปล่อยสินค้าอาเซียน (ASEAN Cargo Processing Model) มาใช้กับงานด้านศุลกากร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ

ความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างอาเซียนและ ออสเตรเลีย (ASEAN-Australia Development Cooperation Program : AADCP) โดยมีการลงนามระหว่างประเทศสมาชิกในความตกลงว่าด้วยเรื่องศุลกากร (ASEAN Agreement on Customs) เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งได้เห็นชอบในหลักการด้านความสอดคล้อง (Consistency) เรียบง่าย (Simplicity) โปร่งใส (Transparency) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) รวมถึงการจัดให้มีกลไกที่เหมาะสมในการอุทธรณ์ในการบริหารงานด้านศุลกากรด้วย

8. การบริหารจัดการชายแดน

กรมศุลกากรมุ่งมั่นที่จะบริหารจัดการชายแดนเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและบุคคลข้ามแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีการดำเนินการตามความตกลงร่วมกันในประเด็นที่สำคัญ อาทิเช่น การอำนวยความสะดวกสำหรับการขนส่งข้ามแดน การข้ามแดนของบุคคล การนำเข้ารถยนต์ชั่วคราว และการให้บริการอื่นๆ เป็นต้น การจัดตั้งระบบผ่านแดนของศุลกากรอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS) เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรปภายใต้โครงการ ASEAN-EU Program for Regional Integration Support Phase II โดยการส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความช่วยเหลือกับสำนักเลขาธิการอาเซียนใน การพัฒนาระบบผ่านแดนของศุลกากร

9. Authorized Economic Operators: AEOs

การเปิดรับสมัครผู้ส่งของออกเพื่อคัดเลือกให้เป็นผู้ประกอบการทางเศรษฐกิจที่ได้รับอนุญาต จากการที่กรมศุลกากรได้ลงนามในหนังสือแสดงเจตนา (Letter of Intent) เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2549 ในการนำ WCO Framework of Standard มาใช้ในการดำเนินงานเพื่อกระตุ้นให้ศุลกากร และภาคเอกชนตระหนักถึงเรื่องความปลอดภัยในการขนส่งสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน กรมฯ ได้มีคำสั่งกรมฯ ที่ 410/2550 เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2550 จัดตั้งคณะทำงานจัดทำโครงการนำร่อง Authorized Economic Operators (AEOs Program) เพื่อทำการ ศึกษาและกำหนดรูปแบบ AEOs รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการนำ AEOs มาใช้ในงานศุลกากร

นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือระหว่างกรมทรัพย์สินทางปัญญาในการจัดทาระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และจัดตั้งศูนย์ประสานการป้องกันในลักษณะเดียวกับศุลกากรสหรัฐอเมริกา (Immigration and Customs Enforcement : ICE)

3.6 ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจ

อาเซียน²¹

อาเซียน (ASEAN : The Association of Southeast Asian Nations) สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 มีสมาชิกก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทย โดยเป็นการริเริ่มของคณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ (นายถนัด คอมันตร์) ในขณะนั้น ซึ่งต่อมา บรูไน ดารุส ซาลาม เข้าเป็นสมาชิกในปี 2527 เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกปี 2538 ลาวและพม่าเป็นสมาชิกในปี 2540 และกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกในลำดับสุดท้ายในปี 2542 ทำให้อาเซียนมีสมาชิกทั้งสิ้น 10 ประเทศ และมีจำนวนประชากรรวมกันทั้งสิ้นกว่า 500 ล้านคน

อาเซียนก่อตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกเพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้การเมืองมีเสถียรภาพ พร้อมกับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในเวลาต่อมา นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองในเวทีระหว่างประเทศ และความร่วมมือในการแก้ปัญหาระหว่างประเทศให้ลุล่วงไปในทางที่ดี

นอกจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจแล้ว อาเซียนได้เปิดโอกาสให้มีการขยายตัวทางด้านการค้าและการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งมีผลดีมาสู่เศรษฐกิจของประเทศไทย ในปัจจุบันกลุ่มประเทศอาเซียนถือเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของไทย โดยในปี 2550 มูลค่าการค้าไทยกับอาเซียนมีถึง 57792 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

อาเซียนได้มีแนวคิดในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ภายในปี 2558 เพื่อยกเลิกภาษีสินค้าระหว่างประเทศอาเซียน ยกเลิกข้อจำกัดในการประกอบการค้าและบริการเปิดให้มีการลงทุนเสรีในอาเซียน การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติต่อนักลงทุนอาเซียน การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ การเพิ่มการไหลเวียนของเงินทุนให้เสรีมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ตามกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2550 ได้สร้างฐานะทางกฎหมายของอาเซียนให้เป็นองค์กรระหว่างประเทศ (เดิมเป็นเพียงสมาคมอาเซียน) ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี พ.ศ. 2558 กำหนดให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี 2550 ซึ่งภายใต้วัตถุประสงค์ดังกล่าวมีเป้าหมายทางทรัพย์สินทางปัญญารวมอยู่ด้วย

²¹ กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2555). *ทรัพย์สินทางปัญญาในกรอบอาเซียน*. วารสารทรัพย์สินทางปัญญา. 8 (1), 10-12.

อาเซียนมีการตั้งคณะทำงานความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา (ASEAN Working Group Intellectual Property Cooperation : AWGIPC) ซึ่งจะให้มีการประชุม 2 ครั้ง เพื่อหารือเสนอแผนกิจกรรมด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน รวมทั้งกิจกรรมด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นส่วนสนับสนุนการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (AEC) โดยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในอาเซียน ดังนี้

เครื่องหมายการค้า ได้ตั้งเป้าหมายการเข้าเป็นภาคีสมาชิกพิธีสารกรุงมาดริด (Madrid Protocol) ภายในปี 2558 หรือปี คศ 2015 ซึ่งจะอำนวยความสะดวกการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ โดยผู้ประกอบการหรือผู้ส่งออกของไทยจะได้รับประโยชน์ที่จะสามารถยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เพื่อขอรับความคุ้มครองในประเทศต่างๆ ได้หลายประเทศในคราวเดียว โดยยื่นคำขอจดทะเบียนเพียงคำขอเดียว ใช้เพียงภาษาเดียว (อังกฤษ ฝรั่งเศส หรือสเปน) และเสียค่าธรรมเนียมเพียงครั้งเดียว ซึ่งก็จะได้รับความสะดวก รวดเร็ว ในการยื่นคำขอจดทะเบียน และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีกด้วย

สิทธิบัตร เพื่อพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนผลการตรวจสอบสิทธิบัตรของอาเซียนภายใต้ชื่อโครงการ ASEAN Patent Search Examination Cooperation หรือ ASPEC ทำให้ผู้ตรวจสอบสิทธิบัตรสามารถนำผลการตรวจสอบของประเทศอาเซียนอื่นๆ มาใช้อ้างอิง (reference) หรือประกอบการพิจารณา ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนการรับจดสิทธิบัตร อีกทั้งช่วยลดงานค้างคั่ง (backlog) ในการรับจดทะเบียนสิทธิบัตรในประเทศอาเซียนให้น้อยลง

ลิขสิทธิ์ ตั้งเป้าหมายให้สมาชิกจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ (Copyright Management Organization : CMO) เพื่อส่งเสริมการดำเนินจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ให้เป็นธรรมต่อเจ้าของสิทธิ์ และผู้ใช้สิทธิ์

จัดตั้ง website อาเซียน ได้ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์เดี่ยว (single website) ที่จะเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน (ASEAN IP Portal) โดย website ดังกล่าวนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการอาเซียนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศสมาชิกอาเซียน จาก single website แล้วยังจะเป็นช่องทางให้สำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาอาเซียนได้สื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยกัน

การออกแบบผลิตภัณฑ์ มีแผนที่จะให้สมาชิกเข้าเป็นภาคี Hague Agreement ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศ

Creative ASEAN ผลักดันความร่วมมือในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจอาเซียนโดยรวม

การประชุม AWGIPC ล่าสุด

ในการประชุม AWGIPC ครั้งที่ 36 ณ เมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ 26-30 กรกฎาคม 2554 ซึ่งไทยเป็นประธานการประชุมดังกล่าว และดำรงตำแหน่งเป็นเวลา 2 ปี ที่ประชุมฯ ได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการของอาเซียนปี 2554-2559 (ASEAN IPR Action Plan 2011-2015) เพื่อเสนอที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นชอบ

แผนปฏิบัติการอาเซียนปี 2554-2559 มี 5 วัตถุประสงค์ คือ

1 สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นในระบบทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาที่ต่างกัน

2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านกฎหมายและนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาในระดับประเทศและระดับภูมิภาคของอาเซียน

3 ส่งเสริมการสร้างสรรค์ การสร้างความตระหนัก และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเชิงพาณิชย์เพื่อให้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นเครื่องมือในการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาประเทศ

4 เข้าร่วมมีบทบาทในเวทีทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศและสร้างความสัมพันธ์กับคู่เจรจา

5 สร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกอาเซียนและส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรในสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน 28 ด้าน ซึ่งที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (AEM) ที่เมืองมานาโด ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อปี 2554 ได้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการดังกล่าวแล้ว

ล่าสุดในการประชุม Special AWGIPC ณ โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 28-29 พฤศจิกายน 2554 ที่ประชุมฯ มอบสมาชิกอาเซียน ที่เป็นประเทศผู้นำกิจกรรม (Champion Country) ในแต่ละด้านรวม 28 ด้าน ไปจัดทำรายละเอียดกิจกรรมที่อาเซียนจะร่วมกันดำเนินการระหว่างปี 2555-2558 เพื่อเสนอให้ที่ประชุม AWGIPC ครั้งที่ 37 ซึ่งกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 28 มีนาคม – 2 เมษายน 2555 ณ จังหวัดภูเก็ต พิจารณา โดยไทยเป็นประเทศผู้นำกิจกรรม 7 ด้าน คือ 1 ลิขสิทธิ์ 2 องค์กรการจดทะเบียนผลงาน ลิขสิทธิ์ 3 จัดทำเว็บไซต์ IP Portal 4 สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ 5 เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) 6 การเพิ่มความตระหนักด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และ 7 การส่งเสริมความรู้ด้านทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อมูลการดำเนินงานตามแผน

ตารางที่ 6: ผลการดำเนินการไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนทรัพย์สินทางปัญญา

หัวข้อ	แผนการดำเนินการของอาเซียน	กำหนดการ	การดำเนินงานของประเทศสมาชิก
เครื่องหมายการค้า	เข้าเป็นสมาชิกพิธีสารกรุงมาดริด (Madrid Protocol) เพื่ออำนวยความสะดวกการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ	ภายในปี พ.ศ. 2558	เวียดนามและสิงคโปร์เข้าเป็นสมาชิกแล้ว ประเทศอื่นๆ อยู่ระหว่างดำเนินการ
สิทธิบัตร	จัดตั้งโครงการ ASEAN Patent Search Examination Cooperation หรือ ASPEC เพื่อพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนผลการตรวจสิทธิบัตรของอาเซียน	เริ่มดำเนินการแล้ว	มีการตั้งคณะทำงาน ASPEC ของอาเซียน เพื่อผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
ลิขสิทธิ์	ให้สมาชิกจัดตั้งองค์กรจัดเก็บค่าตอบแทนลิขสิทธิ์ (Copyright Management Organization : CMO) เพื่อส่งเสริมการดำเนินการจัดเก็บค่าลิขสิทธิ์ให้มีความเป็นธรรมต่อเจ้าของสิทธิ์และผู้ใช้สิทธิ์	ภายในปี พ.ศ. 2558	สมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่มี CMO แล้ว เช่น บรูไน มาเลเซีย เวียดนาม ไทยตีความ CMO ต่างจากสมาชิกอาเซียนอื่นคือ เป็นบริษัทจัดเก็บ มีประมาณ 24 บริษัท

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 6 (ต่อ) : ผลการดำเนินการไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในส่วนทรัพย์สินทางปัญญา

หัวข้อ	แผนการดำเนินการของอาเซียน	กำหนดการ	การดำเนินงานของประเทศสมาชิก
การออกแบบผลิตภัณฑ์	เข้าเป็นภาคี Hague Agreement ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์ระหว่างประเทศหรือตั้ง Regional Design Agreement ของอาเซียน	ตั้งเป้าเข้าเป็นภาคี Hague Agreement ภายในปี 2558	สิงคโปร์เป็นภาคีแล้ว เหลือสมาชิกอาเซียนอื่นต้องดำเนินการภายในกำหนด
network	จัดตั้ง website อาเซียนได้ร่วมกันจัดทำเว็บไซต์เดียว (single website) ที่จะเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านทรัพย์สินทางปัญญาของอาเซียน (ASEAN IP portal)	ดำเนินการแล้วแต่ต้องพัฒนาให้สมบูรณ์	ร่วมพัฒนาเว็บไซต์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ประสานงานกับสมาชิกอาเซียนจัดทำโครงการขอความช่วยเหลือด้านเทคนิคจากองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) เพื่อทำระบบข้อมูล TK GR และ TCE	ภายในปี 2558	ขอความร่วมมือ WIPO อินเดีย และจีน

ที่มา: กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2555, มกราคม-มีนาคม). ทรัพย์สินทางปัญญาในกรอบอาเซียน. วารสารทรัพย์สินทางปัญญา, 8(1), 12.

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหากฎหมายศุลกากรในการส่งออก-นำเข้า ในอุตสาหกรรมยานยนต์

จากการที่ได้ศึกษากฎหมายศุลกากรในส่วนที่เกี่ยวกับคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของไทย TRIPS องค์การศุลกากรโลก (WCO) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นมา เพื่อจะได้ทราบถึงข้อบกพร่อง อุปสรรค ปัญหา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง โดยมีประเด็นที่จะนำมาพิจารณาดังนี้

4.1 ปัญหาในข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของไทย

4.1.1 การเปรียบเทียบงดฟ้องร้องคดีกรณีกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท

ข้อเท็จจริงในคดีห้างหุ้นส่วน พิตต้า ได้นำเข้าสินค้าประเภทตามใบขนสินค้าขาเข้าเลขที่ A 008 05306 02596 รายการสินค้ารวม 18 รายการ ถิ่นกำเนิดสินค้าในประเทศจีน ส้าแดงปริมาณและรายการสินค้าเป็นเท็จ สินค้าในบางรายการต้องขออนุญาตก่อนนำเข้าจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น จึงเป็นของต้องห้ามนำเข้า ตามพระราชบัญญัติการส่งออกนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2522 ประกาศกระทรวงพาณิชย์พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กรณีจึงเป็นความผิดฐานสำแดงเท็จ หลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อจำกัด ตามมาตรา 99 , 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 สำนักกฎหมาย กรมศุลกากรพิจารณาแล้วเห็นว่า สินค้าที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิตต้า มิได้สำแดงจำนวน 2 รายการ เป็นของควบคุมการนำเข้าตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถระงับคดีในชั้นศุลกากรได้เนื่องจากมีอัตราโทษตามกฎหมาย ต่ำกว่ากฎหมายศุลกากร ส่วนตามพระราชบัญญัติการส่งออกนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2522 ของกระทรวงพาณิชย์ มีโทษจำคุกเท่ากับกฎหมายศุลกากรและระวางโทษปรับห้าเท่าของสินค้าที่นำเข้า ซึ่งเป็นระวางโทษที่มากกว่ากฎหมายศุลกากร ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ที่มีระวางโทษปรับเพียงสี่เท่าของราคาของรวมค่าอากร กรณีจึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่าคดีรายนี้สามารถระงับคดีในชั้นศุลกากรได้หรือไม่ เนื่อง จากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 กำหนดให้การกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษ แต่มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้นักกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหมวดที่ว่าด้วยการฟ้องร้อง (มาตรา 100 ถึงมาตรา 105) มาใช้บังคับ จึงเป็นปัญหาในทางคดีว่าจะยึดหลักตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 โดยการส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี หรือมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าปศุสัตว์ในราชอาณาจักร พ.ศ. 2522 ที่ให้ระงับคดีในชั้นศาลการตามมาตรา 102 และมาตรา 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 มาใช้บังคับได้ ในชั้นนี้เนื่องจากสินค้าบางส่วน เป็นสินค้าที่ตรงตามสำแดงและมีได้เป็นของกลางที่ถูกยึดตามกฎหมาย ฉะนั้น เพื่อบรรเทาความเสียหายให้กับบริษัท จึงเห็นควรตรวจปล่อยสินค้าที่ถูกต้องให้กับบริษัท ไปก่อน โดยยึดสินค้ารายการที่ตรวจพบความผิดเพื่อพิจารณาดำเนินคดีในภายหลัง และเนื่องจากคดีมีได้เป็นไปตามเกณฑ์ประมวลข้อ 1 06 03 02 กำหนดไว้เกี่ยวกับการตรวจปล่อยของไปก่อน

กรมศุลกากรได้นำเสนอเรื่องหรือคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้เกิดความชัดเจนซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการใช้อำนาจเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามกฎหมายศุลกากร กรณีกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท โดยแจ้งให้ทราบว่าประเด็นปัญหาที่กรมศุลกากรหารือเป็นปัญหาข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติภายในหน่วยงานของกรมศุลกากร ดังนั้น จึงไม่มีปัญหาข้อกฎหมายที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะรับไว้พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายได้

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาในคดีคือการกระทำกรรมเดียวที่เป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรและตามพระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าปศุสัตว์ในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 แล้วแต่กรณี สามารถเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามมาตรา 102 และ 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 ได้หรือไม่ เนื่องจากคดีนี้มีความเห็นที่แตกต่างกันคือ

ความเห็นแรก กรณีการกระทำกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท โดยบทหนึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรมาตรา 27 อีกบทหนึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าปศุสัตว์ในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พุทธศักราช 2522 สามารถเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามมาตรา 102 หรือ 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 ได้ ตามนัยมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าปศุสัตว์ในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ด้วยเหตุผลดังนี้

(1) มาตรา 90 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นหลักทั่วไปในการลงโทษคดีอาญากรณีกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท เมื่อไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะศาลต้องลงโทษตามหลักทั่วไปดังกล่าว แต่กรณีตามพระราชบัญญัติส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าปศุสัตว์ในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ได้มีมาตรา 16 กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้เปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามมาตรา 102 หรือ 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พ.ศ. 2469 ตามหลักกฎหมายจึงต้องบังคับใช้กฎหมายไปตามบทบัญญัติที่กำหนดเป็นการเฉพาะนั้น

(2) เกณฑ์การระงับคดีตั้งแต่คำสั่งทั่วไปกรมศุลกากร ที่ 24/2544 ถึงระเบียบกรมศุลกากร ที่ 18/2550 ซึ่งเป็นช่วงที่มิโนบายลงโทษสำหรับความผิดเกี่ยวกับของ

ที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นของต้องห้ามตามพระราชบัญญัติส่งออกไปนอก และนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พุทธศักราช 2522 รุนแรงขึ้น ก็ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้ระงับคดีโดยปรับหนึ่งเท่าราคาของรวมค่าอากร กับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย และภาษีอื่นๆ (ถ้ามี) และให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน ซึ่งแสดงว่ากรณีดังกล่าวได้รับการพิจารณาโดยคณะผู้เสนอเกณฑ์ระงับคดีแล้วเห็นว่าสามารถระงับคดีในชั้นศาลการได้ จึงได้กำหนดเกณฑ์การระงับคดีไว้ในคำสั่งกรมศุลกากร และระเบียบกรมศุลกากรดังกล่าว

(3) เมื่อเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายอาญาทั่วไปเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องเจตนา จะพบว่ามาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดให้บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา เว้นแต่จะได้กระทำโดยประมาท ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาท แต่มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พุทธศักราช 2482 กำหนดให้การกระทำที่บัญญัติในมาตรา 27 และ 99 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ให้ถือเป็นความผิดโดยมิพักต้องคำนึงว่าผู้กระทำความผิดเจตนาหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติก็ปรากฏว่า มีการนำมาตรา 16 ดังกล่าวมาใช้บังคับโดยมิได้คำนึงถึงมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น ฉะนั้น กรณีตามพระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 เมื่อมีมาตรา 16 กำหนดให้นำมาตาม 102 และมาตรา 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ซึ่งอยู่ในหมวดว่าด้วยการฟ้องร้องมาใช้บังคับ จึงไม่มีเหตุผลใดที่จะไม่นำบทกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับ นอกจากนั้น ยังมีบทบัญญัติของกฎหมายศุลกากรในเรื่องอื่นๆ ที่ขัดกับหลักทั่วไปของกฎหมายอาญา แต่ก็นำบทบัญญัติตามกฎหมายศุลกากรนั้นๆ มาใช้บังคับ เช่น การลงโทษ ผู้พยายาม ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด หน้าที่นำสืบ เป็นต้น

(4) มาตรา 129 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 กำหนดให้แร่เป็นของต้องกำกัดในการนำเข้าและส่งออก มาตรา 152 ได้กำหนดระวางโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนมาตรา 129 โดยให้จำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับตั้งแต่ห้าถึงสิบเท่าของมูลค่าแร่ตามราคาที่กำหนด หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 152 นี้เองได้กำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ว่าด้วยการตรวจการยึด การริบของ การจับกุม การแสดงเท็จ และการฟ้องร้องมาใช้บังคับแก่การนำเข้าส่งออกแร่ด้วยเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ซึ่งปรากฏว่าที่ผ่านมากการนำแร่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือใบอนุญาตหลังวันนำเข้า ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 129 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 และมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 นั้น การดำเนินการด้านคดีก็ได้รับระงับคดีในชั้นศาลการโดยมิได้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดี

(5) สำหรับปัญหาการดำเนินคดีกรณีการกระทำที่เป็นความผิดตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และตามมาตรา 5 (1) (2) ประกอบมาตรา 7 มาตรา

20 แห่ง พระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 นั้น แต่เดิมก็ระงับคดีในชั้นศาลการมาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานสำแดงเท็จ หลีกเลียงอากร ข้อห้าม ข้อจำกัด แต่ในระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมาปรากฏว่าคดีในลักษณะดังกล่าวได้ส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีโดยให้เหตุผลว่าความผิดตามพระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 มีโทษสูงกว่า ซึ่งเข้าใจว่าในช่วงเวลาดังกล่าวผู้เกี่ยวข้องพิจารณาเปรียบเทียบเฉพาะอัตราโทษตามกฎหมายศุลกากรและพระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 โดยไม่ทราบว่าการพระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 มีบทบัญญัติให้นำกฎหมายศุลกากรว่าด้วยการฟ้องร้อง (มาตรา 102 และมาตรา 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469) มาใช้บังคับ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่าคดีที่เป็นความผิดตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และมาตรา 5 (1) (2) ประกอบมาตรา 7 มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ระงับคดีในชั้นศาลการได้

ความเห็นที่สอง กรณีการเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องของกรมศุลกากรกรณีกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท โดยบทหนึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากร ส่วนอีกบทหนึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น ได้เคยมีคำวินิจฉัยของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ 25/2536 วินิจฉัยไว้ว่า พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 102 และ 102 ทวิ ใช้คำว่า “ในกรณีแห่งความผิดนั้น” และมาตรา 120 ระบุว่า “ในเรื่องอันเกี่ยวแก่ศุลกากรนั้น” หมายความว่า หากการกระทำผิดดังกล่าวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทด้วยแล้ว ก็ต้องอยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ที่จะต้องใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำผิดนั้น หากความผิดตามกฎหมายศุลกากรมีโทษหนักกว่ากฎหมายอื่น การเปรียบเทียบตามกฎหมายศุลกากรย่อมคุ้มผู้กระทำผิดมิให้ต้องถูกฟ้องร้องในความผิดนั้นและความผิดตามกฎหมายอื่นอีก แต่หากความผิดตามกฎหมายศุลกากรมีโทษต่ำกว่ากฎหมายอื่นแล้ว การลงโทษผู้กระทำผิดก็ต้องใช้กฎหมายอื่น การเปรียบเทียบตามกฎหมายศุลกากรไม่อาจกระทำได้ หากเปรียบเทียบไปย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ไม่ทำให้คดีเลิกกัน สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดตามกฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดได้อีก

ในคดีนี้ได้มีมติว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย และไม่ให้เกิดปัญหาโต้แย้งในภายหลังให้นำเรื่องดังกล่าวหรือไปยังกระทรวงพาณิชย์ เพื่อพิจารณาหาข้อสรุป

จากที่กล่าวมานั้น ผู้เขียนเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัติส่งออกไปและนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 มาตรา 16 และตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

2510 มาตรา 152 บัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องร้องมาใช้บังคับแก่การส่งออกหรือนำเข้า ตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ ประกอบกับในส่วนของบทบัญญัติ ตามกฎหมายศุลกากร มาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 ก็ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร บังคับในเรื่องอันเกี่ยวแก่ศุลกากร กรณีบทบัญญัติของกฎหมายศุลกากรแตกต่างกับบทกฎหมาย พระราชบัญญัติหรือประกาศอื่นที่ใช้อยู่ขณะนั้น จึงมีความเห็นว่า กรณีสามารถนำ มาตรา 102 และ 102 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาใช้เพื่อเปรียบเทียบงดการ ฟ้องร้องตามกฎหมายศุลกากรได้ โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายแต่อย่างใด

การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามกฎหมายศุลกากร นั้นมีข้อดี คือ เพื่อความ สะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดีแก่ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกโดยไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลซึ่งจะมีค่า ทนายความ และมีค่าใช้จ่ายอื่น ที่อาจจะมากกว่าในการดำเนินคดี และเกณฑ์การเปรียบเทียบ คดีนั้นโดยปกติจะส่งโทษน้อยกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หากผู้นำเข้าไม่พอใจผลการสั่งคดีตาม เกณฑ์การเปรียบเทียบคดีนั้น ก็สามารถอุทธรณ์ผลการสั่งคดีต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ เปรียบเทียบ กรมศุลกากรได้ ซึ่งผลการพิจารณานั้นจะถือเป็นที่สุด และกรมศุลกากรได้เพิ่ม ช่องทางให้แก่ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกหากไม่พอใจในผลการพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการ อุทธรณ์เปรียบเทียบ ก็สามารถยื่นผลการพิจารณาให้คณะกรรมการพิจารณาปัญหากฎหมาย และพิกัดศุลกากร พิจารณาและมีมติสั่งการได้อีกครั้งหนึ่ง

4.2 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมาย

4.2.1 ปัญหากฎหมายศุลกากรในการนำเข้า-ส่งออก ในอุตสาหกรรมยานยนต์ตามกฎหมายไทย

ผู้ผลิตรถยนต์หลายรายได้มีการใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ทั้ง รถยนต์ และจักรยานยนต์ส่งออกไปจำหน่ายทั่วโลกมากขึ้น กอปรกับมาตรการส่งเสริมสิทธิ ประโยชน์ทางด้านภาษีที่ได้รับจาก BOI เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนา ทำให้ผู้ผลิตยานยนต์ที่มีฐาน การผลิตในประเทศไทยมีแนวโน้มในการมาตั้งบริษัทวิจัยและพัฒนาในประเทศไทยมากขึ้น รวมถึง ขยายขอบข่ายงานที่รับผิดชอบ โดยส่วนใหญ่แล้วจะตั้งเป็นบริษัทวิจัยและพัฒนาระดับ ภูมิภาค ครอบคลุมการผลิตยานยนต์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้เพื่อเป็นศูนย์กลางในการทำวิจัยรถยนต์ใหม่ๆ รวมถึงชิ้นส่วน และส่งออกไปยังทุกประเทศใน ภูมิภาค ดังนั้นประเทศไทยนั้น จึงเป็นประเทศที่มีทั้งการนำเข้าและส่งออกรถยนต์ ชิ้นส่วน อะไหล่รถยนต์ ทั้งเป็นประเทศนำเข้าเพื่อผ่านแดนไปสู่ประเทศที่สามอีกด้วย การคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุด นำเข้า-ส่งออก ในไทยนั้น ยังไม่มีกฎหมายควบคุมการนำเข้าเพื่อ ผ่านแดนไปประเทศที่สาม และการถ่ายสินค้าต่างประเทศออกจากเรือ (การถ่ายลำ) จึงมี นโยบายจัดตั้งระบบผ่านแดนของศุลกากรอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS) เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรปภายใต้โครงการ ASEAN-EU

Program for Regional Integration Support Phase II โดยการส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความช่วยเหลือกับสำนักเลขาธิการอาเซียนใน การพัฒนาระบบผ่านแดนของศุลกากรจึงต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากรให้สอดคล้องกับ AEC (ว่าด้วยการอนุวัติการให้เป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง) ซึ่งจะกล่าวเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา มีดังนี้

มาตรา 9 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็นมาตรา 58/1 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469

“มาตรา 58/1 พนักงานศุลกากรอาจดำเนินการใด ๆ เพื่อการตรวจสอบ ตรวจสอบค้นของใด ๆ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ที่อยู่ในเรือหรือยานพาหนะอื่น หรืออยู่ในคอนเทนเนอร์หรือหีบห่ออย่างอื่น หรือภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมง จะมีของใด ๆ อยู่ในเรือ หรือยานพาหนะอื่นหรืออยู่ในคอนเทนเนอร์ หรือหีบห่ออย่างอื่น เพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยไม่ต้องมีหมายค้น หากพนักงานศุลกากรมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า

(1) ของนั้นเกี่ยวเนื่องหรือมีไว้เพื่อใช้สำหรับการก่อการร้าย หรือ

(2) ชนิดของหรือการขนส่ง หรือการขนถ่ายของดังกล่าว เป็นไปในทางฝ่าฝืนความมั่นคง สันติภาพและความปลอดภัยระหว่างประเทศ หรือ

(3) ของนั้น เป็นของที่หลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าหรือที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ของตามวรรคหนึ่ง (1) หรือ (2) หรือ (3) นั้น ให้รับเสียสิน โดยมิพักต้องคำนึงว่าบุคคลใดจะต้องรับโทษหรือไม่

ของตามวรรคหนึ่ง (1) หรือ (2) หรือ (3) อธิบดีอาจสั่งให้ทำลายเสีย โดยวิธีการที่ปลอดภัยต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม หรือให้ส่งกลับออกไปโดยพลัน หรืออาจสั่งให้ดำเนินการใด ๆ ตามสมควรเพื่อให้เป็นของไร้โทษทุจริต จนเป็นที่พอใจก็ได้ โดยนายเรือหรือผู้ควบคุมยานพาหนะอื่นหรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น”

เป็นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรโดยการค้นเรือหรือยานพาหนะในกรณีการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยไม่ต้องมีหมายค้น หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ของนั้นเกี่ยวเนื่องหรือมีไว้ใช้สำหรับก่อการร้าย หรือเป็นการฝ่าฝืนความมั่นคง สันติภาพและความปลอดภัยหรือเป็นของที่หลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงถิ่นกำเนิดสินค้าหรือที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ในส่วนที่ระบุว่า เป็นของละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้น เป็นการระบุที่ไม่ครอบคลุมความหมายของคำว่า ของต้องห้าม ต้องจำกัดจำกัด เพราะความผิดตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรนั้น ควรใช้คำว่า ของต้องห้าม ต้องจำกัดจำกัด หรือ ของผิดกฎหมาย เพื่อให้ครอบคลุมถึงความผิดตามกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายศุลกากรด้วย

โดยปกติของทีละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นจะเป็นการละเมิดก็ต่อเมื่อมีการนำเข้าหรือส่งออก แต่การผ่านแดนนั้นเป็นการเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งนั้นอยู่นอกราชอาณาจักรและต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใดๆ ในราชอาณาจักร ซึ่งการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าและสิทธิบัตรนั้นเป็นการคุ้มครองสิทธิตามหลักดินแดน กล่าวคือจะต้องมีการจดทะเบียนในราชอาณาจักรจึงจะได้รับความคุ้มครองสิทธิ ดังนั้นหากของทีละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในการการผ่านแดนนั้นอาจมีลักษณะเป็นการใช้สิทธิที่เกินกว่าที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง ก่อให้เกิดสิทธิผูกขาดที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนด อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาต่อยอดในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองเจ้าของสิทธิที่มากเกินไป

การถ่ายล่านั้นเป็นการขนถ่ายของออกจากยานพาหนะที่ขนส่งของเข้ามาไปยังยานพาหนะที่ขนส่งของออกไป ทั้งนี้การถ่ายล่านั้นจะต้องอยู่เขตที่ทำการศุลกากรแห่งเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่มีไม่มีการใช้ประโยชน์ใดๆ ในราชอาณาจักร การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นในการถ่ายล่านั้นอาจเป็นการคุ้มครองที่ขัดต่อหลักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาได้

การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในเรื่องการผ่านแดนหรือการถ่ายล่านั้นผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ในส่วนของเครื่องหมายการค้าหรือสิทธิบัตรนั้นอาจเป็นการบังคับใช้สิทธิที่เกินกว่ากฎหมายให้ความคุ้มครองเพราะเครื่องหมายการค้าและสิทธิบัตรนั้นจะให้ความคุ้มครองตามหลักดินแดนกล่าวคือ จะได้จดทะเบียนในราชอาณาจักรก่อนจึงจะได้รับความคุ้มครอง จึงควรกำหนดให้มีเอกสารแสดงสิทธิในเครื่องหมายการค้าหรือสิทธิบัตรนั้นก่อนจึงจะดำเนินการจับกุมผู้ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาได้

ตารางที่ 7: การเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ลักษณะการคุ้มครองสิทธิ	จดทะเบียนในราชอาณาจักร	ไม่จดทะเบียนในราชอาณาจักร
ลิขสิทธิ์ (ได้มาโดยอัตโนมัติไม่ต้องจดทะเบียน)	✓	✓
สิทธิบัตรการประดิษฐ์	✓	✗
สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	✓	✗
เครื่องหมายการค้า	✓	✗
เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลาย	✓	✓

หมายเหตุ 1. เครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักรจะได้รับความคุ้มครองเฉพาะการลงขายเท่านั้น เว้นแต่เป็นเครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียงแพร่หลายซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงทริปส์ (TRIPs Agreement)

2. ลิขสิทธิ์ เป็นงานสร้างสรรค์ชิ้นมาจะได้รับความคุ้มครองทันทีโดยไม่ต้องจดทะเบียน (Automatic Protection) ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญากรุงเบอร์ลินและตามข้อตกลงทริปส์ (TRIPs Agreement)

จากตารางเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่าการคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าและสิทธิบัตรจะคุ้มครองตามหลักดินแดน เมื่อสินค้ามีการนำเข้ามาในลักษณะถ่ายลำหรือฝ้ายแดนนั้นเป็นสินค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนสิทธิ ก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายได้ ดังนั้นจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองสิทธินั้นจะต้องมีเอกสารสิทธิมาแสดงด้วย และเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการค้า ซึ่งเป็นการรวมพระราชบัญญัติศุลกากร 2469 และแก้ไขร่างพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับต่างๆ มารวมไว้ในฉบับเดียวกับ

ตารางที่ 8 : การเปรียบเทียบกฎหมายศุลกากรและร่าง พ.ร.บ.แก้ไขกฎหมายศุลกากร

พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2469	ร่างพ.ร.บ.ศุลกากร ฉบับที่... พ.ศ...
<p>มาตรา 27 ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักสยามก็ดี หรือส่งหรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ในการนำของ เช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้อด้วยประการใดๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือ</p>	<p>มาตรา 162 ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือสินค้าละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา หรือของที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร ก็ดี หรือส่ง หรือพาของ เช่นว่านี้ออกไปนอกราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของ เช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือหรือยานพาหนะ ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี</p>

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 8 (ต่อ) : การเปรียบเทียบกฎหมายศุลกากรและร่าง พ.ร.บ.แก้ไขกฎหมายศุลกากร

พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2469	ร่างพ.ร.บ.ศุลกากร ฉบับที่... พ.ศ...
<p>หกระทำอย่างใดแก่ของเช่นนั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องกับประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายาม หลีกเลี่ยง บทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การ นำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของใน คลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะ จ้อค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยว แก่ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากร เข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้ง ปรับทั้งจำ</p>	<p>หรือเกี่ยวข้องกับประการใด ๆ ในการขน หรือย้ายถอน หรือกระทำอย่างใดแก่ของเช่น เช่นนั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องกับประการใด ๆ ใน การหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสีย ค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือ พยายามหลีกเลี่ยง บทกฎหมาย และ ข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่ง ของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และ การส่งมอบของโดยหลีกเลี่ยงการเสีย ค่าอากรสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยง ข้อห้าม หรือข้อจำกัด อันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี <u>มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินห้าเท่าราคาของ ซึ่งได้รวม ค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ</u></p> <p>การกระทำที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ให้ ถือว่าเป็นความผิดโดยมีพักต้องคำนึงว่า ผู้กระทำมีเจตนาหรือไม่</p> <p>ของใด ๆ อันเนื่องด้วยความผิดตาม มาตรานี้ให้ริบเสียสิ้นโดยมีพักต้องคำนึงว่า บุคคลผู้ใดจะต้องรับโทษ</p>

มาตรา 162 มีบทลงโทษหนักสถานเดียวในความผิดทุกกรณีโดยไม่มีการลดหย่อน แยกแยะ หรือยกเว้นผู้ประกอบการตามเจตนาการกระทำผิด อีกทั้งยังเพิ่มโทษให้หนักกว่า พ.ร.บ. ฉบับเดิม(ปรับ 5 เท่า เดิมปรับ 4 เท่า)และยังให้ริบของทั้งสิ้นโดยไม่คำนึงการรับโทษ หรือไม่อีกด้วย ถือว่า เป็นกฎหมายที่รุนแรงเข้มงวดและครอบคลุมเงื่อนไขเกินควรกว่ากฎหมาย ทั่วไป ไม่เป็นธรรม และไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์การใช้กฎหมายโดยทั่วไป เพื่อให้ สอดคล้องกับความเป็นสากลและข้อคิดเห็นอันเกิดมาจากประเทศอื่นที่พัฒนาแล้ว จึงควรแยกผู้ ไม่มีเจตนากระทำความผิดออกจากผู้ที่กระทำผิดโดยเจตนา

ดังนั้นการตัดข้อความในส่วนที่เป็นการกำหนดกรอบของ เจตนาในการนำของเข้ามา หรือส่งออกไป จะทำให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนในทางปฏิบัติเพราะได้ ลงโทษผู้ประกอบการ ที่ดีไม่มีประวัติเสียหายและอาจมีความผิดเล็กน้อยในระดับเดียวกับผู้ที่เจตนากระทำผิดในสถาน เดียวกัน ทั้งที่เงื่อนไขการกำหนดโทษของข้อความเดิมดังกล่าว ก็เพื่อต้องการจะลงโทษเฉพาะ ผู้นำเข้าที่มีเจตนา ทุจริตเท่านั้น

การตัดข้อความดังกล่าวออก ทำให้เกิดผลเสียต่อผู้นำเข้าอย่างร้ายแรงโดยเฉพาะกรณี ซึ่งผู้นำเข้าส่วนใหญ่มักเกิดการเข้าใจผิดพลาด เมื่อถูกตรวจสอบพบในภายหลัง เช่น การ สำแดงพิกัดผิดสำหรับของที่คล้ายกันและมีความยากต่อการสืบค้นพิกัดที่ถูกต้องในรายละเอียด ทางเทคนิค ซึ่งศุลกากรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนจนมีความชำนาญในด้านนี้โดยเฉพาะ หากตัด ข้อความดังกล่าวออก การกระทำใดๆของผู้นำเข้า ก็จะไม่มีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย ส่วนนี้สถานเดียว

วรรคสอง กำหนดให้เป็นการกระทำความผิดโดยมิต้องคำนึงถึงเจตนา ซึ่งถือว่า เป็นการ ชี้นำศาลในการพิจารณาตัดสินคดีศุลกากรก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่ขั้นตอนกระบวนการร้องเรียนหรือ อุทธรณ์ ถือเป็นภาระให้อำนาจเกินควร และมีใช้อำนาจตัดสินของศุลกากร จึงควรตัดมาตรา 162 วรรคสองออกทั้งหมด

ให้นำมาตรา 27 และมาตรา 27 ทวิ แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.2469 เข้ามาแทน มาตรา 162 เพื่อแยกคนที่เจตนา คือ ต้องพิสูจน์เจตนาให้ชัดเจน

กรณีคำ “ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา” ตัดคำว่า “ทรัพย์สินทางปัญญา” ออกจากมาตรา 162 ควรมีการหารือระหว่างกรมศุลกากร กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา ที่จะเสนอให้เพิ่ม “ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา” เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่...) พ.ศ. (ว่าด้วยการอนุวัติการให้เป็นไปตาม ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง)

ตารางที่ 9: การเปรียบเทียบกฎหมายศุลกากรและร่าง พ.ร.บ.แก้ไขกฎหมายศุลกากร

พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.2469	ร่างพ.ร.บ.ศุลกากร ฉบับที่... พ.ศ...
<p>มาตรา 27 ผู้ใดนำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรสยามก็ดี หรือส่งหรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใดๆ ในการนำของ เช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้าย อนุ ไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสีย</p>	<p>มาตรา 27 ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับสำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งแต่ไม่เกินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>1) นำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งหรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกราชอาณาจักร หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของ เช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไป หรือย้ายถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าว นั้น เรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้</p>

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 9 (ต่อ) : การเปรียบเทียบกฎหมายศุลกากรและร่าง พ.ร.บ.แก้ไขกฎหมายศุลกากร

พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.2469	ร่างพ.ร.บ.ศุลกากร ฉบับที่... พ.ศ...
<p>สำหรับของนั้นๆ กิติ หรือหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นกิติ สำหรับความผิดครั้งหนึ่งๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ</p>	<p>(2) นำหรือพาของเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งหรือพาของออกไปนอกราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้น</p> <p>(3) นำหรือพาของเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งหรือพาของออกไปนอกราชอาณาจักร หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใดๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามาหรือส่งออกไปโดยหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมาย และข้อจำกัดใดๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้นเก็บของในคลังสินค้าและการส่งมอบของโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีที่จะต้องเสียสำหรับของนั้นๆ”</p>

ได้จำแนกความผิดให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นและปรับปรุงอัตราโทษเพื่อให้การลงโทษเป็นไปตามพฤติการณ์การกระทำความผิดกำหนดให้การกระทำความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรเป็นการกระทำ ที่ต้องคำนึงว่าผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำความผิด และการกำหนดอัตราโทษสำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดจำเป็นต้องดำเนินการไปด้วยความเป็นธรรมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

4.2.2 ปัญหากฎหมายศุลกากรในการนำเข้า-ส่งออก ในอุตสาหกรรมยานยนต์ตามกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก พันธะกรณีตามข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS) การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของสหรัฐอเมริกา พันธะกรณีตามความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ (JTEPA) และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของประเทศญี่ปุ่น แล้วนั้น พบว่า พันธะกรณีตามข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ข้อ 51-60 กำหนดให้รัฐสมาชิก

จะต้องให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออก สำหรับสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าปลอมหรือที่ละเมิดลิขสิทธิ์เท่านั้น มิได้รวมถึงสิทธิบัตรหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์

พันธะกรณีตามความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ ก็ได้ที่กำหนดใน ข้อ 138 การบังคับใช้มาตรการ ณ จุดผ่านแดน 1. โดยเป็นไปตาม ข้อ 51 และข้อ 52 ของความตกลงทริพส์ภาคีแต่ละฝ่ายจะต้องกำหนดให้มีกระบวนการเกี่ยวกับการระงับการปล่อยโดยหน่วยงานศุลกากรซึ่งสินค้าที่ละเมิดสิทธิอย่างน้อยที่สุดในกรณีการละเมิดเครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้อง

แต่ในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออก ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่นได้ให้ความคุ้มครองในเรื่อง เครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการนำเข้าซ้อนด้วย ซึ่งทรัพย์สินทางปัญญาในอุตสาหกรรมยานยนต์นั้นมีหลายประเภท ทำให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า ส่งออก ของไทย จึงไม่ครอบคลุมในทรัพย์สินทางปัญญาในอุตสาหกรรมยานยนต์ทั้งหมด

ตารางที่ 10 : เปรียบเทียบการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก

ประเทศ	ลิขสิทธิ์	สิทธิบัตรการประดิษฐ์	สิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์	เครื่องหมายการค้า
สหรัฐอเมริกา	✓	✓	✓	✓
ญี่ปุ่น	✓	✓	✓	✓
ไทย	✓	✗	✗	✓

จากตารางเปรียบเทียบ จะเห็นได้ว่าการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของไทยนั้น จะมีเพียงลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า เท่านั้น แม้จะเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำของข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า และตามความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ แต่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร ผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้นมีสิทธิ การผลิต ใช้อย่าง มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งการควบคุมดูแลเรื่องการนำเข้านั้นเป็นหน้าที่ของกรมศุลกากรโดยตรง จึงควรที่จะมีกฎหมายเพื่อรองรับในส่วนการคุ้มครองสิทธิบัตร ณ จุดนำเข้าส่งออกด้วย อีกทั้งการที่ผู้ผลิตรถยนต์หลายรายได้มีการใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ทั้ง รถยนต์ และ จักรยานยนต์ส่งออกไปจำหน่ายทั่วโลกมากขึ้น กอรปกับมาตรการส่งเสริมสิทธิ ประโยชน์ทางด้านภาษีที่เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนา ทำให้ผู้ผลิตยานยนต์ที่มีฐานการผลิตในประเทศไทยมีแนวโน้มในการมาตั้งบริษัทวิจัยและพัฒนาในประเทศไทยมากขึ้นรวมถึง ขยายขอบข่ายงานที่

รับผิดชอบ โดยส่วนใหญ่แล้วจะตั้งเป็นบริษัทวิจัยและพัฒนาในระดับภูมิภาค ครอบคลุมการพัฒนา ยานยนต์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งนี้เพื่อเป็น ศูนย์กลางในการ ทำวิจัยรถยนต์ใหม่ๆ รวมถึงชิ้นส่วน และส่งออกไปยังทุกประเทศในภูมิภาคไทยควรเร่งสร้าง ความพร้อมในการที่จะขยายการคุ้มครองในเรื่องของสิทธิบัตรการประดิษฐ์และสิทธิบัตรการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ในอนาคต เพื่อรองรับการความร่วมมือระหว่างกรมทรัพย์สินทางปัญญาใน การจัดทำระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และจัดตั้ง ศูนย์ประสานการป้องกันในลักษณะเดียวกับศุลกากรสหรัฐอเมริกา (Immigration and Customs Enforcement : ICE) และความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน



บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

กรมศุลกากรได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาตลอด โดยเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและเสริมสร้างความปลอดภัยทางการค้าระหว่างประเทศและปกป้องความปลอดภัยของสังคมจากการผ่านของสินค้าที่จะต้องป้องกันปราบปรามสินค้าไม่พึงประสงค์ที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ทั้งทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และทางไปรษณีย์ ภายใต้วิสัยทัศน์ ศุลกากรมาตรฐานโลก

จากการศึกษาการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออก ทั้งในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ นั้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ให้ความสำคัญป้องกันและปราบปรามการนำสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาผ่านจุดนำเข้าส่งออก ซึ่งจุดนำเข้าส่งออกนี้เปรียบเสมือนประตูทางเข้าและทางออกของประเทศ ซึ่งเป็นจุดที่แคบที่สุดที่ภาครัฐจะใช้ในการตรวจสอบและค้นหาสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการนำเข้าและส่งออกได้โดยตรงที่สุด ซึ่งมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและมีความเป็นสากลเข้ากับประเทศอื่นๆ ที่ร่วมกันรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า และตามความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นสำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ และตามกฎหมายแม่บทในเรื่องการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออก ขององค์การศุลกากรโลก ซึ่งการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออก ของไทยเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำของความตกลงระหว่างประเทศแล้ว

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออก ผู้ทรงสิทธิหรือตัวแทนผู้ทรงสิทธิ มีเหตุสงสัยว่ามีการละเมิดเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ ของตนยื่นคำร้องต่อสำนักงานศุลกากรหรือด่านศุลกากรที่นำของเข้าพร้อมหลักฐาน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำร้องว่ามีรายละเอียดถูกต้องหรือไม่ ผู้ร้องมีอำนาจร้องขอหรือไม่ เช่น เป็นผู้ทรงสิทธิหรือตัวแทนของผู้ทรงสิทธิหรือไม่ โดยพิจารณาเอกสารหลักฐานของผู้ร้องขอประกอบกับบัญชีรายชื่อที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน กรมทรัพย์สินทางปัญญา และมีอำนาจเชิญผู้ร้องมาชี้แจง ส่งพนักงานศุลกากรไปตรวจสอบรายที มีเหตุสงสัยมีการละเมิดเครื่องหมายการค้าหรือลิขสิทธิ์ของผู้ร้องขอ สำหรับกรณีเครื่องหมายการค้าต้องกระทำต่อหน้าผู้ร้องขอเท่านั้น กรณีลิขสิทธิ์แจ้งผู้ร้องขอและให้ผู้ร้องขอมาตรวจสอบ สินค้าภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ร้องขอ กัก การตรวจสอบจะกระทำต่อหน้าผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เมื่อตรวจสอบเสร็จจะดำเนินการคือ กรณีวินิจฉัยไม่ได้ให้ส่งเรื่องให้

ทรัพย์สินทางปัญญาชี้ขาด หากตรวจพบว่าสินค้านั้นละเมิดเครื่องหมายการค้า หรือลิขสิทธิ์ซึ่งเรื่องให้สำนักกฎหมายดำเนินการต่อไป ซึ่งสำนักกฎหมายจะพิจารณาความผิด ซึ่งการพิจารณาความผิดนั้นจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ การพิจารณาความเป็นไปในลักษณะของกรรมเดี่ยวผิดกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษ โดยปกติแล้วการพิจารณาความผิดนั้นๆ กฎหมายศุลกากรมีบทลงโทษหนักสุด ก็จะทำให้ระงับคดีโดยปรับหนึ่งเท่าราคาของรวมค่าอากร กับอีกหนึ่งเท่าของภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีเพื่อมหาดไทย และภาษีอื่นๆ (ถ้ามี) และให้ยกของกลางให้เป็นของแผ่นดิน ซึ่งแสดงว่ากรณีดังกล่าวได้รับการพิจารณาโดยคณะผู้เสนอเกณฑ์ระงับคดีแล้วเห็นว่าสามารถระงับคดีในชั้นศุลกากรได้ แต่ในบางกรณีปรากฏว่า มีโทษตามกฎหมายอื่นที่มากกว่ากฎหมายศุลกากร จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติว่าจะพิจารณาระงับคดีในชั้นศุลกากรได้หรือไม่ ซึ่งมีแนวคิดสองฝ่าย ฝ่ายแรกเห็นว่า ระงับคดีในชั้นศุลกากรได้ อีกฝ่ายเห็นว่า ไม่สามารถระงับคดีในชั้นศุลกากรได้

จากการศึกษาผู้เขียนเห็นว่าระงับคดีในชั้นศุลกากรได้ กฎหมายว่าด้วยศุลกากรบังคับในเรื่องอันเกี่ยวแก่ศุลกากร กรณีบทบัญญัติของกฎหมายศุลกากรแตกต่างกับบทกฎหมายพระราชบัญญัติหรือประกาศอื่นที่ใช้อยู่ขณะนั้น มาใช้เพื่อเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามกฎหมายศุลกากรได้ โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายแต่อย่างใด

ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ทั้ง รถยนต์ และจักรยานยนต์ส่งออกจำหน่ายทั่วโลกมากขึ้น จึงเป็นประเทศที่มีทั้งการนำเข้าและส่งออกรถยนต์ ชิ้นส่วนอะไหล่รถยนต์ ทั้งเป็นประเทศนำเข้าเพื่อผ่านแดนไปสู่ประเทศที่สามอีกด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก ในไทยนั้น ยังไม่มีกฎหมายควบคุมการนำเข้าเพื่อผ่านแดนไปยังประเทศที่สาม และการถ่ายสินค้าต่างประเทศออกจากเรือ (การถ่ายลำ) จึงมีนโยบายจัดตั้งระบบผ่านแดนของศุลกากรอาเซียน (ASEAN Customs Transit System: ACTS) เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรปภายใต้โครงการ ASEAN-EU Program for Regional Integration Support Phase II โดยการส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความช่วยเหลือกับสำนักเลขาธิการอาเซียนใน การพัฒนาระบบผ่านแดนของศุลกากรจึงต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากรให้สอดคล้องกับ AEC (ว่าด้วยการอนุวัติการให้เป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง) ได้บัญญัติ การผ่านแดนและการถ่ายลำ และการให้อำนาจศุลกากรในการตรวจค้น ซึ่งเป็นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรโดยการค้นเรือหรือยานพาหนะในกรณีการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยไม่ต้องมีหมายค้น หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ของนั้นเกี่ยวเนื่องหรือมีไว้ใช้สำหรับก่อการร้าย หรือเป็นการฝ่าฝืนความมั่นคง สันติภาพและความปลอดภัยหรือ เป็นของที่หลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงถิ่นกำเนิดสินค้าหรือที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ในส่วนที่ระบุว่าเป็นของละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้น เป็นการบุที่ไม่ครอบคลุมความของของคำว่า ของต้องห้าม ต้องจำกัดจำกัด เพราะความผิดตามมาตรา 27

แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรนั้น ควรใช้คำว่า ของต้องห้าม ต้องจำกัดจำกัด หรือ ของผิดกฎหมาย เพื่อให้ครอบคลุมถึงความผิดตามกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายศุลกากรด้วย

การแก้ไขความผิดและบทลงโทษ ตามร่างแก้ไขร่างพระราชบัญญัติศุลกากรฉบับต่างๆ มารวมไว้ในฉบับเดียวกัน และการร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..) พ.ศ. (ว่าด้วยการอนุวัติการให้เป็นไปตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง) นั้นได้กำหนดความผิด และ บทลงโทษ ได้จำแนกความผิดให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นและปรับปรุงอัตราโทษเพื่อให้การลงโทษเป็นไปตามพฤติการณ์การกระทำความผิดกำหนดให้การกระทำ ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรเป็นการกระทำ ที่ต้องคำนึงว่าผู้กระทำมีเจตนาในการกระทำ ความผิด และการกำหนดอัตราโทษสำหรับลงโทษผู้กระทำความผิดจำเป็นต้องดำเนินการไป ด้วยความเป็นธรรมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้าส่งออกของไทยนั้น จะมีเพียงลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า เท่านั้น แม้จะเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำของข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า และตามความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น สำหรับความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจ แต่ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร ผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้น มี สิทธิ การผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งการควบคุมดูแลเรื่องการนำเข้านั้นเป็นหน้าที่ของกรมศุลกากรโดยตรง จึงควรที่จะมีกฎหมายเพื่อรองรับในส่วนการคุ้มครองสิทธิบัตร ณ จุดนำเข้าส่งออกด้วย อีกทั้งการที่ผู้ผลิตรถยนต์หลาย รายได้มีการใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ทั้ง รถยนต์ และจักรยานยนต์ส่งออก ไปจำหน่ายทั่วโลกมากขึ้น กอปรกับมาตรการส่งเสริมสิทธิ ประโยชน์ทางด้านภาษีที่เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนา ทำให้ผู้ผลิตยานยนต์ที่มีฐานการผลิตในประเทศไทยมีแนวโน้มในการมาตั้งบริษัท วิจัยและพัฒนาในประเทศไทยมากขึ้นรวมถึง ขยายขอบข่ายงานที่รับผิดชอบ โดยส่วนใหญ่แล้ว จะตั้งเป็นบริษัทวิจัยและพัฒนาในระดับภูมิภาค ครอบคลุมการพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งนี้เพื่อเป็น ศูนย์กลางในการทำวิจัยรถยนต์ใหม่ๆ รวมถึง ชิ้นส่วน และส่งออกไปยังทุกประเทศในภูมิภาคไทยควรเร่งสร้างความพร้อมในการที่จะขยาย การคุ้มครองในเรื่องของสิทธิบัตรการประดิษฐ์และสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ในอนาคต เพื่อรองรับการความร่วมมือระหว่างกรมทรัพย์สินทางปัญญาในการจัดทำระบบเชื่อมโยง ฐานข้อมูลการปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และจัดตั้งศูนย์ประสานการป้องกันปราบ ในลักษณะเดียวกับศุลกากรสหรัฐอเมริกา (Immigration and Customs Enforcement : ICE) และความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. ในเรื่องการเปรียบเทียบงดฟ้องร้องคดีกรณีกระทำความผิดเดียวกันผิดกฎหมายหลายบท หากความผิดตามกฎหมายศุลกากรมีโทษต่ำกว่ากฎหมายอื่นแล้ว ควรมีการกำหนดลักษณะเกณฑ์เปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามกฎหมายศุลกากร ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
2. การแก้ไขพระราชบัญญัติศุลกากร ตามร่างพ.ร.บ.ศุลกากร ฉบับที่... พ.ศ... ในฉบับต่างๆ นั้น การกำหนดโทษและความผิดตามกฎหมายศุลกากร ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้นำเข้าหรือส่งออกที่จะได้ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องนั้น
3. ควรมีการคุ้มครองในเรื่องสิทธิบัตรและการออกแบบผลิตภัณฑ์ ณ จุดนำเข้าส่งออกโดยประสานร่วมมือไปยังกรมทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางร่วมกันและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานร่วมกัน

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (ม.ป.ป.). ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมอาเซียน. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2555, จาก http://www.dtn.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=7021&lang=th.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา.(ม.ป.ป.). กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของต่างประเทศ. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2555, จาก <http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=comdocman&Itemid=600>.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2555). ทรัพย์สินทางปัญญาในกรอบอาเซียน. วารสารทรัพย์สินทางปัญญา, 8 (1), 10-12.
- กรมศุลกากร. (2554). ยุทธศาสตร์/แผนงาน. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2555, จาก <http://portal.customs.net/intranet/jsp/Home.jsp>.
- กรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). ศูนย์ประสานงานทรัพย์สินทางปัญญา. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2555, จาก <http://www.iprcustoms.com/>.
- กรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). คู่มือการปฏิบัติงานส่วนคดี สำนักกฎหมาย. ม.ป.พ. ผู้แต่ง.
- กรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). คู่มือการปฏิบัติงานสำนักศุลกากรนำเข้าท่าเรือกรุงเทพ. ม.ป.พ. ผู้แต่ง.
- กรมศุลกากร. (ม.ป.ป.). คู่มือการปฏิบัติงานสำนักสืบสวนและปราบปราม. ม.ป.พ. ผู้แต่ง.
- ขวัญเรือน เพชขุนทด. (2545). ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จักรกฤษณ์ ควรวจน์. (2545). กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ชูชาติ อัครโรจน์. (2549). คำอธิบายกฎหมายศุลกากร รวมกฎหมายศุลกากรและพิธีการอัตราศุลกากรพร้อมคำอธิบาย. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2545). ลักษณะกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ชมพู ใจเงินสุทธิ. (2543). มาตรการกักสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดผ่านแดน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย นิลรักษ์. (2543). ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ณ จุดนำเข้า-ส่งออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประมวลกฎหมายอาญา. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2555, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law4/%bb06/%bb06-20-9999-update.pdf>.

- ปรัชญา จันทรสุข. (ม.ป.ป.). ศูนย์ประสานงานทรัพย์สินทางปัญญา. ค้นเมื่อ 3 เมษายน 2555, จาก <http://www.iprcustoms.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=5362397>.
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2555, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%c506/%c506-20-2537-002.pdf>.
- พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534. ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2555, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%a447/%a447-20-9999-update.pdf>.
- พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522. ค้นเมื่อ 2 เมษายน 2555, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%ca38/%ca38-20-9999-update.pdf>.
- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2555, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%c801/%c801-20-9999-update.pdf>.
- มานะ หลักทอง. (2535). ความรับผิดชอบทางกฎหมายและการระงับคดีของผู้นำเข้า-ส่งออก. (ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุปราณี สกลเดช. (2529). ความผิดอาญาฐานลักลอบและหลีกเลี่ยงศุลกากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์สารสนเทศยานยนต์. (2555). ทรัพย์สินทางปัญญาในอุตสาหกรรมยานยนต์. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2555, จาก <http://data.thaiauto.or.th/iu3/>.
- อรพรรณ พันธุ์พัฒนา. (2539). ความตกลงว่าด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (Trips) : พันธกรณีและประโยชน์ของประเทศไทย. วารสารกฎหมาย. 16 (3) : 69-83.
- Japan Customs strengthens IPR border enforcement to realize an “IPR-oriented nation” . (n.d.). Retrieved March, 30, 2012, from http://www.customs.go.jp/mizugiwa/chiteki/index_e.htm.
- U.S. Customs and Border Protection secures . (n.d.). The Intellectual Property Rights e-Recordation (IPRR). Retrieved March, 30, 2012, from <https://apps.cbp.gov/e-recordations/>.



ร่าง

พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่..)

พ.ศ.



โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๖ และมาตรา ๔๑ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง
กฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็นวรรค ๒๕ – ๒๗ ของมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙

คำว่า “ของถ่ายยานพาหนะ” หมายความว่า ของที่มีการขนถ่ายภายใต้การควบคุมของศุลกากรโดยการปฏิบัติพิธีการศุลกากรยื่นใบขนสินค้า ซึ่งของดังกล่าวนี้ได้มีการขนถ่ายจากยานพาหนะที่ขนส่งของเข้ามาไปยังยานพาหนะที่ขนส่งของออกไป ทั้งนี้ การขนถ่ายของดังกล่าวต้องอยู่ในเขตที่ทำการศุลกากรแห่งเดียวกัน

คำว่า “ของผ่านแดน” หมายความว่า ของที่ขนส่งผ่านราชอาณาจักรโดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งของดังกล่าวอยู่นอกราชอาณาจักร และของดังกล่าวอาจมีการขนถ่ายเพื่อเปลี่ยนยานพาหนะ การเก็บรักษาในคลังสินค้า การเปลี่ยนภาชนะบรรจุ หรือการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งก็ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใดๆ ซึ่งของนั้นในราชอาณาจักร

คำว่า “การผ่านแดน” หมายความว่า การขนส่งของผ่านแดนจากท่าหรือที่ของที่ทำ การศุลกากรแห่งหนึ่งไปยังท่าหรือที่ของที่ทำ การศุลกากรอีกแห่งหนึ่งเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของศุลกากร

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ.๒๕๔๓

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๘) พระพุทธศักราช ๒๔๘๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ.๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ผู้ควบคุมอากาศยานทุกลำที่บรรทุกของมาแต่ภายนอกราชอาณาจักร ต้องทำรายงานอันถูกต้องยื่นต่อพนักงานศุลกากร ตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลา ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด และให้ผู้ควบคุมยื่นสมุดปูม และบัญชี

รายชื่อคนโดยสาร และบัญชีของทั้งปวงที่บรรทุกมา บัญชีนั้นต้องได้ลงลายมือชื่อพนักงานศุลกากรประจำสนามบินที่บรรทุกของก่อนเข้ามาในราชอาณาจักร และถ้าอากาศยานลำใดมาถึงสนามบินศุลกากร มีของต่างประเทศที่ประสงค์จะส่งออก หรือจะขนขึ้น ณ ที่อื่นภายในราชอาณาจักร ผู้ควบคุมจะต้องแถลงข้อความว่าด้วยของนั้น ๆ ลงไว้ในรายงานด้วย

ผู้ควบคุมอากาศยานใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และบรรดาของที่มีได้ทำรายงานยื่นไว้โดยถูกต้องนั้น ให้กักไว้จนกว่าจะได้รายงานให้ถูกต้อง หรือจนกว่าจะได้อธิบายเหตุที่ทำการขาดตกบกพร่องนั้นให้เป็นที่พอใจของอธิบดี

อากาศยานใดมิได้บรรทุกของ ไม่ต้องทำรายงานตามมาตรา นี้ แต่ต้องยื่นสมุดปูม เพื่อพนักงานศุลกากรตรวจและสลักหลัง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๘ เรือทุกลำไม่ว่าจะเป็นเรือประเภทใด ซึ่งมาแต่ภายนอกราชอาณาจักร นายเรือต้องทำรายงานอันถูกต้องยื่นต่อพนักงานศุลกากร และแสดงใบทะเบียนเรือเพื่อตรวจสอบ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

เรือลำใดมาถึงท่าและมีสินค้าต่างประเทศที่ประสงค์จะส่งออก หรือจะขนขึ้น ณ ที่อื่นภายในราชอาณาจักร นายเรือต้องแถลงข้อความว่าด้วยสินค้านั้น ๆ ลงไว้ในรายงานด้วย และถ้าเรือลำนั้นจะเดินต่อไปยังท่าอื่นภายในราชอาณาจักร นายเรือจะต้องมีสำเนาเดินทางซึ่งพนักงานศุลกากรรับรองแล้ว และจะต้องแสดงสำเนาเมื่อยื่นรายงานขาเข้า ณ ท่าอื่นด้วย โดยจะต้องปฏิบัติเช่นนี้ทุก ๆ ท่าจนกว่าเรือนั้นจะได้ออกพ้นไป หรือจนกว่าจะได้ถ่ายสินค้าต่างประเทศออกจากเรือหมด แล้วแต่กรณี

ถ้ามีการกระทำผิดตามมาตรา นี้ด้วยประการใด ๆ นายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท และบรรดาของที่มีได้ทำรายงานยื่นไว้โดยถูกต้องนั้น ให้กักไว้จนกว่าจะได้รายงานให้ถูกต้อง หรือจนกว่าจะได้อธิบายเหตุที่ทำการขาดตกบกพร่องนั้นให้เป็นที่พอใจของอธิบดี”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ ให้นำยี่ห้อทุกสิ่งซึ่งบรรทุกสินค้าขาออก ยื่นหรือจัดให้ตัวแทนยื่นบัญชีรายชื่อสินค้าสำหรับเรือ โดยมีรายละเอียดแห่งสินค้าตามที่ระบุไว้ในบัญชีสินค้าขาออกของศุลกากรและแสดงใบรับรองสินค้าต่อศุลกสถานตามแบบหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ถ้ามีการกระทำผิดตามมาตรานี้ด้วยประการใด ๆ นายเรือมีความผิดต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๘ ของเข้ามาเพื่อผ่านแดนออกนอกราชอาณาจักร หรือของถ่ายยานพาหนะโดยการลำเลียงถ่ายของจากยานพาหนะใดไปยังยานพาหนะอื่นใด ไม่ว่าจะดำเนินการโดยผู้นำของผ่านแดนหรือผู้ขอถ่ายยานพาหนะเองก็ดี หรือผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลดังกล่าวก็ดีจะต้องยื่นใบขนสินค้า และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ระยะเวลา วิธีการควบคุมตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ของตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายที่ควบคุมการนำเข้า การส่งออก หรือการครอบครอง เว้นแต่จะมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้โดยเฉพาะว่าจะควบคุมของเช่นนั้น

ของผ่านแดนและของถ่ายยานพาหนะตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบอันที่จะต้องเสียค่าภาษี หากผู้ขนส่งของดังกล่าวได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๕๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช ๒๔๖๙

“มาตรา ๕๘/๑ พนักงานศุลกากรอาจดำเนินการใด ๆ เพื่อการตรวจสอบ ตรวจสอบค้นของใด ๆ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ที่อยู่ในเรือหรือยานพาหนะอื่น หรืออยู่ในคอนเทนเนอร์ หรือหีบห่ออย่างอื่น หรือภายในเจ็ดสิบสองชั่วโมง จะมีของใด ๆ อยู่ในเรือ หรือยานพาหนะอื่น หรืออยู่ในคอนเทนเนอร์ หรือหีบห่ออย่างอื่น เพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยไม่ต้องมีหมายค้น หากพนักงานศุลกากรมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า

- (๑) ของนั้นเกี่ยวเนื่องหรือมีไว้เพื่อใช้สำหรับการก่อการร้าย หรือ
- (๒) ชนิดของหรือการขนส่ง หรือการขนถ่ายของดังกล่าว เป็นไป
ในทางฝ่าฝืนความมั่นคง สันติภาพและความปลอดภัยระหว่างประเทศ หรือ
- (๓) ของนั้น เป็นของที่หลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงว่าด้วยถิ่น
กำเนิดสินค้าหรือที่ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

ของตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) นั้น ให้รับเสียสิ้น โดยมีพักต้องคำนึง
ว่าบุคคลใดจะต้องรับโทษหรือไม่

ของตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) อธิบดีอาจสั่งให้ทำลายเสีย โดยวิธีการ
ที่ปลอดภัยต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม หรือให้ส่งกลับออกไปโดยพลัน หรืออาจ
สั่งให้ดำเนินการใด ๆ ตามสมควรเพื่อให้เป็นของไร้โทษทุจริต จนเป็นที่พอใจก็ได้ โดยนายเรือ
หรือผู้ควบคุมยานพาหนะอื่นหรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าวเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๐๒ ตีรี้ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระ
พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ และ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐๒ ตีรี้ ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งจ่ายเงินสินบนและรางวัลตามระเบียบที่
อธิบดีกำหนด โดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ความผิดฐานลักลอบหรือหลีกเลี่ยงศุลกากร ให้หักจ่ายเป็นเงิน
สินบนและรางวัลร้อยละ ๔๕ จากเงินค่าขายของกลาง โดยให้หักจ่ายเป็นเงินสินบนร้อยละ ๓๐
เป็นเงินรางวัลร้อยละ ๑๕ แต่กรณีที่มีได้รับของกลาง หรือของกลางไม่อาจจำหน่ายได้ ให้หัก
จ่ายจากเงินค่าปรับ ส่วนรายที่ไม่มีผู้แจ้งความนำจับ ให้หักจ่ายเป็นเงินรางวัลร้อยละ ๒๐

(๒) ความผิดฐานสำแดงเท็จ ให้หักจ่ายเป็นเงินสินบนและรางวัลร้อยละ
๔๕ จากเงินค่าปรับ โดยให้หักจ่ายเป็นเงินสินบนร้อยละ ๓๐ เป็นเงินรางวัลร้อยละ ๑๕ แต่ในรายที่
ไม่มีผู้แจ้งความนำจับ ให้หักจ่ายเป็นเงินรางวัลร้อยละ ๒๐

(๓) กรณีที่มีการตรวจเก็บอากรขาด และเจ้าหน้าที่ผู้สำรวจเงินอากรตรวจพบ เป็นผลให้เรียกอากรเพิ่มเติมได้ ให้จ่ายเงินรางวัลร้อยละ ๑๐ ของเงินอากรที่กรมศุลกากรเรียกเก็บเพิ่มเติมได้

เงินสินบนและรางวัลตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้หักจ่ายเป็นเงินสินบนได้ไม่เกินสิบล้านบาท หักจ่ายเป็นเงินรางวัลได้ไม่เกินห้าล้านบาท ส่วนที่เกินให้เป็นไปตามระเบียบการจ่ายเงินสินบนและรางวัลตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑ บทกฎหมายว่าด้วยเรื่องสินบนและรางวัลที่ถูยกยกเลิกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเฉพาะคดีที่มีการตรวจพบความผิดก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้ทำวิจัย

- ชื่อ-ชื่อสกุล : นางสาววิไลลักษณ์ เค้าโนนกกอก
- วุฒิการศึกษา : สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2548
สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก
โรงเรียนเพชรพิทยาคม ปีการศึกษา 2543
- ประวัติการทำงาน : นิติกร ส่วนคดี สำนักกฎหมาย กรมศุลกากร
สังกัดกระทรวงการคลัง 2551-ปัจจุบัน
บริษัท สำนักกฎหมาย ลีวมนโนมนต์ จำกัด 2548-2551



มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 17 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2555

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) วิไลลักษณ์ เสงี่ยมทอง อยู่บ้านเลขที่ 104 หมู่ 10

ชอย - ถนน - ตำบล/แขวง วังมฤ

อำเภอ/เขต เมือง จังหวัด นครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 31210

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7530400287

ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะ บัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์

หัวข้อ แนวทางการป้องกันทรัพย์สินทางปัญญา จ. กุศล นานา - อรรถ. โทธีธนา อุตสาหกรรม
ยานยนต์ของกรมศุลกากร

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้เรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ คัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่า ต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดย
ละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ

(ศาสตราจารย์ไฉ่กัณฑ์ เต้าโศภนภ.)

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ

(ดร.จันทนา ชอภักดิ์
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด)

ลงชื่อ.....พยาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิวพร หวังพัฒนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน

(จันทนา สว่างวงศ์)

